ORTODOKSİA

AHLAKÎ VE DİNİ RESALE

MÜDIR MES'UL : MELETIOS LUKAKIS

MAHAL İDARE : FENER RUM PATRIKHANESİ

ΕΤΟΣ Ε' ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1930 ΤΕΥΧΟΣ 58ον

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

† Ο ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

1930

Η Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΣ
Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΦΩΤΙΟΣ Ο Β΄.

ΤΟ Α΄ ΕΤΟΣ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΑΣ ΦΩΤΙΟΥ ΤΟΥ Β΄

Κλείει ἓν ἔτος, τὸ πρῶτον ἔτος, λαμπρᾶς Πατριαρχικῆς διαδρομῆς, φερομένης οὔρια πρὸς τοὺς ἀντικατοπτρισμοὺς τοῦ μέλλοντος. Τὸ ὀλίγον αὐτὸ τοῦ χρόνου ἤρκεσε νὰ ἀποδείξῃ τὴν Πατριαρχείαν Φωτίου τοῦ Β΄ ζωντανήν, πλήρη ἔργων καὶ νέων ὑποσχέσεων. Τὸ ὀλίγον αὐτὸ τοῦ χρόνου ἐδικαίωσεν ὅσας ἐστηρίξαμεν ἐπ᾽ αὐτοῦ φαεινὰς ἐλπίδας, ἐπεβεβαίωσε καὶ ἐκράτυνεν ἣν ἔσχομεν ἐπ᾽ αὐτὸν ἐμπιστοσύνην, ἐπὶ πᾶσιν ὑπῆρξεν αὐτὸ ἀπαρχὴ ὡραία.

✠

Ἡ Προσωπικότης τῆς Α. Θ. Παναγιότητος συγκλώθεται τοὐντεῦθεν μὲ τὸ ὑψηλὸν ἀξίωμα, τὴν ὑπερτάτην ἀποστολήν. Πρόσωπον καὶ διακονία εὑρίσκονται ἐν ἐνδελεχεῖ ἀντιδόσει ἰδιωμάτων διὰ τῆς προσλήψεως καὶ παροχῆς, διὰ τῆς ὑποβολῆς καὶ ἀντανακλάσεως, διὰ τοῦ καθοδηγεῖν καὶ καθοδηγεῖσθαι.

Οὐδεμία δὲ ὑπάρχει ἐν τῷ κόσμῳ ἀνωτέρα συγκίνησις ἀπὸ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς προσωπικότητος, τουτέστι τὴν δρᾶσιν.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ζητεῖ νὰ συλλάβῃ τὸ καθῆκόν Της ἀπὸ πολλὰς πλευράς, νὰ μὴ μείνῃ ἡ αὐτή, καὶ γνωρίζει τὰ σημεῖα ὅσα ἀναγγέλλουσι τὴν ἀληθῆ καὶ μεγάλην κατεύθυνσιν. Εἰς τὰς σκέψεις Της καὶ εἰς τὰς λέξεις Της ὑποτρέμει πάντοτε τὸ δέον γενέσθαι, τοῦ ὁποίου ἀρέσκεται νὰ ὁραματίζεται τὴν λαμπηδόνα.

✠

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης εἶναι τύπος ἀντιπροσωπευτικός, ἔχων ἴδιον βάθος, ἰδίαν ὑπόστασιν. Δὲν εἶναι πρῖσμα τὸ ὁποῖον ἀντανακλᾷ ἰδέας ἄλλων, ἀλλ᾽ ἑστία φωτεινὴ ἡ ὁποία ἐκπέμπει ἰδίας ἰδέας.

Ἡ λαμπρότης τῶν σκέψεών Της, ἡ ἀποστολικότης τοῦ χαρακτῆρός Της, ἡ πυκνὴ καὶ στερεὰ ἐπιχειρηματολογία Της ὁσάκις πρόκειται νὰ στηρίξῃ τὸ κῦρος τοῦ Πατριαρχικοῦ ἀξιώματος καὶ τὸ συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας, δίδουσιν εἰς τὴν προσωπικότητά Της ὕφος ὑπέρτερον.

Σταθερότης ἀρχῶν, πρᾳότης μὲ βάθος τὴν αὐστηρότητα, προσήνεια μὲ βαθεῖαν συναίσθησιν τῆς ἀξιοπρεπείας, χρησιμοποίησις τοῦ χρήματος διὰ τὴν παράστασιν καὶ ἐν γένει διὰ τὴν κοινωνικὴν ἄνοδον, ταῦτα πάντα, ἅτινα ἀνύψωσαν Αὐτὴν ἀπὸ τὴν μερικωτέραν καὶ στενωτέραν δρᾶσίν Της εἰς τὴν ὑπάτην σκοπιὰν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, Τῇ χρησιμεύουσι σήμερον ὡς πολύτιμα δι᾽ Αὐτὴν ἐφόδια.

✠

Ζῇ εἰς ἰδιαίτερον κόσμον ἐν ᾧ βασιλεύει ἡ ὑψίστη ἀντίληψις τοῦ καθήκοντος. Φώτιος ὁ Β′ ἀνανεώνει πάντοτε τὰς προσπαθείας Του, εἰς τὰς ὁποίας δίδει τὴν καλυτέραν συνέχειαν, καὶ δίδει πολλὴν προσοχὴν εἰς τὴν ὁμοιογένειαν τῶν κατευθύνσεων. Διὰ νὰ ἔχῃ τι ἔννοιαν πρέπει νὰ εἶναι διηρθρωμένον εἰς ἀξιολογικόν τι ὅλον, τοῦ ὁποίου εἶναι συστατικὸν μέρος.

Γνωρίζει νὰ συνάπτῃ τὰ νήματα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως. Εἶναι ὄχι μόνον ἐγκάρδιος πρὸς τοὺς ὁμιλοῦντας, ἀλλὰ καὶ προσεκτικός. Ἡ δὲ ὁμιλία Του φωτίζεται ἀπὸ ἀναλαμπὰς καὶ ἀπὸ ἱστορικὰ παραδείγματα.

✠

Ἔχει εἰς ὑπέρτατον βαθμὸν τὴν δύναμιν νὰ εἴπῃ καλὰς λέξεις εἰς ὅλους, εἰς τρόπον ὥστε νὰ εὑρίσκῃ τις μεταβαίνων

παρ' Αὐτῷ ἀνακούφισίν τινα, νὰ αἰσθάνεται διαθρυπτομένην τὴν φιλοτιμίαν του, καὶ τὴν ἀνάγκην νὰ ἐπανέλθῃ εἰς νέαν ἐπίσκεψιν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Οἱ ἄνθρωποι αἰσθάνονται πάντοτε τὴν ἀνάγκην νὰ ἀκούωσι κἄτι διὰ τὸν ἑαυτόν των. Ὁ σοφὸς διὰ τὴν σοφίαν του, ὁ ἐνάρετος διὰ τὴν ἀρετήν του, ὁ ἔχων ἐπιδόσεις εἴς τι δι' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀγαπᾷ.

Φώτιος ὁ Β´ εἶναι πάντοτε ἐγκάρδιος πρὸς τὸν Α, στοργικὸς πρὸς τὸν Β, ἐκδηλωτικὸς πρὸς τὸν Γ. Εἶναι μεγάλη καλωσύνη καὶ μεγάλη δύναμις νὰ εἶναί τις περιποιητικὸς εἰς τοὺς ἄλλους καὶ μεταδοτικὸς πρὸς αὐτούς. Εἰς τὸ κεφάλαιον αὐτὸ ἀφειδῶς δαπανᾷ ἡ Α. Θ. Παναγιότης τὰς πολυτίμους στιγμάς Της.

✠

Ἰδιαιτέρως ξεύρει νὰ τιμᾷ τοὺς συνεργάτας Της : τοὺς Ἀρχιερεῖς. Μετ' αὐτῶν φέρει τὰς εὐθύνας τῆς ἐκπροσωπήσεως καὶ διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας. Γνωρίζει ὅτι μετὰ Θεὸν καὶ μετὰ τὰ λαμπρά Του προσόντα αὐτοὶ εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι τὸν εἰσήγαγον εἰς τὴν Ἱστορίαν, εἰς τὸ Πάνθεον τῆς Ἀθανασίας, εἰς τὴν δόξαν ἡ ὁποία ἐπιβιοῖ ἑαυτῆς.

Εὑρίσκεται εἰς τὸ μεταίχμιον τῶν γερόντων καὶ τῶν νέων καὶ γνωρίζει νὰ συνδέῃ τοὺς μὲν μετὰ τῶν δὲ διὰ κρίκου χρυσοῦ. Εἰς τὸν γέροντα ἀναλογεῖ ἡ ἐγκαρτεροῦσα ἀνάπαυσις εἰς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔχει πραγματοποιηθῇ. Προσκομίζει δὲ εἰς τὴν διοίκησιν ὁ γέρων πολύτιμα κεφάλαια. Προσκομίζει τοὺς καθαρμοὺς τοῦ βίου καὶ τὴν πεῖραν. Ἔχει σκεφθῇ περισσότερον. Ἔχει μοχθήσῃ περισσότερον. Ἔχει τὸ ἀπόσταγμα πολλῶν πραγμάτων. Ὁ νέος ἔχει κἄτι ἄλλο, ἐπίσης σπουδαῖον. Ἔχει τὸ ἀγωνιζόμενον ἦθος τοῦ ἰδανικοῦ, ἔχει τὴν φλόγα. Ὁ ἀνὴρ συνδιαλάσσει νικηφόρως καὶ γονίμως τὸ ἰδανικὸν πρὸς τὴν πραγματικότητα, τὸ ὄνειρον πρὸς τὴν ζωήν. Ἡ ἀνδρικὴ ἡλικία ὡς ἐκ τούτου εἶναι ἡ ἐποχὴ τῆς νηφαλίου δράσεως.

✠

Ἀλλ' ἡ δραστηριότης μας εἶναι πάντοτε ἀνάλογος πρὸς τὴν αἰσιοδοξίαν μας, ἡ δὲ ἐνίσχυσις τῆς αἰσιοδοξίας μας εἶναι πάντοτε προϊὸν τῆς ἐργασίας μας. Φώτιος ὁ Β΄ φύσει ὢν ἐνθουσιώδης γνωρίζει νὰ μεταδίδῃ τὴν αἰσιοδοξίαν Του καὶ νὰ ἀναγεννᾷ τὸ περιβάλλον Του. Ἀναγεννᾷ δὲ τὸ περιβάλλον Του μὲ τὴν βαθεῖαν ἣν ἔχει βίωσιν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ βίωσις τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὸ ἀνάβλυσμα τῶν ἐσωτερικῶν βαθῶν της ἀποτελεῖ δημιουργικὰς δυνάμεις, δυναμένας νὰ ἀφυπνίσωσι τὰς καλυτέρας σκέψεις, νὰ ἐκκολάψωσι τὰ ὡραιότερα ἔργα καὶ νὰ ἐκχυθῶσιν εἰς ἄνθησιν ἀληθινῆς ζωῆς.

Ἐφ' ὅσον θὰ ζῇ ἐντὸς ἡμῶν ἡ Ἐκκλησία θὰ εἴμεθα πλέον τι ἢ καθ' ἕκαστον ἄνθρωποι, πλέον τι ἢ ἀντιπρόσωποι συγκροτημάτων καὶ φατριῶν. Μία ὑψηλὴ ἰδέα, ἓν ὡραῖον ἔργον, μία ἀφοσίωσις,— εἶναι δὲ ἡ ἐργασία ὑπάτη σιγηλὴ ἀφοσίωσις,— ταῦτα πάντα καθιστῶσι τὰς στιγμὰς ἡμῶν γονίμους, μᾶς κάμνουσι κυρίους τῆς ζωῆς ἡμῶν, πληροῦσι τὸν κόσμον μὲ δαψίλειαν ἰδανικῶν ἀξιῶν, αἴρουσιν ἡμᾶς ὑπεράνω τοῦ ἑαυτοῦ μας, μᾶς δεικνύουσι πέραν τοῦ ὁρατοῦ ὑψηλοτέραν πραγματικότητα, πρὸς τὴν ὁποίαν μᾶς κατευθύνουσι μὲ τὸ ἱερόν των ρεῦμα.

Τὸ ἔργον, διὰ τοῦ ὁποίου γινόμεθα κατά τινα ἔννοιαν συνεργάται τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ ἀφοσίωσις εἰς αὐτὸ μὲ τὴν προοπτικὴν νὰ ἐπιτελέσωμεν κἄτι τὸ αἰώνιον, αὐτὸ μᾶς ἀπολυτρώνει.

✠

Ὁ Φώτιος εἶναι ἀφωσιωμένος εἰς τὸ Ἔργον Του. Μὲ τὰ προσόντα Του, μὲ τὴν δραστηριότητά Του τὴν ἀκατάβλητον, μὲ τὸ θάρρος Του, μὲ τὴν καλὴν συνεργασίαν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, καὶ ἐπὶ πᾶσι μὲ τὴν συναντίληψιν τοῦ Θεοῦ κατηύθυνε πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας τὰ σπουδαιότερα αὐτῆς ζητήματα, ἐπέτυχε δὲ θαυμασίαν λύσιν πολλῶν ἐξ αὐτῶν. Μικρὰ ἀνασκόπησις τῶν γενομένων θὰ στηρίξῃ τοὺς ὡς ἄνω λόγους.

Ἐμπνευσμένη θεόθεν ὑπῆρξεν ἡ κατεύθυνσις ἡ δοθεῖσα εἰς τὸ Δωδεκανησιακὸν Ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα.

Τὰ κατὰ τὴν Διορθόδοξον Ἐπιτροπήν, τὸ τόσον αἰσίως συντελεσθὲν τοῦτο ἱστορικὸν γεγονός, ἀνεπτύχθησαν ἐν ἰδιαιτέροις Ἄρθροις εἰς προηγούμενα Τεύχη τῆς «Ὀρθοδοξίας». Ἡ διορατικότης καὶ ἡ ἑτοιμότης τοῦ πνεύματος τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐξεδηλώθησαν τρανταὶ καὶ εἰς αὐτὰς τὰς λεπτομερείας τοῦ ζητήματος, ἔνιαι τῶν ὁποίων εἶχον ὑπάτην σπουδαιότητα.

Εἶναι ἀπερίγραπτος ἡ ἱκανοποίησις καὶ ἡ ἀνακούφισις τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν ριζικὴν καὶ τόσον ἐξαισίαν λύσιν τοῦ ἐν Ἀμερικῇ Ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος, περὶ τοῦ ὁποίου ὁ ἀναγνώστης ἔχει ἴδη ἀρκετὰ εἰς προηγούμενα Τεύχη τῆς «Ὀρθοδοξίας».

Εἰς τὸ οἰκονομικὸν πρόβλημα, τὸ ὁποῖον πολὺ ἐπίεζε τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, αἱ σύντονοι προσπάθειαι τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἐχούσης ἔκθυμον τὴν συνεργασίαν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ἐπέτυχον ἱκανοποιητικὴν διευθέτησιν τοῦ ζητήματος.

Ἡ ἀποστολὴ δοκίμων ἀποφοίτων τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς εἰς τὰς ἄλλας Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας πρὸς τὸν σκοπὸν ἵνα, οἰκειούμενοι ἕκαστος τὴν γλῶσσαν ἑκάστης αὐτῶν, τὴν ὀργάνωσιν, τὸν πολιτισμόν, χρησιμοποιηθῶσιν ἀκολούθως ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου εἰς διαφόρους αὐτοῦ ὑπηρεσίας, εἶναι λαμπρὸς ἀδάμας, ὁ ὁποῖος θὰ κοσμῇ τὸ Πατριαρχικὸν Διάδημα Φωτίου τοῦ Β΄.

Αἱ σχέσεις μετὰ τῶν Φίλων Ἐκκλησιῶν-καὶ δὴ τῆς Ἀγγλικανικῆς-συνεδέθησαν τὸ ἔτος τοῦτο στενώτερον δι' ὅσων ἐγένοντο ἐν Λάμπεθ καὶ διὰ τοῦ διορισμοῦ Πατριαρχικοῦ Ἀποκρισαρίου παρὰ τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Σουηδίας.

✠

Ταῦτα πάντα θέτουσι τηλαυγὲς πρόσωπον εἰς τὴν Πατριαρχείαν Φωτίου τοῦ Β΄, προμνηστεύονται τῇ Ἐκκλησίᾳ μέλλον λαμπρόν, ὅπερ, ἔχον τὰς ρίζας αὐτοῦ εἰς τὸ μακρὸν καὶ ἔνδοξον παρελθόν, θὰ ἐξελιχθῇ διὰ μέσου τῆς ἀτομικῆς ἑκάστου ἡμῶν προσπαθείας καὶ τῆς ἀμέσου ἐπαφῆς τοῦ ἐν ἡμῖν ἀνθρώπου πρὸς τὸ Αἰώνιον.

Φανάριον, 7 Ὀκτωβρίου 1930.

† Ο ΛΑΟΔΙΚΕΙΑΣ ΔΩΡΟΘΕΟΣ

Η ΕΠΕΤΕΙΟΣ
ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗΣ ΕΚΛΟΓΗΣ

Μὲ αὐθορμήτους βαθείας ἐκδηλώσεις αἰσθημάτων εὐλαβείας, τιμῆς, χαρᾶς καὶ ἀγάπης πρὸς τὸ σεπτὸν Πρόσωπον τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἑωρτάσθη ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 7 παρόντος μηνὸς Ὀκτωβρίου ἡ α΄ Ἐπέτειος τῆς Πατριαρχικῆς Αὐτῆς Ἐκλογῆς.

Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος, λαμπρύνουσα τὴν ἡμέραν, τιμῆς ἕνεκα, δὲν συνῆλθε κατ᾽ αὐτὴν εἰς τὴν τακτικὴν αὐτῆς Συνεδρίαν. Ὁ ἐκ τῶν Μελῶν αὐτῆς πρῶτος τῇ τάξει Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Γέρων Ἅγιος Δέρκων κ. Ἀμβρόσιος προσεφώνησε τὴν Α. Θ. Παναγιότητα διὰ λαμπρᾶς Προσαγορεύσεως, ἣν παραθέτομεν κατωτέρω. Ἐξέφρασε δὲ τὰς θερμάς Της εὐχαριστίας ἡ Α. Θ. Παναγιότης διὰ τῆς δημοσιευομένης ὡσαύτως ἐνταῦθα βαθυστοχάστου Ἀντιφωνήσεως.

Ἡ Πατριαρχικὴ Αὐλὴ ὑπέβαλε τὰ εὐλαβῆ αὐτῆς σέβη, οἱ Ὀφφικιάλοι καὶ πληθὺς ἐγκρίτων Ὁμογενῶν ἐπεσκέφθησαν τὴν Α. Θ. Παναγιότητα.

*
* *

Η ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΑΓΙΟΥ ΔΕΡΚΩΝ

Παναγιώτατε,

Ἐνιαυτὸς ὅλος συμπληροῦται σήμερον, ἀφ᾿ ὅτου ἡ Ἱεραρχία τοῦ Κλίματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἐν ὁμοφροσύνῃ ἀξιοζηλώτῳ καὶ συμπνοίᾳ ἀγαστῇ ἀνέδειξε τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα Ποιμένα καὶ Κυβερνήτην τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, τῆς Ἐκκλησίας δῆλα δὴ ἐκείνης ἡ ὁποία ἀπὸ τῆς παγιώσεως Αὐτῆς ἐπὶ ἑπτὰ ὅλους αἰῶνας ἠγωνίσθη πρὸς διάδοσιν τῆς Εὐαγγελικῆς Χάριτος καὶ Ἀληθείας παρὰ τοσούτοις Λαοῖς· ἐπὶ δέκα δὲ καὶ ἓξ αἰῶνας ἀγωνίζεται, ὅπως διατηρῇ ἀσινῆ καὶ ἀλύμαντον τὴν ἱερὰν τῆς Πίστεως παρακαταθήκην, τὴν ὁποίαν παρὰ τοῦ Πρωτοκλήτου τῶν Ἀποστόλων παρέλαβε καὶ διακατέχει ἐπὶ δέκα καὶ ἓξ ὅλους αἰῶνας ἐπιδείκνυται διάθεσιν φιλάδελφον μέχρι στοργῆς ἐξικνουμένην πρὸς πάσας καθόλου τὰς Ὁμοδοξους Ἐκκλησίας, εἴτε ἰσοστάσιοι καὶ ὁμότιμοι Αὐτῇ ὑπάρχουσιν, εἴτε θυγατέρες καὶ ἀδελφαὶ ἐν τῇ Πίστει αὗται διατελοῦσιν· ἐπὶ δέκα καὶ ἓξ αἰῶνας ἀφθονοπάροχον παρέχει τὴν ἀντίληψιν καὶ ἀρωγὴν Αὐτῆς πρὸς πάντας τοὺς προσδραμόντας καὶ προστρέχοντας Αὐτῇ, τὴν συνδρομὴν δὲ καὶ βοήθειαν Αὐτῆς ἐξαιτουμένους· διὸ καὶ Μήτηρ Ἐκκλησία ἀποκαλεῖται καὶ Κορυφαιοτάτη πασῶν τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν παρὰ πάντων προσωνυμεῖται καὶ ὑπάρχει

Ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης, ἀναλαβοῦσα τὴν διακυβέρνησιν τῆς τοσοῦτον παρελθὸν ἐχούσης Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, ἔχουσα ὑπ᾿ ὄψει τὸ Πινδαρικόν : *«ἀρχομένου δ᾿ ἔργου χρὴ πρόσωπον θέμεν τηλαυγές»*, ἐφιλοτιμήθη πρῶτον τὴν ἀπό τινος ἀρξαμένην ἐπικοινωνίαν πρὸς τὰς Ἑτεροδόξους Ἐκκλησίας νὰ ἀναπτύξῃ, ἐφ᾿ ὅσον οἱ χρόνοι καὶ τὰ πράγματα ἐπιτρέπουσι· δεύτερον, τὴν πρὸς τὰς ἀδελφὰς Ἐκκλησίας στοργὴν ἔμπρακτον δεικνῦσα, τῇ μὲν μεγάλῃ θυγατρὶ καὶ ἀδελφῇ Ρωσσικῇ Ἐκκλησίᾳ, τῇ πρὸ μικροῦ ἀφνειᾷ καὶ τῶν Ὀρθοδόξων πάντων προστάτιδι, σήμερον δὲ ἄγαν ἐμπεριστάτῳ, δι᾿ ἐνεργειῶν ἀγάπης καταμέστων νὰ συνιστᾷ τὴν ὑπομονὴν καὶ καρτερίαν, ὡς μόνα ἱκανὰ νὰ ἐπαγάγωσι τὴν σωτηρίαν, κατὰ τὴν Εὐαγγελικὴν σύστασιν· τῇ δὲ ἰσοτίμῳ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀντιοχείας, τῇ διεσπασμένῃ ἀτυχῶς καὶ ἐν ταραχῇ εὑρισκομένῃ, νὰ ὑπομιμνήσκῃ τὴν ὀφειλομένην εἰρήνην καὶ σύμπνοιαν, ἐπ᾿ ἀγαθῷ καὶ δόξῃ τῆς πρεσβυγενοῦς ταύτης Ἐκκλησίας· τρίτον, ἐκτιμῶσα ὁποῖα καὶ ὁπόσα καλὰ καὶ τερπνὰ δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ἡ κοινωνία καὶ συνεργία ἀδελφῶν ἅμα ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐργαζομένων καὶ ἀσχολουμένων, εἰργάσθη συντόνως καὶ ἐπέτυχε, τῇ τοῦ ἀγαθοδότου Θεοῦ εὐδοκίᾳ, τὴν σύγκλησιν τοῦ Διορθο-

δόξου Συνεδρίου ἐν τῷ Ἁγιωνύμῳ Ὄρει, κατόρθωμα ὄντως μέγα, ἀξιόσπουδον καὶ ἀξιοζήλωτον· καθόλου δὲ φιλοστόργως ἐπεδίωξε : α'] τὴν κατεύθυνσιν τοῦ Δωδεκανησιακοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος εἰς τρόπον ὥστε διὰ τὴν ἐπίλυσιν αὐτοῦ νὰ ἐκζητηθῇ, ὡς ὤφειλε, καὶ ἡ γνώμη τοῦ οἰκείου Λαοῦ· β'] τὴν ἐπιβράβευσιν τοῖς ἐν τῷ Νέῳ Κόσμῳ ὁμαίμοσι καὶ ὁμοδόξοις τῆς εἰρήνης καὶ ὁμονοίας.

Παναγιώτατε! Οἱ ταπεινοὶ Αὐτῆς συνεργοὶ ἀγαλλομένῃ καρδίᾳ στρέφοντες τὸ βλέμμα εἰς τὸ διαρρεῦσαν ἔτος καὶ τὰ ἐν αὐτῷ συντελεσθέντα προσηκόντως ἐκτιμῶντες, πλήρεις ἐλπίδων διατελοῦμεν, ὅτι καὶ τὸ θείᾳ εὐδοκίᾳ ἀρχόμενον σήμερον δεύτερον τοῦτο ἔτος τῆς ποιμαντορίας τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος θέλει προσκομίσῃ πλείονα καὶ μείζονα τῶν ἐπιτευχθέντων, διὸ καὶ ὁλοψύχως δεόμεθα τοῦ Ἀγαθοπαρόχου καὶ Ζωοδότου Θεοῦ, ὅπως χαρίζῃ τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι ὑγείαν καὶ μακροημέρευσιν πρὸς πραγματοποίησιν τῶν πόθων τοῦ Ὀρθοδόξου Κόσμου.

Πρὶν ὅμως παύσω λαλῶν θεωρῶ ἐπιβεβλημένον νὰ διαβεβαιώσω τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα ὅτι πάντες ἡμεῖς οἱ συνεργοὶ Αὐτῆς, ἐπὶ μέρος καὶ ὅλον, οὐδέποτε θέλομεν ὀκνήσῃ νὰ προσφέρωμεν τῇ Μητρὶ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ Ἀρχιεράρχῃ καὶ Κυβερνήτῃ Αὐτῆς τὴν ὀφειλομένην ὑπηρεσίαν, προθυμότατοι ὑπάρχοντες εἰς πᾶσαν προσφορὰν καὶ θυσίαν.

Ζῆθι, Παναγιώτατε, ἔντεινε καὶ κατευοδοῦ καὶ ὁδηγήσει Σε θαυμαστῶς τὸ φιλοῦν συγκάμνειν τοῖς πάσχουσι Θεῖον.

***

Η ΑΝΤΙΦΩΝΗΣΙΣ ΤΗΣ Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ

Ἀδελφοί,

Συγκινοῦσιν Ἡμᾶς βαθύτατα οἱ λόγοι καὶ τὰ αἰσθήματα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς τιμῆς ὑμῶν πρὸς τὸ πρόσωπον Ἡμῶν. Ἀπὸ τῆς Ἡμετέρας Ἐκλογῆς, ἄνευ διαλείμματος, προσεπαθήσαμεν νὰ δικαιώσωμεν τὴν ἄπειρον τοῦ Θεοῦ εὐμένειαν καὶ τὴν ἱερὰν ὑμῶν ψῆφον διὰ τῆς ὁλοκληρωτικῆς καθοσιώσεως Ἡμῶν εἰς τὸ καθῆκον διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ κύρους καὶ τῶν συμφερόντων τῆς Ἐκκλησίας.

Ἂν κατωρθώσαμεν τοῦτο, ἀγνοοῦμεν. Ἓν μόνον γνωρίζομεν ὅτι, εἴ τι καλὸν κατὰ τὸ σήμερον λῆγον πρῶτον ἔτος τῆς Ἡμετέρας Πατριαρχείας, διὰ τὴν ὁποίαν τοσούτους καλοὺς λόγους εἴπετε, εἴ τι, λέγομεν, καλὸν ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας ἐγένετο κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα, τοῦτο ὀφείλεται τῇ φιλαδελφείᾳ καὶ τῷ πνεύματι τῆς συνεργασίας, τὸ

ὁποῖον διακρίνει καὶ κοσμεῖ πάντας ὑμᾶς, καὶ τῇ ἄνευ ὅρων καὶ ὁρίων ἀγάπῃ ὑμῶν πρὸς Αὐτήν.

Θερμότατα λοιπὸν πᾶσιν ὑμῖν εὐχαριστοῦντες διὰ τοὺς ὡραίους ὑμῶν τούτους λόγους, διὰ τὰς φιλαδέλφους ὑμῶν ταύτας διαθέσεις καὶ διὰ τὰ ἀδελφικὰ ὑμῶν ταῦτα αἰσθήματα, εὐχόμεθα ὅπως ὁ Κύριος ἐνισχύῃ πάντας ὑμᾶς ἐν τῷ ἔργῳ τῆς διακονίας Αὐτοῦ διὰ τῆς εὐλογίας Του καὶ τῆς χάριτός Του, σκέπῃ δὲ καὶ φρουρῇ τὴν Ἁγίαν Του Ἐκκλησίαν, Ἧς καὶ πύλαι Ἅδου οὐ κατισχύσουσι, τῇ Ἁγίᾳ Αὐτοῦ εὐλογίᾳ καὶ τῇ ἀφοσιώσει πάντων ἡμῶν.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΟΝ ΔΙΔΑΓΜΑ

Προσευχόμενοι δὲ μὴ βαττολογήσητε ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. Μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδε γὰρ ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν ἔχετε πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς·

Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς·
ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου·
ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου·
γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς·
τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον·
καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν·
καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.
ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

[Ματθ. κεφ. στ' 7—13]

Η ΕΝ ΑΓΙΩι ΟΡΕΙ ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Α'

Η ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΟ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Ἡ Διορθόδοξος Ἐπιτροπὴ ὑπῆρξε μία νέα γνωριμία τοῦ γοήτρου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Διεπιστώθη ἡ ἐσωτερικὴ ἔξαρσις Αὐτοῦ. Ἡ δὲ ἔξαρσις ὁδηγεῖ εἰς τὴν ἀλήθειαν. «Τὸ Πνεῦμα θὰ σᾶς ὁδηγήσῃ εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν», εἶπεν ὁ Χριστός. Διεπιστώθη ἡ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου βίωσις τῆς ἐσωτερικότητος τοῦ καθήκοντος. Τὰ πράγματα πρέπει νὰ πηγάζουν ἔνδοθεν. «Ἔχετε ἐντὸς ὑμῶν τὸν οὐρανόν», λέγει θεσπέσια τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον. Μᾶς χρειάζεται ψυχή, ἡ δὲ πρὸς τὸν Κύριον ἡμῶν εἶναι ἡ ἀφύπνισις μιᾶς νέας ψυχῆς.

Τὸ Ἔργον τῆς Διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς ἦτο μεγάλης σπουδαιότητος καὶ σημασίας. Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐν ἐπιγνώσει τῆς ὅλης σοβαρότητος τοῦ ζητήματος ἐχώρησεν εἰς αὐτὸ μὲ ὅλην τὴν καθαρὰν πηγαίαν ἔμπνευσίν Του, μὲ ὅλον τὸ θάρρος τῶν ἀκραιφνῶν διαθέσεών Του καὶ τὴν βαθεῖαν αἰσιοδοξίαν Του περὶ τῆς πλήρους εὐοδώσεως τοῦ Ἔργου, εἰς τρόπον ὥστε καὶ οἱ σπείραντες ἀμφιβολίας νὰ θερίσωσι βεβαιότητας.

✠

Ὑπῆρχον δυσκολίαι, ἀλλ' εἰς ὅλα τὰ μεγάλα ἔργα ὑπάρχουσι δυσκολίαι. Πολλοὶ εἶχον δισταγμοὺς περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ Ἔργου, ἐφοβοῦντο θυέλλας ἐν τῇ Ἐπιτροπῇ. Ἀλλὰ ποῖον πλοῖον δὲν θὰ

ἐξέλθῃ εἰς τὸν ὠκεανὸν διὰ τὸν ἐνδεχόμενον κίνδυνον νὰ ἀπολυθῇ ἐν αὐτῷ καταιγίς; Τίς θὰ παραιτηθῇ τῆς ζωῆς, διότι ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῇ ἀσθένειαι; Ἔπειτα τὰ δεινὰ ἔχουσι καὶ θετικὸν κέρδος. Μαρτυροῦσι τὴν ὕπαρξίν μας καὶ δίδουσι βαθύτερον εἰς αὐτὴν τόνον.

✠

Μὲ αἴσθημα ἀνακουφίσεως καὶ σεβασμοῦ αἱ Ἀντιπροσωπεῖαι τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν προσητένισαν πρὸς τὴν σοβαρότητα τῶν προσπαθειῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, πρὸς τὴν ἀκραιφνῆ καὶ περιεσκεμμένην πολιτείαν Του ἐν τῇ ὑπὲρ τῆς καθόλου Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ὀφειλετικῇ Του μερίμνῃ.

Εἰς οὐδὲν καθυστέρησε καὶ οὐδὲν παρέλειψεν ἐκ τῶν δεόντων γενέσθαι. Συγκεφαλαίωσις δέ, ἀλλὰ καὶ προώθησις τῶν διὰ τὴν Ὀρθοδοξίαν ἁγνῶν προσπαθειῶν Του ὑπῆρξεν ἡ σύγκλησις τῆς Διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς. Ποία ἡ σημασία αὐτῆς διὰ τὴν περαιτέρω σταδιοδρομίαν τῆς Ὀρθοδοξίας, ἀνεπτύχθη ἐν ἰδιαιτέρῳ Ἄρθρῳ ἐν τῷ προηγουμένῳ Τεύχει τῆς ***Ὀρθοδοξίας***.

✠

Ἐν αὐτῷ ἐλέχθη ὅτι ἡ Διορθόδοξος Ἐπιτροπὴ ἤντλησεν ἐκ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κῦρος βαθύτατον, ὑπέροχον τόνον. Αἱ Ἀντιπροσωπεῖαι τῶν Ἐκκλησιῶν, αἱ ὁποῖαι ἀπετελοῦντο ἐξ ὑπερόχων Φυσιογνωμιῶν, ἔμειναν βαθύτατα ἐπηρεασμέναι ἀπὸ τὴν ἀκτινοβολίαν τῆς κολοσσιαίας ἠθικῆς δυνάμεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τῆς ἐχούσης ὑπάτην σπουδαιότητα ἐκεῖ ὅπου πρέπει νὰ ἐμφανισθῇ τὸ κῦρος τῆς καθόλου Ὀρθοδοξίας.

Πόσον εἶναι ἰδιάζουσα ἡ θέσις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἔναντι τῶν ἄλλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, καὶ ὁπόσην ἀνυπολόγιστον ἀξίαν ἔχει Τοῦτο δι᾽ αὐτάς! Ἐλέχθη ὡραῖα ὅτι συνθῆκαι ὅλως ἐξαιρετικαί, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ κατασκευασθῶσι κατὰ παραγγελίαν, καὶ μακρὰ Παράδοσις ἀπειργάσθησαν τὴν ἰδιαιτέραν φυσιογνωμίαν Του, πρὸ τῆς ὁποίας ὑπεκλίθησαν οἱ αἰῶνες.

Αἱ Ἀντιπροσωπεῖαι τῶν Ἐκκλησιῶν εἰς τὰς ὑπὲρ τοῦ Οἰκου-

μενικοῦ Πατριαρχείου ἐκδηλώσεις των διεπνεύσθησαν ἀπὸ τὰ ὡραιότερα αἰσθήματα τῆς τιμῆς, τῆς εὐλαβείας καὶ τῆς στοργῆς.

✣

Ἐν τῇ ἀποχαιρετιστηρίῳ ἀγορεύσει αὐτοῦ ἐν τῇ τελευταίᾳ Συνεδρίᾳ ὁ Ἀντιπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Λεοντοπόλεως κ. Χριστοφόρος λέγει : «Ὅ,τι δὲν ἐλέχθη (ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Προέδρου) καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ λεχθῇ καὶ πρέπει νὰ λεχθῇ παρ' ἡμῶν εἶναι ἡ ὀφειλομένη παρ' ἡμῶν τῶν Ἀντιπροσωπειῶν τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ αὐτῶν τῶν Ἐκκλησιῶν εὐγνωμοσύνη πρὸς τὸ σεπτὸν Πρόσωπον τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Φωτίου, ὅστις συνεκάλεσεν ἡμᾶς συμφώνως πρὸς τὰς ὑποσχέσεις Αὐτοῦ ἐν τῷ πρὸς τοὺς Ἁγιωτάτους Προέδρους τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν Ἐνθρονιστηρίῳ Γράμματι. Εὐχαριστίαι ὀφείλονται, ἀλλὰ καὶ θαυμασμὸς πρὸς τὸ Πρόσωπον Αὐτοῦ, διότι ἔδωκε σάρκα καὶ ὀστᾶ εἰς τὸν πόθον τῆς ψυχῆς ἁπάντων τῶν Κυβερνώντων τὰς Ἐκκλησίας, θεωρούμενον ἀκατόρθωτον, νὰ συναντηθῶσι δι' Ἀντιπροσωπειῶν αὐτῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ ἀνταλλάξωσι σκέψεις τόσον ὠφελίμους διὰ τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας. Ἂς ἐλπίσωμεν ὅτι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα θὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ φωτίζῃ τὸν Πατριάρχην Φώτιον καὶ ἐνισχύῃ εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι ἡ διὰ Συνόδων διακυβέρνησις τῆς Ἐκκλησίας, κατὰ τὸ πάλαι Ὀρθόδοξον Σύστημα, θὰ συνεχίζηται καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, καὶ δὴ ἐντονώτερον, ἀφοῦ ηὐτυχήσαμεν νὰ πληροφορηθῶμεν ἐξ ἡμῶν αὐτῶν ὅτι πανταχοῦ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν πνέει καθαρῶς Ὀρθόδοξον συντηρητικὸν πνεῦμα, ὅπερ ἐνέπνευσε καὶ τὰς Ἀποφάσεις ἡμῶν» (Συνεδρία ιε', τελευταία).

Κλείων τὴν ἀποχαιρετιστήριον αὐτοῦ ἀγόρευσιν ἐν τῇ τελευταίᾳ Συνεδρίᾳ ὁ Σεβασμιώτατος Ἐπίσκοπος Ρώμαν κ. Λουκιανὸς ἀναφωνεῖ : «Φωτίου τοῦ Παναγιωτάτου καὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη». (Αὐτόθι).

Ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Γρόδνο κ. Ἀλέξιος, συμπληρῶν ὅσα ὁ Μακαριώτατος Μητροπολίτης Βαρσοβίας κ. Διο-

νύσιος κατὰ τὴν Η΄ Συνεδρίαν, ἀποχαιρετῶν τὴν Συνέλευσιν ἐπὶ τῇ ἀναχωρήσει αὐτοῦ εἰς Πολωνίαν, εἶπε, παρακαλεῖ ἐξ ὀνόματος τῆς Πολωνικῆς Ἀντιπροσωπείας ὅπως ἑνωθῶσι πάντων αἱ εὐχαὶ ὑπὲρ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Φωτίου, καὶ ἐπὶ τούτῳ ψάλλεται ὁ Πολυχρονισμὸς Αὐτοῦ.

Πάντες οἱ Ἀντιπρόσωποι ὡμίλησαν μετὰ τιμῆς περὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τοῦ Προσώπου τῆς Α. Θ. Παναγιότητος. Ὁ Ἀντιπρόσωπος τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας Σεβασμιώτατος Ἐπίσκοπος Ἀχρίδος κ. Νικόλαος εἶπεν ἐν τῇ Α΄ Συνεδρίᾳ : « Ὁ Πατριάρχης (Βαρνάβας) ἀποστέλλει ἅμα καὶ τὸν ἀδελφικὸν αὐτοῦ ἀσπασμὸν πρὸς τοὺς ἐνταῦθα Ἁγίους Ἀντιπροσώπους τῶν Αὐτοκεφάλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, καὶ ἰδίᾳ πρὸς τὴν κλασικὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀνατολῆς, τῆς ὁποίας ἡ σημασία ἔγκειται ἐν τῷ ἀριθμῷ τῶν Μαρτύρων καὶ τῶν ἄνευ ἀριθμοῦ θυσιῶν ἐν τῇ μακραίωνι αὐτῆς ὁδοιπορίᾳ, καὶ πρὸς Ὑμᾶς, Σεβασμιώτατοι ἀδελφοί, ὡς Ἀντιπροσώπους τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας».

✠

Εἰς ἑκάστην σελίδα τῶν Πρακτικῶν τῆς Ἐπιτροπῆς φαίνεται ψηλαφητὸν τὸ κῦρος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ἡ βαθεῖα πνοή Του. Εἰς τὸ δεῖνα σημεῖον ὁ δεῖνα Ἀντιπρόσωπος ἐρωτᾷ τί φρονεῖ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον. Εἰς τὸ ἄλλο σημεῖον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ συζήτησις, διότι δὲν ὑπάρχει σχετικὴ πληρεξουσιοδότησις ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ἐκεῖνο ἀπόκειται εἰς τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν. Καὶ αὐτὸ ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἐκείνην. Εἰς ὅλας τὰς ἐνεργείας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐνέβλεπον αἱ Ἀντιπροσωπεῖαι βαθυτάτην σκοπιμότητα.

Ἀκούσατε ἐπὶ παραδείγματι τὸν Ἅγιον Ἀχρίδος κ. Νικόλαον : « Ἐπιθυμῶ νὰ ὑπογραμμίσω ὅτι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἡμῶν ἔδωκεν ἰδιαιτέραν σημασίαν εἰς τὸ ὅτι ὡς τόπος τῆς Συνελεύσεως ἡμῶν ὡρίσθη τὸ Ἅγιον Ὄρος, ἔδαφος πολλῶν ἀγώνων ὑπὲρ τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ μαρτυρίων. Διὰ τοῦτο ὁ νέος Οἰκουμενικὸς Πα-

τριάρχης ἀποδεικνύει ὅτι τιμᾷ τὸν Ἅγιον Τόπον τῆς Θεοτόκου καὶ πιστεύω ὅτι ὁ Πατριάρχης Φώτιος ἠθέλησε νὰ δηλώσῃ ὅτι ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία κατὰ τὰς κρισίμους ταύτας περιστάσεις δίδει ἡμῖν τὴν ὁδὸν τῆς συντηρητικότητος, διότι τὸ Ἅγιον Ὄρος εἶναι ὁ τόπος τῆς συντηρητικότητος. Καὶ δικαίως· καθόσον ἡ Μήτηρ ὀφείλει νὰ εἶναι μᾶλλον συντηρητικὴ ἢ αἱ θυγατέρες αὐτῆς».

✠

Χρειάζεται πάντοτε πρὸς οἰκοδομὴν μία στάθμη, μία θέλησις κυρίαρχος, τῆς ὁποίας ἡ δύναμις νὰ ἀντλῆται καὶ ἀφ' ἑαυτῆς, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς αὐτοπροαιρέτου τῶν ἄλλων παροχῆς συναντιλήψεως εἰς τοῦτο καὶ προσαρμογῆς. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ ὀργανισμὸς ὁ ὁποῖος νὰ ἔχῃ νόημα χωρὶς τὰ συστατικὰ αὐτοῦ μέλη νὰ εἶναι προσηρμοσμένα εἰς σπουδαῖόν τι ἑνιαῖον ὅλον, μὲ ὁμοιογενῆ κατεύθυνσιν, μὲ ἀρχὴν καὶ ρυθμὸν καὶ ἑνότητα.

Ἐκ τῆς τοιαύτης συναρμογῆς ἀναβλύζουσι καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἁρμονία καὶ ἡ ὡραιότης. Αὐτὴ ἀποτελεῖ τὸν ἄξονα τῆς ζωῆς.

Φανάριον.

12 10/30 † Ο ΛΑΟΔΙΚΕΙΑΣ ΔΩΡΟΘΕΟΣ

Β'

Ο ΥΠΟ ΤΗΣ ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗΣ ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΘΕΙΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΜΕΛΛΟΥΣΗΣ ΠΡΟΣΥΝΟΔΟΥ

1ον Τὸ ζήτημα τῆς Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Προκαταρκτικὴ Διορθόδοξος Ἐπιτροπή, ἀναγράψασα τοῦτο πρῶτον ἐν τῷ Καταλόγῳ, παρακαλεῖ τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ὅπως πρὸ τῆς συγκλήσεως τῆς Προσυνόδου ἐνεργήσῃ, ἵνα καταστῇ δυνατὴ ἡ παρουσία ἐν αὐτῇ κατά τινα τρόπον καὶ Ἀντιπροσώπων τῆς Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας, προερχομένων εἴτε ἔσωθεν εἴτε ἔξωθεν τῆς Ρωσσίας.

2ον Στενωτέρα σχέσις καὶ ἐπαφὴ τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν πρὸς ἀλλήλας καὶ τὰ πρὸς τοῦτο μέσα, ἐν οἷς ἡ ἀνταλλαγὴ σπουδαστῶν μεταξὺ τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ ἡ ἀμοιβαία ἐπίσκεψις διαφόρων Ἀποστολῶν ἐκ Κληρικῶν, Καθηγητῶν τῆς Θεολογίας καὶ Ἱεροκηρύκων, χάριν πληρεστέρας ἐπικοινωνίας· δραστηριωτέρα συνεργασία τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐν ζητήμασι πνευματικοῖς, ἠθικοῖς καὶ κοινωνικοῖς, ἐπ' ἀγαθῷ τῶν Ὀρθοδόξων Λαῶν.

3ον Μόρφωσις τοῦ Κλήρου (Θεολογικὴ καὶ Ἱερατικὴ) καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς ὀργανώσεως αὐτῆς ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπίβλεψιν τῆς Ἐκκλησίας, ἐξουδετερουμένης πάσης ἀντιθέτου τάσεως.

4ον Μελέτη τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως τῆς ἐν Ἀμερικῇ Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῶν μέσων τῆς θεραπείας καὶ βελτιώσεως αὐτῆς.

5ον Ἐξεύρεσις τῶν μέσων πρὸς ἐπαναφορὰν τοῦ Ὀρθοδόξου Ἀνατολικοῦ Μοναχικοῦ βίου εἰς τὸ ἀρχαῖον αὐτοῦ κάλλος καὶ τὴν λαμπρότητα διά τε τῆς ἐμμονῆς εἰς τὰς Παραδόσεις καὶ τοὺς μοναστικοὺς Κανόνας καὶ διὰ τῆς ἀνανεώσεως τῆς πάλαι δράσεως αὐτοῦ: ἐπιστημονικῆς, φιλανθρωπικῆς, ἐκπολιτιστικῆς καὶ ἰδίᾳ διὰ τῆς καλλιεργείας τῶν Ἱερῶν Τεχνῶν.

6ον Ἐξεύρεσις τρόπου συνεργασίας τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ ἀθεϊσμοῦ καὶ τῶν διαφόρων πεπλανημένων Συστημάτων, οἷον: Μασωνισμοῦ, Θεοσοφισμοῦ, Πνευματισμοῦ κ.τ.λ.

7ον Σχέσεις τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τὰς Ἑτεροδόξους Ἐκκλησίας ἔν τε τῇ Ἀνατολῇ καὶ τῇ Δύσει, ἤτοι:

α) Σχέσεις ἐν πνεύματι ἀγάπης, ἥτις κατὰ τὸν Ἀπόστολον «πάντα ἐλπίζει», μετὰ τῶν Ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν (Ἀρμενίων, Κοπτῶν, Ἀβυσσηνῶν, Χαλδαίων, Ἰακωβιτῶν, Παλαιοκαθολικῶν, Ἀγγλικανῶν), ὅσαι τείνουσι νὰ προσεγγίσωσι πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ δὲν ἐνεργοῦσι προσηλυτισμὸν μεταξὺ τῶν Ὀρθοδόξων.

β) Σχέσεις προφυλάξεως καὶ ἀμύνης κατὰ τῶν Ἑτεροδόξων, οἵτινες ἐνεργοῦσι προσηλυτισμὸν καὶ προσπαθοῦσι καθ᾿ οἱονδήποτε τρόπον νὰ βλάψωσι τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν (Ρωμαιοκαθολικισμὸς Οὐνιτισμός, Προτεσταντισμὸς — Μεθοδισμός, Βαπτισταί, Χιλιασμός κ.τ.λ.

8ον Μελέτη τοῦ ζητήματος ποῖοι τῶν Αἱρετικῶν καὶ τῶν Σχισματικῶν θὰ γίνωνται δεκτοὶ εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας διὰ Βαπτίσματος, ποῖοι διὰ Χρίσματος καὶ ποῖοι δι᾿ ἁπλοῦ λιβέλλου πίστεως.

9ον Καθορισμὸς τῶν ὅρων τῆς ἀνακηρύξεως καὶ ἀναγνωρίσεως τοῦ Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τινός, ὡς καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν γενικῶς σήμερον ἀνεγνωρισμένων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, πρὸς ἀμοιβαίαν κανονικὴν αὐτῶν κοινωνίαν καὶ πρὸς ἀπρόσκοπτον συμμετοχὴν αὐτῶν ἐν ταῖς Πανορδόξοις Συνελεύσεσι καὶ Συνόδοις. Ὡσαύτως καθορισμὸς τῶν ὅρων τῆς ἀναγνωρίσεως Ἐκκλησίας τινὸς ὡς Αὐτονόμου.

10ον Κωδικοποίησις τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Κανονικῶν Διατάξεων, ἵνα τύχωσιν ἐν καιρῷ τῆς ἐγκρίσεως τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

11ον Μελέτη τῆς σημερινῆς πράξεως ἐν ταῖς κατὰ τόπους Ἐκκλησίαις ὡς πρὸς τὰ κωλύματα τοῦ Γάμου, ὡς πρὸς τοὺς λόγους Διαζυγίου καὶ ὡς πρὸς τὴν νόμιμον τούτων διαδικασίαν. Ὡσαύτως μελέτη τοῦ τρόπου καθ᾿ ὃν θὰ ἐπιτευχθῇ, ἐφ᾿ ὅσον τοῦτο εἶνε δυνατόν, ὁμοιόμορφος ὡς πρὸς τὰ ἄνωθι πρᾶξις ἐν τῇ καθόλου Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ.

12ον Διοργάνωσις τῶν Πνευματικῶν Δικαστηρίων κατὰ τρόπον, εἰ δυνατόν, ὁμοιόμορφον ἐν τῇ καθόλου Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ, καὶ καταρτισμὸς Ἐκκλησιαστικῆς Ποινικῆς Δικονομίας.

13ον Μελέτη τρόπου ἐκλογῆς τῶν Ἀρχιερέων καὶ δὴ τῶν Πρώτων

τῶν Αὐτοκεφάλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, συμφωνοτέρου πρὸς τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας.

14ον Μελέτη τοῦ ζητήματος τοῦ Ἡμερολογίου ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὴν περὶ Πασχαλίου Ἀπόφασιν τῆς Α΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ ἐξεύρεσις τοῦ τρόπου πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς συμφωνίας μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ.

15ον Ἑνιαία κατὰ τὸ δυνατὸν διάταξις τοῦ Τυπικοῦ, συμφώνως τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Παραδόσει.

16ον Μελέτη καὶ ἐξεύρεσις τῶν μέσων, διὰ τῶν ὁποίων δέον νὰ ἐνισχυθῇ μεταξὺ τῶν Ὀρθοδόξων Λαῶν ὁ Ὀρθόδοξος Χριστιανικὸς Πολιτισμός, ὑφ᾽ ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις αὐτοῦ.

17ον Μελέτη τῶν μέσων πρὸς ὑποστήριξιν καὶ ἐνίσχυσιν τῆς κατὰ παράδοσιν Βυζαντινῆς Τέχνης, ἐν ταῖς διαφόροις αὐτῆς ἐκφάνσεσιν, ἤτοι Ἐκκλησιαστικῇ Μουσικῇ, Εἰκονογραφίᾳ, Ἀρχιτεκτονικῇ καὶ τῇ τέχνῃ τῶν Ἱερῶν Ἀμφίων καὶ Σκευῶν.

Γ′

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΑΥΤΟΚΕΦΑΛΟΥΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Ἀριθμ. πρωτ. 2036.

Μακαριώτατε........................, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε .... τὴν Ὑμετέραν σεβασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Ἐν εὐχαριστίᾳ πολλῇ πρὸς τὸν εὐοδώσαντα τὰ κατ᾽ αὐτὴν Κύριον καὶ μετὰ βαθείας ἱκανοποιήσεως ἐχαιρετήσαμεν τὸ αἴσιον τέρμα τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει συνελθούσης Προκαταρκτικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ἁγίων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἧς τὸ συντελεσθὲν Ἔργον κατοπτρίζεται ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τῶν Συνεδριῶν αὐτῆς.

Ταῦτα ἐκδόντες τύποις, καθ᾽ ἣν εἴχομεν ὀφειλήν, ἀποστέλλομεν σήμερον τῇ Ὑμετέρᾳ γερασμίᾳ Μακαριότητι τὰ ἀναγκαιοῦντα τῇ κατ᾽ Αὐτὴν Ἁγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ σώματα, ἐπιδηλοῦντες ὅτι ἐγκαίρως ἡ καθ᾽ ἡμᾶς Ἐκκλησία σκεφθήσεται καὶ ἐπὶ τοῦ χρονικοῦ διαστήματος, τοῦ

ἀπαιτηθησομένου πρὸς μελέτην τῶν καθορισθέντων ἐν τῷ καταστρωθέντι Προγράμματι θεμάτων, καὶ προελεύσεται εἰς σχετικὴν ἀνακοίνωσιν ἑκάστῃ τῶν Ἁγίων ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν ἐπὶ τῷ πάντοτε ποθουμένῳ σκοπῷ τῆς συνεχείας καὶ συμπληρώσεως τοῦ διὰ τῆς Προκαταρκτικῆς Διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς, σπουδαῖον, ὡς ἡμῖν δοκεῖ, ἀποτελούσης σταθμὸν ἐν τῇ σταδιοδρομίᾳ τῆς Ὀρθοδοξίας, ἐπ' αἰσίοις ἐγκαινιασθέντος Ἔργου.

Ἐπὶ δὲ τούτοις καὶ αὖθις ἐν Κυρίῳ περιπτυσσόμενοι Αὐτήν, διατελοῦμεν μετ' ἀγάπης ἀδελφικῆς.

,απλ' Ὀκτωβρίου η'.

Τῆς Ὑμετέρας σεβασμίας Παναγιότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Φώτιος.

Λ'

Η ΜΟΝΗ ΒΑΤΟΠΕΔΙΟΥ

Εἰς τὴν ἱστορικότητα τῆς λαμπρᾶς ταύτης Μονῆς προσετέθη διὰ τῆς ἐν αὐτῇ συγκλήσεως κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα Ἰούνιον τῆς Διορθοδόξου Διασκέψεως καὶ εἷς προσέτι τίτλος τιμῆς.

Ἡ ἀληθὴς προσωνυμία εἶναι Μονὴ Βατοπεδίου καὶ ὄχι Μονὴ Βατοπαιδίου, διότι πάντα σχεδὸν τὰ ἀρχαιότερα Ἔγγραφα γράφουσι τὴν λέξιν μὲ **ε**, οὐχὶ δὲ μὲ ***αι***. Φαίνεται ὅτι ὁ πεδινὸς τόπος ὅπου ἐκτίσθη ἡ Μονὴ ἔβριθε βάτων. Οἱ γράφοντες τὴν λέξιν μὲ ***αι*** ἀναφέρονται εἰς παραδόσεις τινὰς Ἁγιορειτικάς, κατὰ τὰς ὁποίας ἡ κτίσις τῆς Μονῆς ἀνάγεται εἰς τὸν τέταρτον αἰῶνα, εἰς τοὺς χρόνους Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου. Αἱ παραδόσεις αὗται ἱδρυτὴν τῆς Μονῆς θέλουσι Θεοδόσιον τὸν Μέγαν. Οὗτος, λέγουσιν, εἰς ἔκφρασιν τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν Θεοτόκον, σώσασαν παρά τινι βάτῳ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀρκάδιον, παιδίον ὄντα, ἐκ ναυαγίου, ἔκτισεν ἐπ' ὀνόματι αὐτῆς τὴν ἱερὰν ταύτην Μονήν.

Ἀλλ' ἱστορικῶς ἡ Μονὴ ἱδρύθη ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Ἀθωνίτου, ὁ ὁποῖος, φίλος ὢν τοῦ μεγάλου Αὐτοκράτορος τῶν Βυζαντινῶν Νικηφόρου τοῦ Φωκᾶ, ἐγένετο ὁ κύριος ἱδρυτὴς τοῦ Μοναχικοῦ βίου ἐν Ἁγίῳ Ὄρει. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης, ἤτοι τοῦ δεκάτου αἰῶνος, ἄρχεται ἡ ἀκμὴ τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Τρεῖς ἐξ Ἀδριανουπόλεως Μοναχοὶ—τοῦτο λέγεται ὑπὸ τῆς Παραδόσεως—Ἀθανάσιος, Νικόλαος, καὶ Ἀντώνιος προῆλθον εἰς τὴν ἵδρυσιν τῆς Μονῆς, προτραπέντες ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου. Ὅτι δὲ ἡ Μονὴ ὑφίσταται πρὸ τοῦ

980, ἀριθμουμένη ἔκτοτε δευτέρα ἐν τῇ ἱεραρχικῇ σειρᾷ τῶν Ἁγιορειτικῶν Μονῶν, τοῦτο φαίνεται ἐκ τῶν Τυπικῶν τοῦ Ἄθω.

Ἡ Μονὴ εἶναι ἀφιερωμένη εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς Θεοτόκου. Εἶναι δὲ μία τῶν τριῶν μεγίστων Μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους, αἵτινες εἶναι: ἡ Μεγίστη Μονὴ Λαύρας, ἡ Μονὴ Βατοπεδίου καὶ ἡ Μονὴ Ἰβήρων. Κεῖται καὶ ἐκτείνεται ἐπὶ τῆς βορείου παραλίας τοῦ Ἄθω παρὰ τὰ κρυστάλλινα νερὰ τοῦ Αἰγαίου. Εἶναι βαθεῖα εἰς τὸ ἰδιάζον πνεῦμα τοῦ Μοναχισμοῦ, γνήσιος ἐκπρόσωπος τοῦ Ἄθω, καὶ εὐρεῖα εἰς τὴν ἀντίληψιν τῆς ζωῆς, σχεδὸν ἐξηυρωπαϊσμένη. Σύνθεσις ἀξία προσοχῆς. Ἔχει πλοῦτον κειμηλίων καὶ χειρογράφων, τὰ ὁποῖα δὲν ἔτυχον μὲν εἰσέτι βαθείας ἐρεύνης, ἀλλὰ κατετάχθησαν ἐσχάτως κατὰ σύστημα ἐπιστήμης ὑπὸ λογίων Μοναχῶν τῆς Μονῆς. Διασώζονται ἐν αὐτῇ καὶ θαυμάσιαι εἰκονογραφίαι ἐκ τῆς ἀρχαιότητος.

Ἡ Μονὴ Βατοπεδίου διαφυλάσσει τὰ μόνα σωζόμενα ψηφιδωτὰ τῶν τοίχων τοῦ Νάρθηκος τοῦ Καθολικοῦ αὐτῆς, ὡς εἶναι ἡ ἐπὶ τοῦ τυμπάνου τῆς κεντρικῆς Πύλης τῆς ἀγούσης εἰς τὸν ἐσωνάρθηκα Δέησις καὶ ὁ Εὐαγγελισμὸς εἰς τὰς ἑκατέρωθεν τῆς αὐτῆς Πύλης παραστάδας. Ὁ διακεκριμένος Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Γεώργιος Σωτηρίου ἀνάγει τὰς εἰκόνας ταύτας εἰς τὰ τέλη τοῦ ἑνδεκάτου αἰῶνος.

Ἡ Ζωγραφικὴ εἶναι ἡ ἰδιαιτέρα ἐκείνη Τέχνη ἡ ὁποία ἔδωκε τὴν ὡραιοτέραν ἐκδήλωσιν εἰς τὴν μυστικοπαθῆ ζωὴν τῆς Χριστιανικῆς ψυχῆς. Εἶναι ἡ Τέχνη ἡ ὁποία χύνει ὑπέρλαμπρον φῶς εἰς τὸν κόσμον τοῦ Μεσαίωνος. Ἀναβιβάζει δὲ τὸν Πολιτισμόν του εἰς ὕψος μέγα. Δὲν εἶναι πολλὰ ἔτη ἀφότου ἤρχισεν ἡ ἐμβάθυνσις εἰς τὴν κατανόησιν τῆς Βυζαντινῆς Ζωγραφικῆς. Ὁ σύγχρονος ἡμῶν Πολιτισμὸς εὑρέθη πρὸ «ἀνακαλύψεως».

Φανάριον.

12/10/30 † Ο ΛΑΟΔΙΚΕΙΑΣ ΔΩΡΟΘΕΟΣ

ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Α΄

ΤΟ ΛΑΜΠΕΘΙΑΝΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ

. Ἐξεδόθη ἡ ἀναμενομένη Ἔκθεσις τοῦ Συνεδρίου τοῦ Λάμπεθ ἀποτελουμένη ἐκ τριῶν μερῶν ὡς συνήθως: 1] ἐκ τῆς Ἐγκυκλίου τῶν Ἐπισκόπων, ἣν ὑπογράφει ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Καντουαρίας μετὰ τῶν Γραμματέων τ. ἔ. τοῦ Ἐπισκόπου Chichester καὶ τοῦ Chaplain Reverend Haigh· 2] ἐκ τῶν Ἀποφάσεων τοῦ Συνεδρίου περὶ τῶν διαφόρων θεμάτων, αἵτινες ἀνέρχονται εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν 75· καὶ 3] ἐκ τῶν Ἐκθέσεων ἃς ὑπέβαλον αἱ ἐπὶ τῶν θεμάτων ὁρισθεῖσαι Ἐπιτροπαὶ εἰς τὴν Ὁλομέλειαν.

Εἰς ἐκτίμησιν τῆς σπουδαιότητος ἑκάστου τῶν Ἐγγράφων τούτων κρίνω καλὸν νὰ προσθέσω τὰ ἑξῆς ἐξ ἐπισυνημμένης εἰς τὴν Ἐγκύκλιον σημειώσεως: «Πρὸς διασάφησιν τοῦ τρόπου τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι τὰ προταθέντα πρὸς ἐξέτασιν θέματα ἐτέθησαν κατὰ πρῶτον πρὸ τῶν Συνέδρων ἐν ταῖς Συνεδρίαις τῆς Ὁλομελείας, αἵτινες διήρκεσαν ἓξ ὅλας ἡμέρας ἀπὸ τῆς Δευτέρας 7ης Ἰουλίου μέχρι τοῦ Σαββάτου 12ης Ἰουλίου. Ἀφοῦ τὰ θέματα ἔτυχον αὐτόθι γενικῆς συζητήσεως παρεπέμφθησαν εἰς πολυμελεῖς καὶ ἐπιμελῶς ἐκλεγείσας Ἐπιτροπάς. Αἱ Ἐκθέσεις τῶν Ἐπιτροπῶν τούτων μετὰ τῶν Ἀποφάσεων, ἃς παρεσκεύασαν, ἐτέθησαν βραδύτερον πρὸ τῆς Ὁλομελείας τοῦ Συνεδρίου, ἥτις συνῆλθεν αὐτόθι πρὸς ἐξέτασιν αὐτῶν ἀπὸ τῆς Δευτέρας 28ης Ἰουλίου μέχρι τοῦ Σαββάτου 9ης Αὐγούστου.

Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἐπετεύχθησαν δύο τινά: πρῶτον ἡ λεπτομερὴς μελέτη ἥτις εἶναι εἰδικὸν ἔργον Ἐπιτροπῆς καὶ τὴν ὁποίαν μεγάλως ὑπεβοήθησαν αἱ πραγματεῖαι, ἐκθέσεις καὶ γενικῶς εἰπεῖν ἔγγραφα πρὸς τοῦτο παρεσκευασμένα· καὶ δεύτερον ἡ σπουδαιότης τῆς κρίσεως, ἣν κέκτηνται Ἀποφάσεις Συνελεύσεως συνελθούσης ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τοῦ κόσμου καὶ προσκομισάσης εἰς τὴν πορείαν τῶν Συσκέψεων τὴν ποικίλην ἐμπειρίαν καὶ γνῶσιν, ἣν ἀπέκτησεν ὑπὸ λίαν διαφόρους περιστάσεις καὶ ἐν λίαν κεχωρισμέναις σφαίραις ἐνεργείας.

Ἡ κρίσις τοῦ Συνεδρίου ἐκτίθεται ἐν ταῖς Ἀποφάσεσιν, αἵτινες

ἕπονται εἰς τὴν Ἐγκύκλιον. Αὗται, καὶ μόνον αὗται, ἐνεκρίθησαν ὑπὸ τοῦ Συνεδρίου. Αἱ Ἐκθέσεις, αἵτινες συνεκτυποῦνται, ἐλήφθησαν ἁπλῶς ὑπὸ τοῦ Συνεδρίου, καὶ τοῦτο διέταξε τὴν δημοσίευσιν αὐτῶν. Ἀλλ' ἡ εὐθύνη των δηλώσεων καὶ τῶν γνωμῶν, ἃς περιέχουσιν, ἀνήκει εἰς τὰς διαφόρους Ἐπιτροπάς, ὑφ' ὧν παρεσκευάσθησαν.

Ὡς αἱ Ἀποφάσεις, οὕτω καὶ ἡ Ἐγκύκλιος, ἥτις ἐπ' αὐτῶν στηριζομένη παρέχει περιληπτικὴν ἐν συνεχείᾳ ἔκθεσιν τοῦ περιεχομένου τῶν Ἀποφάσεων ἐνδιατρίβουσιν εἰς ὅλα τὰ θέματα, περὶ τὰ ὁποῖα ἠσχολήθη τὸ Συνέδριον. Τὰ θέματα ταῦτα ἦσαν:

1] ἡ περὶ Θεοῦ Χριστιανικὴ διδασκαλία.

2] ἡ ζωὴ καὶ ἡ μαρτυρία τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, ὑφ' ὃ ὑπήχθησαν· α') γάμος καὶ φῦλον, β') φυλαί, καὶ γ') εἰρήνη καὶ πόλεμος.

3] ἡ ἑνότης τῆς Ἐκκλησίας, ὑφ' ὃ ὑπήχθησαν· α') αἱ Συνδιαλέξεις τῶν Malines· β') ἡ Ἀνατολικὴ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία· γ') ἡ Παλαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία· δ') αἱ ἀπεσχισμέναι Ἀνατολικαὶ Ἐκκλησίαι· ε') ἡ Ἐκκλησία τῆς Σουηδίας· στ') ἡ Ἐκκλησία τῆς Φιλλανδίας· ζ') οἱ Μοραβοὶ ἀδελφοί· η') ἡ Νότιος Ἰνδία· θ') ἡ Ἐκκλησία ἐν Περσίᾳ· ι') ἰδιαίτερα ἐδάφη· ια') ἡ Ἐκκλησία τῆς Σκωτίας· ιβ') αἱ Εὐαγγελικαὶ ἐλεύθεραι Ἐκκλησίαι τῆς Ἀγγλίας· ιγ') Σχέδια ἑνώσεως· ιδ') Συνεργασία ἐν τῷ εὐαγγελίζεσθαι· ιε') Ἑνότης μεταξὺ Ἀγγλικανῶν.

4] ἡ Ἀγγλικανικὴ Ὁμολογία· α') συμβουλευτικὸν σῶμα· β') Ἄρειος Πάγος· γ') ἐπαρχιακὴ ὀργάνωσις.

5] τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Ὑπούργημα· α') ἡ προμήθεια καὶ ἡ ἀγωγὴ τῶν εἰς τὸν Κλῆρον προοριζομένων· β') τὸ ὑπούργημα τῶν γυναικῶν· γ') τὸ ὑπούργημα τῶν ἰάσεων· δ') Θρησκευτικαὶ Κοινότητες.

6] Νεολαία καὶ ἡ κλῆσις αὐτῆς.

Ὅσα ἡ Ἐγκύκλιος διαλαμβάνει περὶ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας.

Τόσον ἐκ τῆς Ἐγκυκλίου, ὅσον καὶ ἐκ τῶν Ἀποφάσεων, ἐνδιαφέρουσιν ἡμᾶς ἰδίᾳ τὰ μέρη ἐκεῖνα ἅτινα ἀσχολοῦνται περὶ τῆς ἑνότητος τῆς Ἐκκλησίας καθόλου καὶ περὶ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἰδιαιτέρως. Εἶναι ἀπαραίτητον ὅπως ἀποδοθῶσιν αὐτολεξεὶ ὅσα ἡ Ἐγκύκλιος καὶ αἱ Ἀποφάσεις διαλαμβάνουσι περὶ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας. Ἡ Ἐγκύκλιος, ἥτις ἀπευθύνεται «πρὸς πάντας τοὺς πιστοὺς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ», ἄρχεται ὡς ἑξῆς :

« Αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν προσηύξατο ἵνα οἱ πιστεύοντες εἰς Αὐτὸν

ὦσιν ἕν, ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι ὁ Πατὴρ ἀπέστειλεν αὐτόν. Ἡ μαρτυρία τὴν ὁποίαν Ἐκεῖνος ἐπιθυμεῖ ὅπως βαστάσωμεν περὶ αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ Κόσμου εἶναι ἡ ἑνότης ἡμῶν ἐν αὐτῷ. Ὁ κόσμος ὁ διεσπαρμένος ὑπὸ διαιρέσεων εἶναι ὅλος ἕτοιμος, ὅπως ἐπιδοκιμάσῃ τὴν ἑνότητα ἡμῶν, ἅμα ὡς ἐμφανισθῇ, ὡς ἀπόδειξιν τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ. Ἐν τῷ Συνεδρίῳ τοῦ 1920 ᾐσθάνθημεν τὴν ὤθησιν μεγάλης ὁρμῆς, τὴν ὁποίαν ἐπιστεύσαμεν ὡς θείας προελεύσεως καὶ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν αὐτῆς ἐξεπέμψαμεν τὴν «Ἔκκλησιν πρὸς ὅλον τὸν Χριστιανικὸν κόσμον». Ἐν τῷ Συνεδρίῳ τούτῳ ἔχομεν νὰ σημειώσωμέν τι πολλῷ σπουδαιότερον, περὶ τοῦ ὁποίου τινὲς τῶν ἡμετέρων Ἐκκλησιῶν ἐνδιαφέρονται σφόδρα. Ἂν αἱ ἱεραὶ φιλοδοξίαι εἶνέ τι μέγα, αἱ ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Θεοῦ ἐνέργειαι εἶνέ τι μεγαλύτερον. Πολλαὶ κινήσεις πρὸς ἕνωσιν ἐγένοντο κατὰ τὰ τελευταῖα δέκα ἔτη. Ἐνταῦθα ἀδυνατοῦμεν νὰ περιγράψωμεν ταύτας. Λεπτομέρειαι περὶ αὐτῶν εὕρηνται ἐν τῇ θέσει τῆς ἡμετέρας Ἐπιτροπῆς. Θὰ γράψωμεν ἰδιαιτέρως περὶ δύο κινήσεων, διότι αὗται προσεγγίζουσι νῦν τὴν φάσιν τελικῆς ἐνεργείας. Ἡ πρώτη τούτων ἀφορᾷ τινας τῶν ἀρχαιοτάτων ἐν τῷ Χριστιανισμῷ Ἐκκλησιῶν. Σπουδαιοτάτη Ἀποστολὴ ἐκ τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς, ὀργανωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ ἔχουσα ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας, ἐπεσκέφθη τὸ Συνέδριον ἡμῶν. Ἑτέρα Ἀποστολή, ἔχουσα ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Οὐτρέχτης, ἀντεπροσώπευσε τοὺς Παλαιοκαθολικούς. Ἀμφότεραι αἱ Ἀποστολαὶ ἦλθον, ὅπως εἴπωσιν ἡμῖν ὅτι ἐπιθυμοῦσιν, ὅπως ληφθῶσιν ὁριστικὰ καὶ πρακτικὰ διαβήματα διὰ τὴν ἀποκατάστασιν κοινωνίας μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν αὐτῶν καὶ ἡμῶν. Τοῦτο ἀποτελεῖ ἀξιοσημείωτον πρόοδον, ἐπιστέφουσαν μακρὰν περίοδον αὐξούσης φιλίας. Τὸ Συνέδριον παρεκάλεσε τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Καντουαρίας, ὅπως ὁρίσῃ Ἐπιτροπὰς ἐκ Θεολόγων, ἵνα συνδιασκεφθῶσι μετὰ παρομοίων Ἐπιτροπῶν, ἂν ὁρισθῶσι τοιαῦται ὑπὸ τῶν Ἀρχῶν τῶν Ὀρθοδόξων καὶ τῶν Παλαιοκαθολικῶν. Καὶ ὑπάρχει ἐλπὶς ὅτι αἱ Ἐπιτροπαὶ αὗται δυνατὸν νὰ εὕρωσιν ὅτι ὑφίσταται τοιαύτη ἑνότης ἐν τῇ πίστει καὶ τοιαύτη ὁμοιότης ἐν τῇ πράξει, ὥστε ἀποκατάστασις κοινωνίας ν᾽ ἀποβῇ δυνατὴ ἅμα ὡς αἱ οἰκεῖαι Συνελεύσεις τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν δυνηθῶσι νὰ συνέλθωσι. Κατὰ δεύτερον λόγον καὶ μακρότερον δέον νὰ ἀσχοληθῶμεν περὶ τοῦ σχεδίου τῆς ἑνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν ἐν Νοτίαις Ἰνδίαις». Καὶ ἡ Ἐγκύκλιος προχωροῦσα ἀναπτύσσει τὰ περὶ τῆς σχεδιαζομένης ἐκεῖ ἑνώσεως καὶ προστίθησιν· «Ἐξήραμεν τὰς δύο ταύτας Ὁμάδας διαπραγματεύσεων, καθόσον ἀποσκοποῦσιν εἰς ἐνέργειαν ἐν τῷ ἐγγὺς μέλλοντι».

Ὅσα αἱ Ἀποφάσεις διαλαμβάνουσι περὶ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας.

Αἱ δὲ Ἀποφάσεις ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ 31 καὶ ἐφεξῆς διαλαμβάνουσιν ὑπὸ τὸν τίτλον : «Ἡ ἑνότης τῆς Ἐκκλησίας» τὰ ἑξῆς :

31] Τὸ Συνέδριον ἀναγράφει μετὰ βαθείας εὐχαριστίας πρὸς τὸν Παντοδύναμον Θεὸν τὰ σημεῖα αὐξούσης κινήσεως πρὸς χριστιανικὴν ἑνότητα ἐν ἅπασι τοῖς τμήμασι τῆς γῆς ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς «Ἐκκλήσεως πρὸς ὅλον τὸν Χριστιανικὸν κόσμον», ὑπὸ τοῦ Συνεδρίου τοῦ Λάμπεθ τοῦ 1920. Τὸ Συνέδριον ἐγκαρδίως ἀποδέχεται τὴν Ἔκκλησιν ἐκείνην καὶ βεβαιοῖ ἐκ νέου τὰς ἀρχάς, αἵτινες περιέχονται ἐν αὐτῇ καὶ ἐν ταῖς περὶ Ἑνώσεως Ἀποφάσεσιν, αἵτινες ἐγένοντο δεκταὶ ὑπὸ τοῦ Συνεδρίου.

Αἱ Συνδιαλέξεις τῶν Malinas.

32] Πιστεύοντες ὅτι ἡ βουλὴ τοῦ Κυρίου ἡμῶν περὶ τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ τότε μόνον θὰ ἐκπληρωθῇ, ὅταν ἑνωθῶσιν ὅλα τὰ κεχωρισμένα μέλη τοῦ σώματος αὐτοῦ καὶ ὅτι μόνον διὰ πλήρους συζητήσεως μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν δύνανται νὰ ἀρθῶσιν ἡ πλάνη καὶ αἱ παρεξηγήσεις καὶ νὰ ἐπιτευχθῇ πλήρης πνευματικὴ ἑνότης, τὸ Συνέδριον ἐκφράζει τὴν ἐκτίμησιν αὐτοῦ διὰ τὸ θάρρος καὶ τὴν χριστιανικὴν ἀγάπην τοῦ Καρδιναλίου Mercier, ὅστις ὠργάνωσε τὰς Συνδιαλέξεις τῶν Malines, ὅσον καὶ ἂν αὗται ἦσαν ἀνεπίσημοι καὶ οὐχὶ ἐξ ὁλοκλήρου ἀντιπροσωπεύουσαι τὰς Ἐκκλησίας, καὶ τὴν λύπην αὐτοῦ, διότι διὰ τῆς Ἐγκυκλίου «Mortalium animos» ἀπαγορεύεται εἰς τὰ μέλη τῆς Ρωμαϊκῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας νὰ μετάσχωσι τοῦ Παγκοσμίου Συνεδρίου «Περὶ Πίστεως καὶ Διοικήσεως» καὶ ἄλλων ὁμοίων Συνεδρίων.

Ἡ Ἀνατολικὴ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία.

33] α′) Τὸ Συνέδριον εὐχαριστεῖ ἐγκαρδίως τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, διότι τῇ συνεργασίᾳ καὶ τῶν ἄλλων Πατριαρχῶν καὶ τῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν διωργάνωσε τὴν ἀποστολὴν σπουδαίας Ἀποστολῆς τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ ἐκφράζει τὴν εὐγνώμονα αὐτοῦ ἐκτίμησιν διὰ τὴν βοήθειαν, ἣν ἡ Ἀποστολὴ παρέσχεν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀντίληψιν αὐτοῦ περὶ τῆς ἀξιολόγου προόδου, ἥτις ἐπετεύχθη διὰ τῶν κοινῶν συναντήσεων ἐν ταῖς σχέσεσι τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας μετὰ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας· β′) Τὸ Συνέδριον παρακαλεῖ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Καντουαρίας, ὅπως διορίσῃ Ἀντιπροσώπους τῆς

᾿Αγγλικανικῆς Ὁμολογίας καὶ παρακαλέσῃ τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, ὅπως διορίσῃ ᾿Αντιπροσώπους τῶν Πατριαχείων καὶ τῶν Αὐτοκεφάλων ᾿Εκκλησιῶν τῆς ᾿Ανατολῆς πρὸς ἀπαρτισμὸν Δογματικῆς ᾿Επιτροπῆς, ἥτις δύναται δι᾿ ἀνταποκρίσεων καὶ συσκέψεων νὰ παρασκευάσῃ κοινὴν ῎Εκθεσιν περὶ τῶν Θεολογικῶν σημείων, περὶ ἃ διαφέρονται καὶ ἐν ᾗ συμφωνοῦσιν ἡ ᾿Αγγλικανικὴ καὶ ἡ ᾿Ορθόδοξος ᾿Εκκλησία· γ΄) Τὸ Συνέδριον ἐπειδὴ δὲν συνεκλήθη, ὅπως ὡς Σύνοδος ἐκδώσῃ ῎Εκθεσιν ἐπαγγελλομένην ὅτι ὁρίζει δόγμα, ἀδυνατεῖ ἄρα νὰ ἐκδώσῃ ἐπίσημον δήλωσιν περὶ τῶν θεμάτων, ἅτινα μνημονεύονται ἐν τῇ «Περιλήψει τῶν Συζητήσεων μεταξὺ τοῦ Πατριάρχου ᾿Αλεξανδρείας καὶ τῶν ἄλλων ᾿Ορθοδόξων ᾿Αντιπροσώπων ἀφ᾿ ἑνὸς καὶ ᾿Επισκόπων τῆς ᾿Αγγλικανικῆς Ὁμολογίας ἀφ᾿ ἑτέρου». ᾿Αλλὰ τὸ Συνέδριον σημειοῖ ὅτι ἀποδέχεται τὰς δηλώσεις τῶν ᾿Αγγλικανῶν ᾿Επισκόπων, τὰς ἐν αὐτῇ παρεχομένας, ὡς ἐπαρκῆ ἐξήγησιν τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς πράξεως τῆς ᾿Εκκλησίας τῆς ᾿Αγγλίας καὶ τῶν μετ᾿ αὐτῆς κοινωνουσῶν ᾿Εκκλησιῶν ὡς πρὸς τὰ θέματα ἐκεῖνα.

Ἡ Παλαιοκαθολικὴ ᾿Εκκλησία.

35] α΄) Τὸ Συνέδριον εὐχαριστεῖ ἀπὸ καρδίας τὸν ᾿Αρχιεπίσκοπον Οὐτρέχτης καὶ τοὺς ᾿Επισκόπους τῆς Παλαιοκαθολικῆς ᾿Εκκλησίας τοὺς μετ᾿ αὐτοῦ, διότι ἦλθον, ὅπως συσκεφθῶσι μετὰ τῶν μελῶν αὐτοῦ περὶ τῆς ἀναπτύξεως στενωτέρων σχέσεων μεταξὺ τῶν ᾿Εκκλησιῶν αὐτῶν καὶ τῆς ᾿Αγγλικανικῆς Ὁμολογίας καὶ ἐκφράζει τὴν ἀντίληψιν αὐτῆς περὶ τῆς σπουδαιότητος τοῦ γενομένου διαβήματος· β΄) Τὸ Συνέδριον παρακαλεῖ τὸν ᾿Αρχιεπίσκοπον Καντουαρίας, ὅπως διορίσῃ ἀντιπροσώπους τῆς ᾿Αγγλικανικῆς Ὁμολογίας καὶ προσκαλέσῃ τὸν ᾿Αρχιεπίσκοπον Οὐτρέχτης, ἵνα διορίσῃ ᾿Αντιπροσώπους τῶν Παλαιοκαθολικῶν ᾿Εκκλησιῶν πρὸς καταρτισμὸν Δογματικῆς ᾿Επιτροπῆς, ἵνα συζητήσῃ σημεῖα συμφωνίας καὶ διαφορᾶς μεταξὺ αὐτῶν· γ΄) Τὸ Συνέδριον συμφωνεῖ ὅτι οὐδὲν ὑπάρχει ἐν τῇ Δηλώσει τῆς Οὐτρέχτης ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς ᾿Εκκλησίας τῆς ᾿Αγγλίας.

† Ο Θ. Γ.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΤΗΣ ΕΝ ΛΑΜΠΕΘ ΑΓΓΛΟ-ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΔΙΑΣΚΕΨΕΩΣ

Τρίτη Συνεδρία

Ἡ Τρίτη Συνεδρία συνεκροτήθη ἐν τῷ Παλατίῳ τοῦ Λάμπεθ τὴν Πέμπτην 17ην Ἰουλίου 1930 ὥραν 11ην π. μ.

Μετὰ προσευχήν, τὰ Πρακτικά, ἐπὶ τῶν ὁποίων προηγουμένως συνεφώνησαν οἱ Γραμματεῖς, ἐθεωρήθησαν ὡς ἀναγνωσθέντα. Ἡ Συνδιάλεξις εἶτα προυχώρησεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ πέμπτου ζητήματος:

Δέχεται ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία ὅτι ὁ ἄρτος καὶ ὁ οἶνος γίνονται τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ καὶ ὅτι ἡ προσφορὰ τῆς Θείας Εὐχαριστίας εἶναι πραγματικὴ θυσία ἱλαστήριος ὑπὲρ ζώντων καὶ τεθνεώτων;

Ὁ Ἐπίσκοπος Gloucester ἀπήντησεν ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀγγλίας κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς Μεταρρυθμίσεως ἐνδιεφέρετο ν' ἀπορρίψῃ· 1] τὴν ὑλιστικὴν ἀντίληψιν τῆς Θείας Εὐχαριστίας, καὶ 2] τὴν διδασκαλίαν τῆς μετουσιώσεως, ὡς ἐδιδάσκετο ὑπὸ τῶν Λατίνων Θεολόγων κατὰ τὸν Μεσαίωνα. Τοῦτο πρέπει νὰ ἔχῃ τις ἐν νῷ, ὅταν συζητῇ τὴν Ἀγγλικανικὴν διδασκαλίαν περὶ τῆς Θείας Εὐχαριστίας.

Εἶπεν ὅτι ἡ ἀρίστη ἔκθεσις τῆς διδασκαλίας περιλαμβάνεται·

1] Ἐν τῇ Κατηχήσει ὡς ἑξῆς:

Ἐρώτησις: Ποῖον εἶναι τὸ ἐσωτερικὸν μέρος ἢ τὸ σημαινόμενον;
Ἀπάντησις: Τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ, τὸ ὁποῖον ἀληθῶς καὶ ὄντως μεταλαμβάνουσιν οἱ πιστοὶ ἐν τῷ Κυριακῷ Δείπνῳ.

2] Ἐν τῇ ἑπομένῃ ἐκθέσει τοῦ 28ου ἄρθρου:

Τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ δίδοται, λαμβάνεται καὶ ἐσθίεται ἐν τῷ Δείπνῳ μόνον κατὰ τρόπον οὐράνιον καὶ πνευματικόν, καὶ

3] Ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς Θείας Εὐχαριστίας, ὡς ἐκτίθεται ἐν τῇ Ἀγγλικῇ Λειτουργίᾳ.

Ἡ Λειτουργία ἐν ταῖς διαφόροις Ἀγγλικανικαῖς Ἐκκλησίαις προσέλαβε διάφορον μορφήν. Ἡ εὐχὴ τοῦ ἁγιασμοῦ ἐν τῇ Σκωτικῇ καὶ Ἀμερικανικῇ Λειτουργίᾳ περιλαμβάνει τὴν ἐπίκλησιν. Τὸ προταθὲν Εὐχολόγιον τοῦ 1927

καὶ 1928 ὡσαύτως περιλαμβάνει αὐτήν. Δέον νὰ ἐνθυμώμεθα ὅτι ὑπάρχουσι δύο τάσεις ἐν τῇ Ἀγγλικανικῇ Ἐκκλησίᾳ.

1] Προτίμησις τοῦ Δυτικοῦ Τυπικοῦ, καὶ

2] Προτίμησις τοῦ Ἀνατολικοῦ Τυπικοῦ.

Ὁ Ἐπίσκοπος τοῦ Rhode Island ἀνέγνωσε τὴν ἐπίκλησιν τῆς Ἀμερικάνικῆς Λειτουργίας:

«Καὶ δεόμεθά Σου ταπεινότατα, ὦ εὔσπλαγχνε Πάτερ, ἵνα εἰσακούσῃς ἡμᾶς καὶ ἐκ τῆς ἀπείρου Σου ἀγαθότητος εὐδοκήσῃς ὅπως εὐλογήσῃς καὶ ἁγιάσῃς διὰ τοῦ Λόγου Σου καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τὰ δῶρά Σου ταῦτα καὶ δημιουργήματα, τὸν ἄρτον καὶ τὸν οἶνον, ἵνα ἡμεῖς δεχόμενοι αὐτὰ συνῳδὰ τῇ ἁγίᾳ ἐντολῇ τοῦ Υἱοῦ Σου, Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς ἀνάμνησιν τοῦ θανάτου καὶ τοῦ πάθους Αὐτοῦ, γίνωμεν μέτοχοι τοῦ ὑπερευλογημένου Αὐτοῦ Σώματος καὶ Αἵματος».

Ὁ Πατριάρχης εἶπεν ὅτι ὁ τύπος ἐν τῇ Ἀμερικανικῇ Λειτουργίᾳ ἀνταποκρίνεται πρὸς τὸν τύπον ἐν τῇ Λειτουργίᾳ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.

Ἀνέγνω χωρία ἐκ τῆς Λειτουργίας ταύτης καὶ ἠρώτησεν ἂν αὕτη εἶναι ἀποδεκτὴ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Δουβλίνου ἐτόνισεν ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀγγλίας ἐδήλωσεν ὅτι οἱ πιστοὶ μετέχοντες τοῦ καθηγιασμένου ἄρτου μετέχουσι τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ. Ἡ Σκωτικὴ Λειτουργία μεταχειρίζεται τὰς λέξεις: «γένοιτο ἡμῖν» περὶ τῶν καθηγιασμένων δώρων, ὡς πράττει ἡ Ρωμαϊκὴ Λειτουργία. Αὕτη ὅμως μεταξὺ τῶν πολλῶν αὐτῶν λέξεων δὲν μεταχειρίζεται τὴν λέξιν «γίνεται».

Ὁ Ἐπίσκοπος Nassau ἀνέφερε λέξεις ἐκ τῆς προπαρασκευαστικῆς εἰς τὴν Θείαν Εὐχαριστίαν εὐχῆς.

«Διὰ τοῦτο δὸς ἡμῖν, εὔσπλαγχνε Κύριε, οὕτως ἐσθίειν τὸ Σῶμα τοῦ ἀγαπητοῦ Σου Υἱοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ πίνειν Αὐτοῦ τὸ Αἷμα.......»

Ὁ Ἐπίσκοπος Γιβραλτάρης περαιτέρω ἐτόνισεν ὅτι ὁ Λειτουργός, διδων τὴν Θείαν Εὐχαριστίαν, λέγει:

«Τὸ Σῶμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸ δοθὲν ὑπὲρ ἡμῶν, διαφυλάξαι τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχήν σου εἰς ζωὴν αἰώνιον».

Ὁ Ἐπίσκοπος Gloucester ἀνέγνω ἐκ τῆς Σκωτικῆς Λειτουργίας.

Ὁ Πατριάρχης εἶπεν ὅτι ἐκ τῶν ποικίλων μνημονευθεισῶν φράσεων ἐξάγει ὅτι ὁ Ἀγγλικανὸς ὡρισμένως πιστεύει ὅτι ἐν τῇ Εὐχαριστίᾳ λαμβάνει τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Ἐπίσκοπος τοῦ Gloucester καὶ ἄλλοι Ἐπίσκοποι εἶπον: «βεβαίως».

Ὁ Ἐπίσκοπος Gloucester εἶτα ἐστράφη πρὸς τὸ δεύτερον ἥμισυ τοῦ ἐρωτήματος σχετικῶς πρὸς τὸν ἱλασμόν. Εἶπεν ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀγγλίας ἀντετίθετο αὖθις πρὸς πᾶν δόγμα, ὅπερ περιεῖχεν ὅτι ἡ θυσία δὲν προσηνέχθη ἅπαξ εἰς τὸ διηνεκὲς ὑπὲρ ἁμαρτιῶν καὶ ἐντεῦθεν ἡ εὐχὴ τοῦ ἁγιασμοῦ ἄρχεται διὰ τῶν ἑξῆς λέξεων·

«Ὁ Θεὸς ὁ Παντοκράτωρ, ὁ Πατὴρ ἡμῶν ὁ ἐπουράνιος, ὁ διὰ σπλάγχνα ἐλέους Σου δοὺς τὸν Μονογενῆ Σου Υἱὸν Ἰησοῦν Χριστὸν εἰς τὸ ὑπομεῖναι θάνατον ἐπὶ Σταυροῦ διὰ τὴν ἡμετέραν ἀπολύτρωσιν καὶ Ὃς ἐτέλεσεν ἐκεῖ (διὰ τῆς μιᾶς Αὐτοῦ προσφορᾶς ἅπαξ προσενεχθείσης) πλήρη, τελείαν, καὶ ἱκανὴν θυσίαν, προσφορὰν καὶ ἱκανοποίησιν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ὅλου τοῦ κόσμου. . . . . . . »

Εἶπεν ὅτι ἡ ἀρίστη ἔκθεσις περὶ τῆς Εὐχαριστίας ὡς θυσίας εὑρίσκεται ἐν τῇ ἀπαντήσει τῶν Ἀρχιεπισκόπων Καντουαρίας καὶ Ὑόρκης πρὸς τὴν Ἐγκύκλιον τοῦ Λέοντος XIII περὶ τῶν Ἀγγλικανικῶν Χειροτονιῶν:

«Περαιτέρω διδάσκομεν πράγματι τὸ δόγμα περὶ τῆς Εὐχαριστίας ὡς θυσίας καὶ οὐδόλως πιστεύομεν ὅτι εἶναι ψιλὴ ἀνάμνησις τῆς ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ θυσίας, γνώμη, ἥτις, φαίνεται, ἀποδιδομένη εἰς ἡμᾶς ὑπὸ τῆς παραπομπῆς, ἡ ὁποία γίνεται ἐκ τῆς Συνόδου ἐκείνης. Ἀλλὰ νομίζομεν ἀρκετὸν ἐν τῇ Λειτουργίᾳ τὴν ὁποίαν μεταχειριζόμεθα τελοῦντες τὴν Θείαν Εὐχαριστίαν,—ὅταν αἴροντες τὰς καρδίας ἡμῶν πρὸς τὸν Κύριον καὶ καθ' ὃν χρόνον καθαγιάζοντες νῦν τὰ προσενεχθέντα ἤδη δῶρα, ὅπως γίνωσιν εἰς ἡμᾶς τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ—νὰ χαρακτηρίσωμεν τὴν προσφερομένην θυσίαν ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ τῆς Λειτουργίας διὰ τοιούτων ὅρων. Συνεχίζομεν διηνεκῆ ἀνάμνησιν τοῦ τιμίου θανάτου τοῦ Χριστοῦ, Ὅστις εἶναι ὁ μεσίτης ἡμῶν πρὸς τὸν Πατέρα καὶ ὁ ἱλασμὸς ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὴν ἐντολὴν Αὐτοῦ ἄχρις οὗ ἂν ἔλθῃ».

«Διότι κατὰ πρῶτον προσφέρομεν θυσίαν αἰνέσεως καὶ εὐχαριστίας. Εἶτα ἐπικαλούμεθα καὶ ἀναπαριστῶμεν πρὸ τοῦ Πατρὸς τὴν θυσίαν τοῦ Σταυροῦ καὶ δι' αὐτῆς πεποιθότες ἐξαιτούμεθα ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ πάσας τὰς ἄλλας δωρεὰς τοῦ Πάθους τοῦ Κυρίου ὑπὲρ συμπάσης τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ τελευταῖον προσφέρομεν τὴν θυσίαν ἡμῶν αὐτῶν πρὸς τὸν Δημιουργὸν τῶν πάντων, ὅπερ ἤδη ἐδηλώσαμεν διὰ τῆς προσφορᾶς τῶν δημιουργημάτων Αὐτοῦ. Τὴν ὅλην ταύτην ἐνέργειαν, ἐν ᾗ ὁ Λαὸς ὀφείλει νὰ μετέχῃ κατ' ἀνάγκην μετὰ τοῦ Ἱερέως, συνειθίζομεν νὰ ἀποκαλῶμεν θυσίαν τῆς Θείας Εὐχαριστίας».

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Δουβλίνου παρετήρησεν ὅτι ἡ λέξις «ἱλασμὸς» πε-

ριέχει διὰ τοὺς Ἀγγλικανοὺς σφαλερὰς ἀναμνήσεις ἕνεκα τοῦ «Ρωμαϊκοῦ δόγματος περὶ καθαρτηρίου» καὶ προτιμᾷ τὴν Ἑλληνικὴν λέξιν «ἱλαστήριον».

Ὁ Πατριάρχης ἐδήλωσεν ὅτι ἡ Ὀρθόδοξος διδασκαλία εἶναι ὅτι μία ἐξιλαστικὴ θυσία προσηνέχθη ἅπαξ ὑπὲρ ὅλου τοῦ κόσμου ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν Πατέρα, ὅτι ἐν τῇ Εὐχαριστίᾳ ἀναπαρίσταται πρὸς τὸν Πατέρα ἡ θυσία ἐκείνη. Ἐντεῦθεν ἡ Θεία Εὐχαριστία θὰ ἠδύνατο νὰ ὀνομασθῇ προσφορὰ τῆς θυσίας ἐκείνης καὶ ἡ ἕνωσις μετὰ τῆς ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ θυσίας τῶν μετεχόντων τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη προσφορὰ οὐδαμῶς εἶναι ἐπανάληψις. Οὐδέποτε Ὀρθόδοξος Θεολόγος ἐδίδαξεν ὅτι ἱερεὺς τελῶν τὴν Θείαν Λειτουργίαν ἐπιτυγχάνει διὰ τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, διότι τοῦτο εἶναι ἔργον τῆς Θείας εὐσπλαγχνίας καὶ ἂν ἡ Ἀγγλικανικὴ Ἐκκλησία ἐπιθυμῇ νὰ ἔχῃ Ὀρθόδοξον διατύπωσιν ἀποκρούουσα τὴν ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ Ρωμαϊκὴν διδασκαλίαν περὶ καθαρτηρίου, θὰ ἠδύνατο νὰ ἔχῃ τοιαύτην.

Μετὰ περαιτέρω συνδιάλεξιν, ἧς μετέσχον οἱ Ἐπίσκοποι Gibraltar, Guildford, Montreal, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Δουβλίνου, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Γερμανός, οἱ Ὀρθόδοξοι καὶ Ἀγγλικανοὶ ἐδήλωσαν ὅτι συμφωνοῦσιν ἐν τοῖς σημείοις τούτοις.

Ὁ Πατριάρχης εἶτα ἐδήλωσεν ὅτι ἂν κατορθώσωσι νὰ συμφωνήσωσιν ὡς πρὸς τὰς τελευταίας λέξεις τοῦ ἐρωτήματος «ὑπὲρ ζώντων καὶ τεθνεώτων», ἡ συμφωνία ἤθελεν εἶναι πλήρης.

Ὁ Ἐπίσκοπος Gloucester ἐδήλωσεν ὅτι κατὰ τὴν Μεταρρύθμισιν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀγγλίας ἦτο διστακτικὴ ὡς πρὸς τὴν διδασκαλίαν περὶ χρήσεως προσευχῶν ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, ἀλλ' ἀνέφερε τὰς λέξεις ἐν τῇ εὐχῇ τῆς προσφορᾶς «ἵνα διὰ τῶν ἀξιομισθιῶν καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Υἱοῦ Σου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τῆς πίστεως εἰς τὸ Αἷμα Αὐτοῦ ἡμεῖς καὶ ἡ ὅλη Ἐκκλησία ὡς ἐγκλείουσα τὸ ὅλον ἄθροισμα τῶν πιστῶν ζώντων καὶ τεθνεώτων τύχωμεν ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν καὶ ὅλων τῶν ἄλλων δωρεῶν τῶν ἀπορρεουσῶν ἐκ τοῦ Πάθους Αὐτοῦ». Εἶπεν ὅτι ἡ προσφορὰ προσευχῶν ὑπὲρ τῶν τεθνεώτων εἶναι ἤδη συνήθης.

(Ἕπεται συνέχεια).

† ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΚΥΖΙΚΟΥ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ

Η ΑΓΓΛΙΚΑΝΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Γ'

[Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου]

ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ

Περὶ δὲ τῆς εἰς τὰς εἰκόνας ἀπονεμομένης τιμῆς, ἀρκεῖ νὰ παραθέσωμεν αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου «τιμητικὴν προσκύνησιν ἀπονέμομεν, οὐ μέντοι τὴν κατὰ πίστιν ἡμῶν ἀληθινὴν λατρείαν, ἣ πρέπει μόνῃ τῇ θείᾳ φύσει. Ἡ γὰρ τῆς εἰκόνος τιμὴ ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει καὶ ὁ προσκυνῶν τὴν εἰκόνα προσκυνεῖ ἐν αὐτῇ τοῦ ἐγγραφομένου τὴν ὑπόστασιν» (Mansi XII, XIII, Μήλια II).

Σημειοῦμεν δὲ ὅτι περὶ τῆς τιμῆς τῶν εἰκόνων προκειμένου αὕτη διδάσκεται σαφῶς καὶ ἀπροκαλύπτως ὑπὸ τῶν Πατέρων· λ. χ. ὁ Μ. Βασίλειος (ὁμιλ. εἰς τοὺς Μ' Μάρτυρας καὶ εἰς 94 καὶ 114 ψαλμ.) Γρηγόριος ὁ Θεολόγος (λογ. 17) Κυπριανός, Ἀμβρόσιος, (De viduis,) Αὐγουστῖνος (De cura gerenda pro mort καὶ (quat, Daust) Ἱερώνυμος (ad Viqilant καὶ Ἐπιστ. 12) Κύριλλος Ἱεροσολ. (Κατηχ. μυσταγ.) Θεοδώρ. (λόγ. 8), Γρηγόριος Διάλογος (εἰς Ἰώβ).

Ἤδη δὲ ἀπὸ τοῦ Δ' αἰῶνος ἐν Ἀνατολῇ ἐτελεῖτο κατὰ τὴν μετὰ τὴν Πεντηκοστὴν Κυριακὴν ἡ ἑορτὴ ***τῶν Ἁγίων Πάντων***, ἐνῷ ἐν τῇ Δύσει εἰσήχθη αὕτη ὑπὸ Ἰννοκεντίου Δ' festum onnium Sanctorum. Πρβλ. καὶ Γρηγορ. Νύσσης ἐγκώμιον εἰς τὸν πρωτομάρτυρα Στέφανον Αὐγουστ. serma 314 Θωμᾶ τοῦ Ἀποστόλου, Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ ἑορταζομένων ἀπὸ τοῦ Ε' αἰῶνος τῇ 24 Ἰουνίου τῶν γενεθλίων καὶ τῇ 29 Αὐγούστου τῆς ἀποτομῆς αὐτοῦ καὶ κυρίως τῆς Θεοτόκου (Προκλ. εἰς παρθένον πανηγυρικὸς τῷ 430).

Ἐπίσης ἐτιμῶντο καὶ τὰ λείψανα αὐτῶν· Θεοδωρήτ. (Ἕλλην κακομυθίας) Αὔγουστ. (De civitat. Dei). Πρβλ. Θεοδοσ. τοῦ Μ. Διάταγμα. Ἐπίσης καὶ τὸ τίμιον ξύλον τοῦ Σταυροῦ (Κυρίλλ. Ἱεροσ. Ἀμβρόσ. Χρυσόστ. Σωκράτ. Σωζόμ. Θεοδώρ. Ρουφίνος). Πρβλ. Cretser de sacr. Rom. Icper. relig. (Ingolst) Launoi De cura Eccles etc. Steger Disquisit de religion. Heideger Dissert. De peregrin. Marx Die Waltartem etc. Βαφείδου

'Εκκλ. Ἱστορ. Καὶ περὶ τῶν εἰκόνων βλέπε Χρυσόστ. Θεοδώρ. Γρηγορίου Θεολ. Γρηγ. Νύσσης Μ. Βασίλ. Αὐγουστ. Παυλίν. Φιλόθ. Νεῖλον.

Σημείωσις. Εἰκόνες ὑπάρχουσιν ἐν 'Αγγλικανοῖς Ναοῖς λ. χ. 'Αθηνῶν, Κωνσταντινουπόλεως.

ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ

'Εν τῇ 'Αγγλικανῇ 'Εκκλησίᾳ, καθὰ ἐσημειώθη ἤδη, τὸ Βάπτισμα τελεῖται διὰ τριτῆς καταδύσεως, δὲν ἀποκλείεται δὲ τὸ δι' ἐπιχύσεως τοιοῦτον ἰδίᾳ ἐπὶ καχεκτικῶν νηπίων. Ἡ Εὐχαριστία τελεῖται δι' ἄρτου ἐνζύμου ἢ καὶ ἀζύμου, ἀλλ' ἀληθῶς ἀζύμου ἄρτου, οἷος συνήθως τρώγεται, ὁρίζει τὸ Εὐχολόγιον καὶ οὐχὶ ὡς συνηθίζεται ἐν τῇ Λατινικῇ 'Εκκλησίᾳ μὴ ἐζυμωμένου, ἀλλὰ χαρτοειδῆ φαλλίδια ἐξ ἀλεύρου, οὐδὲν τὸ κοινὸν πρὸς ἄρτον ἔχοντα. Παρέχεται δὲ ἡ Εὐχαριστία πᾶσι τοῖς πιστοῖς ὑπ' ἀμφότερα τὰ εἴδη. Ἡ Ἱερωσύνη μεταδίδεται διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ 'Επισκόπου καὶ ἐν ταύτῃ τῇ ἐπιθέσει τῶν χειρῶν ἔγκειται ἡ οὐσία αὐτῆς. Πλὴν ταύτης ὅμως παραδίδεται τῷ μὲν Διακόνῳ τὸ Εὐαγγέλιον, τοῖς δὲ Πρεσβυτέροις καὶ 'Επισκόποις ἡ Ἁγία Γραφή. 'Αναγνωρίζεται τὸ ἱερὸν καὶ ὅσιον τοῦ χριστιανικοῦ γάμου καὶ προνοεῖται περὶ τῆς τελέσεως αὐτοῦ ἐνώπιον τῆς 'Εκκλησίας καὶ τῇ εὐλογίᾳ τοῦ ἱερέως. 'Εν κατανύξει προσφέρεται τοῖς μετανοοῦσι καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ ἡ καταλλακτικὴ δύναμις τοῦ Σωτῆρος. Διατάσσεται εἰδικὴ ἱεροτελεστία πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἀσθενῶν μετὰ δεήσεως ὑπὲρ ἀναρρώσεως αὐτῶν καὶ «ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ Κύριος» (Σαρισβουρίας 'Ιωάννου Ἡ διδασκαλία τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Αγγλίας).

'Εν τῇ 'Αγγλικανῇ 'Εκκλησίᾳ, καθὰ εἴθισται καὶ παρὰ τοῖς Ρωμαιοκαθολικοῖς, τὸ Χρίσμα τελεῖται δι' ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ 'Επισκόπου εἰς τοὺς ἐν ἡλικίᾳ διακρίσεως παῖδας ὡς παρεπόμενον συμπλήρωμα τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος. Ἡ ἐπίθεσις τῶν χειρῶν ἢ Βεβαίωσις (Confirmatio) ἀπαντᾷ τὸ πρῶτον παρ' 'Αμβροσίῳ (De Mysteriis) κατὰ δὲ τὴν ἐποχὴν Γρηγορίου τοῦ Διαλόγου ἦτο ἐν χρήσει καθ' ἅπασαν τὴν Δύσιν. Τὸ αὐτὸ καὶ παρὰ τοῖς Διαμαρτυρομένοις. Παρ' ἡμῖν τελεῖται διὰ χρίσεως ὑπὸ τοῦ πρεσβυτέρου καθὰ ἐξαγγέλλεται ἐν τῇ Κ. Διαθήκῃ. Ὁ Πέτρος καὶ 'Ιωάννης ἐπικαλοῦνται «τὸν ἅγιον παῖδά σου 'Ιησοῦν ὃν ἔχρισας» (Πράξ. Δ' 27)· καὶ πάλιν· «τὸ Χρίσμα ὃ ἐλάβετε παρ' αὐτοῦ ἐν ὑμῖν μένει» ('Ιωάν. Α') καὶ πάλιν· «ὑμεῖς Χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ Ἁγίου» ('Ιωάν. Β'). Αἱ δὲ πράξεις αὗται δικαιοῦνται νὰ καλῶνται Μυστηριακαί (Sacramental).

ΕΠΙ ΤΩΝ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ

Τῶν Μυστηρίων τὸν ἀριθμὸν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀγγλίας, διδάσκει ὁ Σαρισβουρίας Ἰωάννης, ἀκριβῶς δὲν ὥρισεν. Ἀνομολογεῖ ὅμως ὅτι δύο ἐξ αὐτῶν [τὸ Βάπτισμα καὶ ἡ Εὐχαριστία] εἶναι τῶν ἄλλων ἀνώτερα τὸ ἀξίωμα, ὡς σαφῶς ὁρισθέντα ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ κατὰ τὴν ἐπίγειον Αὐτοῦ διακονίαν καὶ ὡς ὄντα κατὰ τὴν ἰδίαν Αὐτοῦ διδαχὴν καθόλου ἀναγκαῖα πρὸς σωτηρίαν (Ἰωάνν. γ' 5. στ' 53). Ταῦτα συνήθως ὀνομάζονται παρ' ἡμῶν τὰ δύο μεγάλα Μυστήρια.

Πλὴν τούτων ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀγγλίας τελεῖ λίαν ἐπισήμως τὴν χειροτονίαν(13). Μεγάλην σπουδαιότητα ἀποδίδει εἰς τὴν Βεβαίωσιν [Χρίσμα] ... ἀναγνωρίζει τὸ ἱερὸν καὶ ὅσιον τοῦ Γάμου.... ἐν κατανύξει προσφέρει τοῖς μετανοοῦσι τὴν καταλλακτικὴν δύναμιν τοῦ Σωτῆρος καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ... διατάσσει εἰδικὴν ἱεροτελεστίαν πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν Καμνόντων μετὰ δεήσεως ὑπὲρ ἀναρρώσεως τοῦ νοσοῦντος. Πάσας τὰς ἱεροτελεστίας ταύτας θεωρεῖ οὐσιώδεις εἰς προσήκουσαν οἰκονομίαν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καὶ κανονικὰ μέσα χάριτος κατέχοντα σταθερὰν καὶ μόνιμον θέσιν ἐν τῷ βίῳ τῆς Ἐκκλησίας, τῶν πράξεων τούτων δικαιουμένων νὰ ὀνομάζωνται Μυστηριώδεις [Sacramental] (ἔνθα ἀνωτέρω). Τὰς δὲ δηλώσεις ταύτας τοῦ Σαρισβουρίας ἔχουσι κυρώσῃ αἱ Σύνοδοι Καντορβερίας καὶ Ὑόρκης.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΠΟΡΕΥΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

Ἡ Ἀγγλικανὴ Ἐκκλησία περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος διδάσκει· «Ὁμολογοῦμεν ὅτι ὁ Πατὴρ εἶναι μία ἀρχή, αἰτία καὶ πηγὴ τῆς Θεότητος καὶ ὅτι ἐξ αὐτοῦ ἐκπορεύεται τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ Πατρὸς διὰ τοῦ συναϊδίου Υἱοῦ καὶ εἶναι ὁ αἰώνιος μεταξὺ αὐτῶν δεσμὸς καὶ διὰ τοῦ Υἱοῦ συνενοῦται τῷ Πατρί.

---

(13) Τί θὰ ἔλεγον οἱ Ρωμαϊκοὶ οἱ ἀπορρίπτοντες τὰς Ἀγγλικανὰς Χειροτονίας, ἂν ζηλωτής τις Ὀρθόδοξος Θεολόγος προσέβαλλε τὸ κῦρος τῶν Λατινικῶν Χειροτονιῶν ἀπὸ τοῦ ΙΑ' αἰῶνος καὶ ἐφεξῆς προβάλλων ὅτι οἱ Σχολαστικοὶ Θεολόγοι παραγνωρίζοντες τὰς Ἀποστολικὰς Διατάξεις [Παῦλ. πρὸς Τιμόθ. πρὸς Τίτον] καὶ τὴν ἀρχαίαν καθολικὴν Παράδοσιν τῆς μιᾶς Ἐκκλησίας καθ' ἣν ἡ χειροτονία τελεῖται διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν ὡς δηλοῖ αὐτὴ ἡ λέξις «**χειροτονία**» ἠρνήθησαν ἐπὶ αἰῶνας ταύτην, διδάσκοντες ὅτι ἡ οὐσία τῆς Χειροτονίας συνίστατο ἐν τῇ «ἐπιδόσει τῶν σκευῶν (**perectio instrumentorum**). Ὅτε δὲ ἀνεκάλυψαν τὴν πλάνην αὐτῶν μετὰ αἰῶνας ἐπειράθησαν νὰ συγκαλύψωσιν αὐτὴν διδάσκοντες ἄχρι τῆς σήμερον ὅτι ἡ οὐσία τῆς Χειροτονίας συνίσταται ἐν τῇ ἐπιθέσει τῶν χειρῶν «καὶ ἐν τῇ παροχῇ τῶν σκευῶν» τῶν ἀγνώστων τῇ Ἐκκλησίᾳ μέχρι τῆς σχολαστικῆς περιόδου ;

Ἀπεδέχθημεν τὸ Νικαιο-Κωνσταντινουπολιτικὸν Σύμβολον ὡς παρεδόθη ἡμῖν ὑπὸ τῶν Πατέρων ἡμῶν καὶ οὕτως ἐξακολουθοῦμεν ἀπαγγέλλοντες αὐτὸ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Λειτουργίᾳ. Ὅσον ὅμως ἀφορᾷ τὸ κείμενον αὐτὸ τοῦ Συμβόλου, ὁμολογοῦμεν ὅτι αἱ λέξεις ***καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ*** Filioque ***παρεισήχθησαν κατὰ τρόπον ἄτακτον.*** Ὅθεν ἐπαρκὲς κρίνομεν νὰ δηλώσωμεν ἐνταῦθα ὅτι εἰς τὰς λέξεις ταύτας προσνέομεν τὴν προειρημένην ἔννοιαν ὅτι Πατήρ, Υἱὸς καὶ Ἅγιον Πνεῦμά εἰσι συναΐδιοι καὶ ὅτι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα προερχόμενον ἐκ τοῦ Πατρὸς διὰ τοῦ Υἱοῦ εἶναι ἐξ αἰῶνος τὸ Πνεῦμα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀγγλίας ἀποδέχεται καὶ σέβεται τῆς Ἐκκλησίας τὰς Παραδόσεις (14), αἵτινές εἰσιν ἐν ἁρμονίᾳ μετὰ τῆς ἁγίας Γραφῆς, μνήμων οὖσα ὅτι αὐτὸς ὁ Κανὼν τῆς Γραφῆς ἐγένετο δεκτὸς ἐκ παραδόσεως... Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀγγλίας πάντοτε ἐκήρυξεν ἑαυτὴν προσηλωμένην εἰς τὴν ἀρχαιότητα καὶ ἀποφεύγουσαν τοὺς νεωτερισμούς. Κρίνει ὅμως πολλὰ πειπειθαρχικὰ καὶ τελετουργικὰ πράγματα ὡς ἀδιάφορα καὶ ὡς ἐξαρτώμενα ἐκ τῆς ἐξουσίας τῶν ἑκασταχοῦ ἐθνικῶν ἢ ἰδίων Ἐκκλησιῶν πρὸς τροποποίησιν ἢ διαρρύθμισιν κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῶν καιρῶν (Σαρισβουρ. Ἰωάν. ἔνθα ἀνωτέρω). Ἀνομολογοῦνται τὰ κακὰ τὰ προκύψαντα ἐκ τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς ἀναγνώσεως καὶ μελέτης τῶν Γραφῶν. «Καὶ τούτου μὲν τοῦ κακοῦ—γράφει ὁ διάσημος Ἄγγλος θεολόγος καὶ καθηγητὴς Willami Whittaker [1545—95] πάντων βαρυτάτου καὶ οἰκτροτάτου ὄντος αἴτιοι μάλιστά μοι γεγόνασιν οἱ περιβόητοι ἐκεῖνοι Ἐπίσκοποι Ῥώμης, οἱ Πάπαι ὠνομασμένοι, οἵτινες πασῶν τῶν δι' ὅλου τοῦ κόσμου Ἐκκλησιῶν κατακυριεύειν φιλοτιμούμενοι, παντοειδῶν ἐφάνησαν τῶν ἔπειτα παρεισδυσάντων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ φαύλων ἐξευρέται καὶ ἀρωγοί. Ἐκεῖνοι γὰρ τῆς Ἐκκλησίας τυραννοῦντες ὠμότερον τῶν πάλαι τεθρυλλημένων τυράννων, ἄλλα τε πολλὰ καὶ οἰκτρὰ ἐπήγαγον ἔθη περὶ τὴν τοῦ Θεοῦ λατρείαν καὶ δὴ τοῦ παλαιοῦ ἐκείνου ἔθους [τῆς μελέτης τῆς Γραφῆς] οὗ ἀρχόμενος ἐμνήσθην ὅλως ἀνήρεσαν ὥστε μηδὲ λείψανα αὐτοῦ σώζεσθαι καὶ ὅσα ἐντεῦθεν ἔφυ κακὰ ἀμήχανον ἂν εἴη σύμπαντα λέγειν, ἀλλ' ἐννοεῖν μὴ δακρύοντες (15).

Ἐπειδὴ ἡ Ἀγγλικανὴ Ἐκκλησία—γράφει ὁ Ἀσσαφουπόλεως Γουλιέλμος—ἡ Ἀγγλικανὴ ἡμῶν Ἐκκλησία εἶχεν ἀποκτήσῃ διὰ τῆς διηνεκοῦς συγκοινωνίας τὸν αὐτὸν ῥύπον τὸν καταισχύνοντα τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ῥώμης καὶ ἦτο ἀνάγκη νὰ καθορισθῇ οἱ τὸ ὅσιον τοῦτο καὶ χρειῶδες ἔργον

(14) Ἡ ἐν Ἰσπανίᾳ Ἀγγλικανὴ Ἐκκλησία χρησιμοποιεῖ τὴν ἀρχαίαν Μοζαραβικὴν Λειτουργίαν.

(15) Ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη ἔλαβε τοιαύτας διαστάσεις, ὥστε ἡμέραν τινὰ ἐκάη ἐπισήμως ἡ Ἁγία Γραφὴ πρὸ τῶν πυλῶν τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Παύλου ἐν Λονδίνῳ.

ἀναδεχθέντες, φοβούμενοι μήπως καθ' ἑτέρων παράδειγμα χωρίσωσιν ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον, ἤρχισαν ἐκποδὼν ποιούμενοι καὶ τέλος πάντων δικαίῳ τῷ λόγῳ ἀκυροῦντες τὰς τελετὰς καὶ τὰ δόγματα τὰ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Λατίνων βαθμηδὸν εἰσαχθέντα· πλὴν ἐσεβάσθησαν ἐν ταὐτῷ πάντα ὅσα πάντοτε πᾶσαι τῶν Χριστιανῶν αἱ Ἐκκλησίαι ἐπίστευσαν καὶ ἐφύλαξαν. Ἐγίνωσκον οὗτοι καλῶς ὅτι αἱ μερικαὶ Ἐκκλησίαι ὤφειλον νὰ συμμορφωθῶσι μετὰ τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας».

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Περὶ δὲ τῆς Ἐκκλησίας.—Ἡ Ἐκκλησία τὴν ὁποίαν τὰ 39 Ἄρθρα προτίθενται νὰ ὁρίσωσι δὲν εἶναι ἄλλη εἰμὴ ἀναντιρρήτως ἡ μία, ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, εἰς ἣν τὸ Σύμβολον τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου διδάσκει ἡμῖν νὰ πιστεύωμεν. Ἡ Ἐκκλησία αὕτη κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων εἶναι στῦλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας [Α´ Τιμοθ. Γ´ 15]· μετ' αὐτῆς μένει καὶ θέλει μείνῃ τὸ Πανάγιον Πνεῦμα εἰς τὸν αἰῶνα, καθοδηγοῦν αὐτὴν εἰς πᾶσαν ἀλήθειαν [Ἰωάνν. ΙΔ´ 16 ΙΣΤ´ 13]· ἐκπροσωπεῖται δὲ διὰ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, αἵτινες καλοῦσιν ἑαυτὰς τὴν Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν [Α´ Οἰκουμενικὴν Σύνοδον], κηρύττουσιν ἑαυτὰς ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι συνηγμένας καὶ ἁγίας [Γ´ Οἰκουμ. Συνόδ. Καν. 7] καὶ βεβαιοῦσιν ὅτι ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ Πνεύματι τῷ καὶ τοὺς Ἀποστόλους φωτίσαντι αὐγασθεῖσαι, ὥρισαν τὰ συμφέροντα... Περὶ δὲ τῆς Ρωμαϊκῆς λέγεται ὅτι ἀπὸ τῆς προσθήκης τοῦ Filioque εἰς οὐδὲν ἄλλο κατέγινεν ἢ εἰς κατάργησιν ἀρχαίων Ἀποστολικῶν δογμάτων καὶ παραδόσεων καὶ τὴν δημιουργίαν νέων τοιούτων αὐθαιρέτων καὶ ἐναντίων τῇ τε Γραφῇ καὶ τῇ Καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ, οἷον Καθαρτήριον, Πρωτεῖον, ὑπέρτακτα ἔργα, ἄλυμα... καὶ πολλὰς ἄλλας τοιαύτας ἀντιευαγγελικὰς καὶ τερατώδεις δοξασίας [Ν. Μ. Περὶ τῆς σχέσεως τῆς Ἀγγλ. Ἐκκλησίας πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον].

Οὐ μόνον δὲ ἡ τῆς Ρώμης, ἀλλὰ καὶ πᾶσα μερικὴ Ἐκκλησία δύναται νὰ σφάλῃ καὶ ἔσφαλε, μάρτυς ὁ Κωνσταντινουπόλεως Νεστόριος ὁ ὑπὸ τῆς ἁγίας Γ´ Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἀναθέματι βληθεὶς καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι. Ὥστε ἐν ἑνὶ λόγῳ τὸ τὴν Ἐκκλησίαν εἰς πᾶσαν ἀλήθειαν ὁδηγοῦν Πνεῦμα οὐκ ἐν μερικῇ τινι Ἐκκλησίᾳ, πάσης ἄλλης ἀποκλειομένης, ζητητέον, ἀλλ' ἐν τῇ μιᾷ, ἁγίᾳ, Καθολικῇ καὶ Ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ ἀεὶ ὑπάρχει, εἰς ἣν [καὶ οὐχὶ εἰς τὴν Ἀλεξανδρινὴν ἢ τὴν Ρωμαϊκὴν] καὶ ἐβαπτίσθημεν καὶ πιστεύομεν. Λυπούμεθα ὅμως μὴ δυνάμενοι νὰ παραδεχθῶμεν τὸ ἄρθρον 21 τὸ θεσπίζον ὡς **ἀπαραίτητον** πρὸς σύγκλησιν τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων τὴν συναίνεσιν τῶν Ἡγεμόνων, καθὼς καὶ ὅτι αἱ Γενικαὶ Σύνοδοι δυνατὸν

νὰ πλανηθῶσιν ὡς προφανὲς ἀντιφάσκον πρὸς τὴν περὶ Ἐκκλησίας ἰδέαν τῆς Ἁγ. Γραφῆς καὶ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας τὴν μικρὸν ἀνωτέρω ἐκτεθεῖσαν.

Περὶ τοῦ ἀλαθήτου τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων ὁ μνησθεὶς Σαρισβουρίας Ἰωάννης ἐν τῷ πονήματι αὐτοῦ: «Ἡ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας τῷ τυχόντι τῆς ἐπιδοκιμασίας τῶν Ἀρχιεπισκόπων Καντορβερίας ὡς Ὑόρκης καὶ πολλῶν ἄλλων Ἀγγλικανῶν Ἐπισκόπων, γράφει: «Ἡ Ἀγγλικανὴ Ἐκκλησία μετ' εὐγνωμοσύνης ἀποδέχεται τὰς γενικὰς ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ ἐπαγγελίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν ὅτι πύλαι Ἅδου οὐ κατισχύσουσι τῆς Ἐκκλησίας Αὐτοῦ [Ματθ. ΙΣΤ' 18], ὅτι τὸ Πνεῦμα Αὐτοῦ ὁδηγήσει τοὺς Ἀποστόλους Αὐτοῦ εἰς πᾶσαν ἀλήθειαν [Ἰωάνν. ΙΣΤ' 113] καὶ ὅτι Αὐτὸς ἔσται μετὰ τῶν μαθητῶν Αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος [Ματθ. ΙΣΗ' 20]. Πιστεύει ὅτι ὁ Σωτὴρ εἶναι διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος παρὼν ὁπουδήποτε ὁ λαὸς αὐτοῦ εὕρηται συνηγμένος εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, οὐ μόνον ἐν δημοσίαις λατρείαις, ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς δικαστικαῖς καὶ νομοθετικαῖς Συνάξεσι τῆς Ἐκκλησίας [Ματθ. ΙΗ'5—20]. Ἐπίσης ὁμολογεῖ εὐγνωμόνως ὅτι οἱ τῆς Πίστεως ὁρισμοὶ οὓς κατήρτισαν αἱ ἀδιαφιλονεικήτως Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοί εἰσιν ἀληθεῖς καὶ πισταὶ ἐκφράσεις τῶν ἀληθειῶν περὶ τῆς ἐν Ἑνότητι ὑπερευλογημένης Τριάδος, περὶ τῆς Ὑποστάσεως καὶ Ἐνανθρωπήσεως τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ περὶ τῆς Ὑποστάσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος· ἃς ἀληθείας ἡ Ἐκκλησία ἀρχῆθεν ἀπεδέχετο ἐκπεφρασμένως ἢ ὑπονοουμένως... Ἀλλά τινες τῶν πολυπληθεστάτων, ***ἀλλ' οὐχὶ Οἰκουμενικῶν Συνόδων***, παρεσύρθησαν εἰς δογματικὰς πλάνας. Κατ' ἀκολουθίαν βάσανος τοῦ ἐγκύρου ἢ μὴ τῶν πράξεων Συνόδου τύπος εἶναι μᾶλλον ἡ μὲ τὴν Γραφὴν συμφωνία αὐτῶν, ὡς καὶ ἡ ἀποδοχὴ τῶν τοιούτων ἀποφάσεων ὑπὸ συμπάσης τῆς Ἐκκλησίας ἥτις οὕτως ἐπισφραγίζει τὰς Συνοδικὰς ἀποφάσεις μετὰ τὴν ἔκδοσιν αὐτῶν... Διὰ τοῦτον τὸν λόγον ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀγγλίας θεωρεῖ ἑαυτὴν οὐχὶ δεσμευομένην ὑπὸ τῶν διατάξεων τῆς Ζ' ἐν Νικαίᾳ Συνόδου, διατάξεων ἃς δὲν ἀπεδέχθη ἡ ἀνὰ τὴν Δύσιν Ἐκκλησία [Περὶ τοῦ σφαλεροῦ τῆς πληροφορίας ταύτης ἐσημειώθησαν ἀλλαχοῦ τὰ δέοντα Κ. Κ.] Ἀποδέχεται ὅμως τὴν ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις ἡμῶν παράστασιν προσώπων καὶ πραγμάτων χάριν ἐποικοδομήσεως τῶν πιστῶν,» ἣ καταδικάζει δὲ πάντας τοὺς βλάπτοντας ἢ παρατρίβοντας αὐτά.

Σημ. — Μία ἔτι τῶν κατὰ τῆς Ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας κακολογιῶν εἶναι ὅτι ἀναγνωρίζει ὡς ὑπερτάτην κεφαλὴν αὐτῆς τὸν βασιλέα τῆς Ἀγγλίας. Ψεῦδος· ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀγγλίας ὑπερτάτην κεφαλὴν αὐτῆς ἀναγνωρίζει τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καθὰ ἀναγράφεται ἐπισή-

μως ἐν τῇ ἀπαντητικῇ αὐτῆς Ἐπιστολῇ πρὸς τὴν Ἐγκύκλιον τοῦ Πάπα Πίου Θ΄ τῷ 1868 καὶ κατὰ τὴν διατύπωσιν τοῦ ὅρκου τῶν κληρικῶν τοῦ Εὐχολογίου αὐτῆς τοῦ 1559· τὸν δὲ βασιλέα τῆς Ἀγγλίας ἀναγνωρίζει πολιτικῶς [βλέπε Ἄρθρ. 25] ὡς ὕπατον Κυβερνήτην τοῦ Βασιλείου ἔν τε τοῖς πολιτικοῖς καὶ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς πράγμασιν. Αὕτη ἦτο ἡ διδασκαλία τῆς ἀρχαιοτάτης Ἐκκλησίας ὅτι ἡ ἑνότης τῆς Ἐκκλησίας συνίστατο εἰς τὸ ἓν αὐτῆς σῶμα καὶ τὴν μίαν κεφαλὴν τὸν Χριστόν. Ἰγνατ. πρὸς Ἐφεσ. Εἰρην. κατὰ αἱρέσ. Κυπριαν. De unitat. Eccles. Βαφείδου Ἐκκλ. 101 Α΄ πρβλ. καὶ Ὠριγένην εἰς Ματθ. Τόμ. ΙΒ΄ καὶ Κυπριαν. ἐπιστ. 33.

[Ἕπεται συνέχεια].

ΑΠΟ ΤΑΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΤΟΥ ΠΑΣΚΑΛ

Ἔχομεν μίαν τόσον μεγάλην ἰδέαν περὶ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε δὲν δυνάμεθα νὰ ἀνεχθῶμεν νὰ περιφρονηθῶμεν ἀπὸ αὐτήν, καὶ νὰ μὴ ἀπολαύωμεν τῆς τιμῆς μιᾶς ψυχῆς.

Ἐὰν ἀφ' ἑνὸς ἡ ψευδὴς αὕτη δόξα τὴν ὁποίαν ζητοῦν οἱ ἄνθρωποι εἶναι μεγάλη ἀπόδειξις τῆς ἀθλιότητός των καὶ τῆς χθαμαλότητός των, εἶναι ὡσαύτως ἀπόδειξις καὶ τῆς ἐξοχότητός των. Διότι ὅ,τιδήποτε καὶ ἂν κατέχῃ ἐπάνω εἰς τὴν γῆν, οἱανδήποτε ὑγείαν καὶ ἄνεσιν οὐσιαστικὴν ἂν ἔχῃ, δὲν εἶναι ἱκανοποιημένος, ἐὰν δὲν ἔχῃ τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἀνθρώπων. Θεωρεῖ τόσον μεγάλον τὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε, οἱανδήποτε εὔνοιαν καὶ ἂν ἔχῃ εἰς τὸν κόσμον, νομίζει τὸν ἑαυτόν του δυστυχῆ, ἐὰν δὲν εἶναι εὐνοϊκῶς τοποθετημένος εἰς τὸ λογικὸν τοῦ ἀνθρώπου. Αὐτὸ εἶναι ἡ ὡραιοτέρα θέσις τοῦ κόσμου· τίποτε δὲν δύναται νὰ μᾶς ἀποτρέψῃ ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην· καὶ εἶναι τοῦτο ἡ πλέον ἀνεξάλειπτος ἰδιότης τῆς καρδίας τοῦ ἀνθρώπου. Μέχρι τοσούτου σημείου ὥστε καὶ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι περιφρονοῦν τὰ μάλιστα τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐξισώνουν αὐτοὺς πρὸς τὰ κτήνη, θέλουν ἀκόμη νὰ θαυμασθοῦν, καὶ περιπίπτουν εἰς ἀντίφασιν πρὸς τὸν ἑαυτόν των μὲ τὸ ἴδιόν των αἴσθημα· ἡ φύσις των, ἡ ὁποία εἶναι ἰσχυροτέρα ἀπὸ ὅλον τὸ λογικόν των, τοὺς πείθει ἰσχυρότερον περὶ τοῦ μεγαλείου τοῦ ἀνθρώπου ἢ ὅσον ὁ λόγος τοὺς πείθει περὶ τῆς ἀθλιότητός των.

✠

Οἱ ἄνθρωποι ζητοῦν τὴν ἀνάπαυσιν πολεμοῦντες πρός τινα ἐμπόδια· καὶ ὅταν τὰ ὑπερπηδήσουν, ἡ ἀνάπαυσις καθίσταται ἀνυπόφορος. Διότι, ἢ σκέπτονται τὰς ἀθλιότητας τὰς ὁποίας ἔχουν, ἢ σκέπτονται ἐκείνας ὑπὸ τῶν ὁποίων ἀπειλοῦνται.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ο ΕΝ ΜΑΓΧΕΣΤΡΙΑι ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ ΠΡΩΤΟΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

Ὁ Προϊστάμενος τῆς ἐν Μαγχεστρίᾳ τῆς Ἀγγλίας Ὀρθοδόξου Κοινότητος Πρωτοπρεσβύτερος Κωνσταντῖνος Καλλίνικος, ἐκδοὺς τρίτομον Ψαλμικὸν ἔργον διὰ θερμῆς Ἐπιστολῆς πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἀνήγγειλε τοῦτο τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἀποστείλας ἀντίτυπον αὐτοῦ ἐξητήσατο τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας Αὐτῆς. Τοῦτο ἀνακοινωσαμένη ἡ Α. Θ. Παναγιότης εἰς τὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον ἐπήνεσε τὸν ἐγνωσμένον ἅγιον ζῆλον καὶ τὴν μεγάλην μόρφωσιν τοῦ εἰρημένου ἐλλογίμου Κληρικοῦ, ὁ ὁποῖος μὲ τόσον ὡραῖα ἔργα καθ' ἑκάστην πλουτίζει τὴν νεωτέραν Ἐκκλησιαστικὴν Φιλολογίαν. Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος ἐποιήσατο εὔφημον μνείαν τοῦ ὀνόματός τῆς Α. Αἰδεσιμολογιότητος καὶ ἐνέκρινεν ὅπως εἰς ἔνδειξιν εὐαρεσκείας ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας ἀπονεμηθῇ αὐτῷ τὸ Ὀφφίκιον τοῦ Μεγάλου Οἰκονόμου τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Δημοσιεύομεν ἐνταῦθα τὴν πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα Ἐπιστολὴν τῆς Α. Αἰδεσιμολογιότητος, τὸ πρὸς αὐτὴν Πατριαρχικὸν Γράμμα καὶ τὸ Εὐεργετήριον Γράμμα, ὡς καὶ σχετικὴν Βιβλιοκρισίαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἡλιουπόλεως κ. Γενναδίου.

Α') ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ Α. ΑΙΔΕΣΙΜΟΛΟΓΙΟΤΗΤΟΣ

Ἀριθμ. πρωτ. 2130.

Παναγιώτατε,

Κατὰ τὰ ἔτη 1819 καὶ 1821 τὸ Τυπογραφεῖον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐδώρει εἰς τὴν ἀναγεννωμένην Θεολογικὴν ἡμῶν Ἐπιστήμην σπουδαίαν δίτομον Ἑρμηνίαν τῶν Ψαλμῶν, ὑπὸ τοῦ χαλκεντέρου Ἁγιορείτου Νικοδήμου ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Ζιγαβηνοῦ συντεταγμένην. Αἰὼν ἔκτοτε παρῆλθε καὶ οὐδεὶς ἄλλος ἀνέλαβε νὰ γράψῃ τι παρόμοιον καὶ πρὸς τὰς νέας ἀπαιτήσεις συμφωνότερον. Ἐτόλμησα ἐν τούτοις ὁ μικρὸς ἐγώ, πότε καταπίπτων ἐκ δειλίας καὶ πότε ἀνεγειρόμενος ἐν πίστει, καὶ μὲ τὰ μόνα ἐφόδια τῆς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν μου ἀφοσιώσεως ἤγαγον εἰς πέρας, τῇ θείᾳ καὶ μόνον συνάρσει, ἔργον ψαλμικὸν τρίτομον, οὗτινος ἀντίτυπον, σήμερον μόλις παρὰ τοῦ βιβλιοδέτου παραδοθέν μοι, υἱϊκῶς πρὸς τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα ἀποστέλλω.

Δέχθητε τὸν πνευματικόν μου τοῦτον, ὦ Σεπτὴ Κορυφὴ τῆς ἀειζώου Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, καὶ εὐλογήσατε τὰ ἔσχατα ἑνὸς ταπεινοῦ Κληρικοῦ τοῦ θρόνου Ὑμῶν, ὅστις μικρὸς μὲν ὑπῆρξε καὶ εἰς μικρὸν ἔδαφος περιωρίσθη, οὐδέποτε ὅμως καθ᾿ ὅλην αὐτοῦ τὴν ζωὴν ἐλησμόνησε τὸν ὅρκον, ὃν πρὸς τὴν ἐκθρέψασαν αὐτὸν Πατριαρχικὴν ἡμῶν Σχολὴν ἐπισήμως ἔδωκεν.

Κατασπαζόμενος τὴν σεβασμίαν Ὑμῶν Δεξιὰν καὶ ἐξαιτούμενος τὰς Πατριαρχικὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας,

Ὑποσημειοῦμαι μετ᾿ εὐλαβείας.

Ἐν τῷ ἐν Μαγκεστρίᾳ τῆς Ἀγγλίας Ἱ. Ναῷ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ,
τῇ 11 Ὀκτωβρίου 1930.

Τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος
τέκνον πνευματικὸν ἐν Κυρίῳ
Κωνσταντῖνος Καλλίνικος,
Ἀπόφοιτος τῆς ἐν Χάλκῃ Πατριαρχικῆς Θεολογικῆς Σχολῆς
καὶ Πρωτοπρεσβύτερος τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Τῷ Παναγιωτάτῳ, Θειοτάτῳ
καὶ Σοφωτάτῳ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ
Κυρίῳ μοι Κυρίῳ Φωτίῳ τῷ Πανσεβάστῳ
μοι Πατρὶ καὶ Δεσπότῃ προσκυνητῶς.

Β΄) Η ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Ἀριθμ. πρωτ. 2130.

Αἰδεσιμολογιώτατε Πρωτοπρεσβύτερε κ. ***Κωνσταντῖνε Καλλίνικε,*** *Μέγα Οἰκονόμε τῆς καθ᾿ ἡμᾶς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, Προϊστάμενε τῆς ἐν Μαγχεστρίᾳ Ὀρθοδόξου Κοινότητος, τέκνον ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὸν τῆς ἡμῶν Μετριότητος, χάρις εἴη τῇ ὑμετέρᾳ Αἰδεσιμολογιότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ.*

Ἐκ τοῦ ἀπὸ τοῦ ὑπερμεσοῦντος υἱϊκοῦ γράμματος τῆς ὑμετέρας ἀγαπητῆς Αἰδεσιμολογιότητος ἀσμένως πάνυ ἐπληροφορήθημεν Συνοδικῶς ὅτι ἡ ὑμετέρα Αἰδεσιμολογιότης, ζήλῳ φιλομούσῳ καὶ φιλευσεβεῖ κινουμένη καὶ ὑπὸ τῆς ἐμφύτου αὐτῇ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως χειραγωγουμένη, ἔγνω ἵνα τῇ θείᾳ συνάρσει ἐκδῷ τρίτομον Ἑρμηνείαν τῶν Ψαλμῶν, πρὸς τὰς νέας ἀπαιτήσεις τοῦ αἰῶνος συμφωνοτέραν.

Μετὰ περισσῆς προσοχῆς καὶ εὐχαριστήσεως διεξελθόντες τὸ λαμπρὸν καὶ ἀγλαὸν τοῦτο πόνημα τῆς ὑμετέρας ἀγαπητῆς Αἰδεσιμολογιότητος καὶ ἐντρυφήσαντες ἐπ᾿ αὐτῷ, ἄσμενοι προαγόμεθα ἐξ ἀποφάσεως Συνοδικῆς ἐκφράσαι αὐτῇ διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς εὐχετικῆς Ἐπιστολῆς ἡμῶν τὰς εὐχάς, τὴν εὐαρέσκειαν καὶ τὸν ἔπαινον τῆς Ἐκκλησίας, μετὰ μητρικῆς ὑπερηφανείας ἀγαλλομένης ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ἀγαστοῖς πονήμασι τῶν τετιμημένων τέκνων καὶ στρατιωτῶν αὐτῆς.

Ἐπιθυμοῦντες δὲ ἵνα καὶ δι᾿ ἁπτοτέρου τινὸς τεκμηρίου ἐξωτερίκευσωμεν τὴν

πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀγαπητὴν Αἰδεσιμολογιότητα ἄκραν εὐαρέσκειαν ἡμῶν καὶ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ἔγνωμεν ἐξ ἀποφάσεως ἀπονεῖμαι αὐτῇ τὸ Ὀφφίκιον τοῦ Μεγάλου Οἰκονόμου τῆς καθ' ἡμᾶς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, οὗτινος τὸ σχετικὸν Πατριαρχικὸν Εὐεργετήριον Γράμμα ἐγκλείομεν ἐν τῇ παρούσῃ.

Συγχαίροντες δ' ἐπὶ τούτῳ ἐγκαρδίως τῇ ὑμετέρᾳ Αἰδεσιμολογιότητι καὶ εὐχόμενοι ὁλοψύχως πᾶσαν ἄνωθεν ἱκάνωσιν ἐν ταῖς πολυτίμοις διὰ τὴν Ἐκκλησίαν μελέταις καὶ συγγραφαῖς αὐτῆς, αἰτούμεθα αὐτῇ πανοικεὶ πᾶν σωτηριῶδες ἀγαθὸν παρὰ Θεοῦ, παρ' οὗ καὶ τὰ ἔτη τῆς ὑμετέρας ἀγαπητῆς Αἰδεσιμολογιότητος εἴησαν ὡς πλεῖστα, ὑγιεινὰ καὶ σωτήρια.

,απλ' Ὀκτωβρίου ια'.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως

διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης.

Γ') ΤΟ ΕΥΕΡΓΕΤΗΡΙΟΝ ΓΡΑΜΜΑ

† Φώτιος ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης, καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ἀριθμ. Πρωτ. 2130

Τοὺς εὐσεβείᾳ ἐντεθραμμένους, ζήλῳ τε ἐνθέῳ πεπλουτισμένους καὶ προτερήμασιν ἐξέχουσι παιδείας καὶ ἀρετῆς ἐκπρέποντας καὶ διακρινομένους, τῷ λόγῳ δὲ καὶ τῇ γραφίδι καὶ τοῖς ἔργοις καὶ τῷ καλῷ παραδείγματι πρὸς τὴν κοινὴν ὠφέλειαν καὶ τιμὴν συντρέχοντας κληρικούς, ἐξέχουσι καὶ διακεκριμένοις τεκμηρίοις καὶ ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία οἶδε τιμᾶν καὶ τὴν πρὸς αὐτοὺς ἐνδείκνυσθαι εὔνοιαν, ἐπιβραβεύουσα τὴν ἀρετὴν αὐτῶν τιμητικαῖς Ἐκκλησιαστικῶν Ὀφφικίων ἀπονομαῖς.

Ἐπειδὴ τοίνυν τοιούτοις κεκοσμημένος προτερήμασι παιδείας καὶ ἀρετῆς καὶ ἀκαταπονήτου ἐν τοῖς καλοῖς φιλοτιμίας ἀποδέδεικται καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῖν κατὰ πνεῦμα υἱὸς Αἰδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος κ. Κωνσταντῖνος Καλλίνικος, Προϊστάμενος τῆς ἐν Μαγχεστρίᾳ Ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς Κοινότητος, πολλὰ μὲν ἐπὶ ἔτη μακρὰ εἰς συγγραφὴν χρησίμων καὶ ὠφελίμων Ἐκκλησιαστικῶν Βιβλίων ἀνυσίμως μογήσας, δοκίμοις δὲ μελέταις καὶ πραγματείαις ἐν τῷ τῶν Γραμμάτων τιμίῳ σταδίῳ ἀγωνισάμενος, ἡ Μετριότης ἡμῶν, τὴν τοιαύτην τοῦ ἀνδρὸς ἐξέχουσαν ζηλωτὴν καὶ καρποφόρον δρᾶσιν καὶ ἀρετὴν τιμῆσαι βουλομένη, ἔγνω ἐξ ἀποφάσεως Συνοδικῆς ἀπονεῖμαι αὐτῷ τὸ Ὀφφίκιον τοῦ Μεγάλου Οἰκονόμου τῆς καθ' ἡμᾶς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Ἐφ' ᾧ καὶ γράφοντες ἀποφαινόμεθα ὅπως ὁ ἐξονομασθεὶς Αἰδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος κ. Κωνσταντῖνος Καλλίνικος ὑπάρχῃ ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ λέγηται καὶ παρὰ πάντων γινώσκηται Μέγας Οἰκονόμος τῆς καθ' ἡμᾶς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, τῆς προσηκούσης τῷ Ὀφφικίῳ τούτῳ τιμῆς παρὰ πάντων ἀπολαύων καὶ ἀξιούμενος.

Ὅθεν εἰς ἔνδειξιν καὶ βεβαίωσιν ἀπελύθη μετ' εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν ἐγκαρδίων καὶ

τὸ παρὸν ἡμέτερον Πατριαρχικὸν Εὐεργετήριον Γράμμα τῷ διαληφθέντι Αἰδεσιμολογιωτάτῳ Πρωτοπρεσβυτέρῳ καὶ ἀγαπητῷ ἡμῖν κατὰ πνεῦμα υἱῷ κ. Κωνσταντίνῳ Καλλινίκῳ, Μεγάλῳ Οἰκονόμῳ τῆς καθ' ἡμᾶς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ,αϡλ', κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον (κα') Ἐπινεμήσεως ΙΔ'.

† Ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Φώτιος

ἀποφαίνεται.

Δ') Ο ΙΕΡΟΣ ΨΑΛΤΗΡ ΤΟΥ ΑΙΔΕΣΙΜΟΛΟΓΙΩΤΑΤΟΥ κ. Κ. ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ

Ὁ ἀκούραστος λειτουργὸς τοῦ Ὑψίστου Αἰδεσιμολογιώτατος κ. Κ. Καλλίνικος, πολὺ γνωστὸς καὶ ἐνταῦθα ἐκ τῶν ὡραίων του ἠθικοκοινωνικῶν κηρυγμάτων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀντηχοῦν ἀκόμη πολλοὶ Ναοὶ τοῦ Πέραν, διαρκῶς προσφέρει εἰς τὴν ὁμογενῆ καὶ τὴν ξένην Κοινωνίαν τοὺς ἐπιστημονικοὺς καρποὺς τῆς μελετηρότητος, τῆς σοφίας καὶ τοῦ εὐσεβοῦς ζήλου του. Δὲν θὰ ἀπαριθμήσω εἰς τὰς στήλας αὐτὰς τὰ πολυπληθῆ συγγράμματα καὶ τὰς διατριβὰς τοῦ ἀκαμάτου συγγραφέως. Θὰ ἀναφέρω μόνον τὸ ἐσχάτως ἐκδοθὲν ἐκ σελίδων 1050 περίπου ἀπαρτιζόμενον τρίτομον ἔργον του μὲ τὴν ἐπιγραφὴν «Ἱερὸς Ψαλτήρ».

Ὁ πρῶτος τόμος εἶναι μία ἐμβριθὴς εἰσαγωγὴ εἰς τοὺς Δαβιτικοὺς Ψαλμούς, δικαίως δυναμένη νὰ θεωρηθῇ προϊὸν συνεχοῦς σοβαρᾶς μελέτης αὐτῶν τούτων τῶν Ψαλμῶν καὶ ὅλων τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων κριτικῶν καὶ ἑρμηνευτῶν.

Εἰς τὴν εἰσαγωγὴν καθὼς καὶ εἰς τοὺς δύο ἄλλους τόμους, τοὺς περιέχοντας τὸ κείμενον, τὰ ἑρμηνευτικὰ σχόλια καὶ μίαν εἰσαγωγὴν καὶ περίληψιν τῆς ἐννοίας ἑνὸς ἑκάστου ψαλμοῦ, καταφεύγει συχνὰ καὶ μὲ ἰδιάζουσαν εὐστοχίαν εἰς τὸ πρωτότυπον ἑβραϊκὸν ἢ μᾶλλον ἀραμαϊκὸν κείμενον τοῦ ἀθανάτου τούτου λυρικοῦ Ἔργου. Ἐντεῦθεν λαμβάνων ἀφορμὴν ὁμιλεῖ περὶ τῶν Μασσωριτῶν. Ἀναφέρει δηλαδὴ τοὺς Ἑβραίους ἐκείνους διδασκάλους οἱ ὁποῖοι κατὰ σειρὰν ἐπὶ ἐννέα περίπου αἰῶνας (ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ) εἰργάσθησαν διὰ νὰ καθορίσωσι τὸ ἀραμαϊκὸν κείμενον τῆς Π. Διαθήκης ὡς πρὸς τὴν ἀληθῆ κατ' αὐτοὺς προφορὰν του συμφώνως πρὸς τὴν μασσωρᾶν (παράδοσιν) καθορίσαντες «τὰ σύμφωνα ἀμετάβλητα εἰς τὸ διηνεκές» ἐπινοήσαντες δὲ ἀφ' ἑτέρου πολύπλοκον σύστημα φωνηέντων, τόνων καὶ διαφόρων ἄλλων σημείων». Καὶ τί ἀκόμη δὲν ἔχει ὑπ' ὄψιν του ὁ συγγραφεὺς διὰ νὰ καταστήσῃ τὸ κείμενον τῶν Ψαλμῶν ἀπὸ ἀπόψεως ἐκφράσεως καὶ ἐννοιῶν τελείως ἀντιληπτὸν εἰς τὸν ἀναγνώστην;

Γνωρίζει καλῶς καὶ χρησιμοποιεῖ ἐπικαίρως τὰς ἀρχαίας μεταφράσεις τοῦ Θεοδοτίωνος, τοῦ Συμμάχου, τοῦ Ἀκύλα, τὰ σωζόμενα ἐκ τῶν ἑξαπλῶν τοῦ Ὠριγένους καὶ ἄλλα.

Ὅλα αὐτὰ καθὼς καὶ ὅσα γράφει περὶ τῆς ποιήσεως τῶν Ψαλμῶν —εὐστροφίας ὕφους, εὐρυθμίας καὶ ἰσομετρίας γραμμῶν, στροφῶν, ἐπῳδῶν, ἀκροστοιχίδων — περὶ τοῦ θεολογικοῦ καὶ τοῦ ἠθικοῦ περιεχομένου των ἀποδεικνύουν τὴν ἐργασίαν τοῦ συγγραφέως πολὺ συστηματικήν. Ὁ Αἰδεσιμολογιώτατος κ. Οἰκονόμος κατέστησε διὰ τοὺς συγχρόνους Ἕλληνας τὸ βιβλίον τοῦτο τῶν Αἴνων, τὸ Σέφερ Τεϊλλείμ, (τίτλος τοῦ ψαλτῆρος τὸν ὁποῖον δικαίως θεωρεῖ συμφωνότερον πρὸς τὸ περιεχόμενόν του) ἀνάγνωσμα εὔπεπτον καὶ πραγματικὸν έντρύφημα τῆς ψυχῆς, μελέτην ποὺ δὲν προκαλεῖ στενοχωρίαν, ἀλλὰ τοὐναντίον διαρκῶς κεντᾷ περισσότερον τὴν ὄρεξιν καὶ ἀνοίγει εὐρύτερον τὸν ὠκεανὸν τῶν διαφόρων αἰσθημάτων καὶ συγκινήσεων ποὺ πλημμυροῦν τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ μνεία πολλῶν συγγραφέων, σχολιαστῶν, ἑρμηνευτῶν, κριτικῶν καὶ ἄλλων, καὶ ἡ πλουσία βιογραφία φανερώνουν πλέον ἢ ἐπαρκῶς τὴν ὁλονὲν αὔξουσαν πολυμάθειαν τοῦ φιλοπόνου Κληρικοῦ. Δι᾽ ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους τὸ ἔργον τοῦ κ. Κ. Καλλινίκου πρέπει θερμότατα νὰ συστηθῇ εἰς ὅλους τοὺς ὁμογενεῖς κληρικούς τε καὶ λαϊκοὺς διὰ νὰ αἰσθανθοῦν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ᾐσθάνετο καὶ αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς ὅταν ἔγραφε τὰ ἑξῆς λόγια μὲ ζωντανὴν παραστατικότητα· «ὁ ψαλτὴρ κατοπτρίζει τὸν θεῖον νόμον εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὴν προσωπικὴν ἑρμηνείαν τοῦ κατ᾽ ἰδίαν ἀτόμου, ἀποκτῶν διὰ τοιούτου τρόπου τοιαύτην σχέσιν πρὸς τὴν ὅλην Παλαιὰν Διαθήκην, οἵαν ἡ καρδία ἔχει πρὸς τὸν ἄνθρωπον».

Πράγματι οἱ Ψαλμοὶ ἀνήκουν εἰς τὴν τάξιν ἐκείνην τῶν βιβλίων τῶν ὁποίων τὸ περιεχόμενον ἱκανοποιεῖ καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀηδιάζοντας καὶ ἀποστρεφομένους τὸ ὑπερφυσικόν. Ὑπάρχουν εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτὴν φάρμακα δι᾽ ὅλας τὰς ψυχικὰς ὀδύνας. Ὁσαδήποτε καὶ ἂν γράφωνται διὰ τὴν πλήρη κατανόησιν ἑνὸς τοιούτου λυρικοῦ θησαυροῦ — ἕνας συγγραφεὺς Ἱσπανὸς ἔγραψε 1200 σελίδας μόνον διὰ τὸν πεντηκοστὸν Ψαλμὸν τὸν λεγόμενον ψαλμὸν τῆς μετανοίας— εἶναι ὀλίγα ὅταν μάλιστα εἶναι γραμμένα καθ᾽ ὃν τρόπον τὸ κρινόμενον ἔργον τοῦ Αἰδεσιμολογιωτάτου κ. Καλλινίκου.

Ὅστις ἀναγινώσκει ἕνα τοιοῦτον ἔργον ἑρμηνευόμενον καὶ σχολιαζόμενον κατὰ τὸ σύστημα τοῦ εἰρημένου Κληρικοῦ, μετὰ τὴν ἀνάγνωσίν του, αἰσθάνεται ὅτι διελύθη εἰς τὴν ἐσωτερικήν του ὕπαρξιν ἔστω καὶ προσωρινῶς τὸ ἠθικὸν μασχὰκ [σκότος] καὶ ἐξερριζώθη τὸ ἀποτρόπαιον καζὰβ [ψεῦδος].

Ἐν Μεγάλῳ Ρεύματι, τῇ 25 Ὀκτωβρίου 1930.

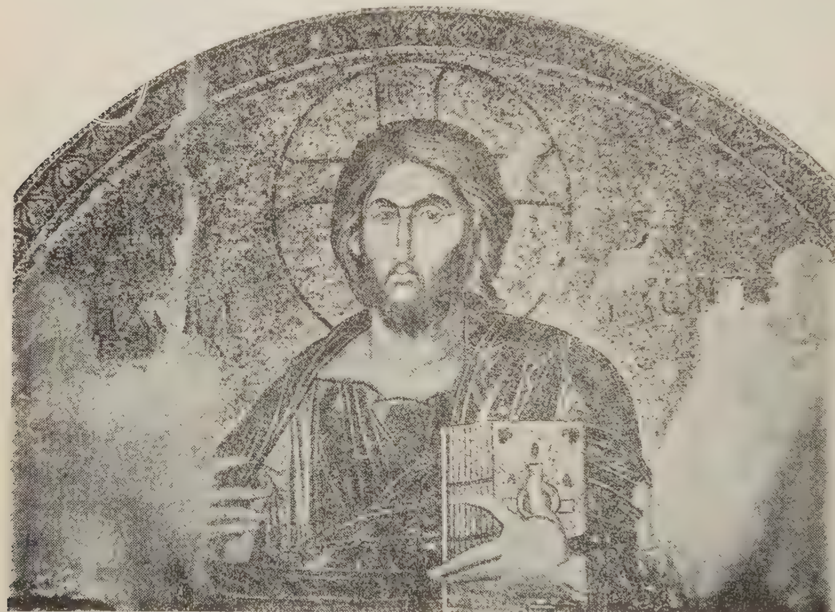
† Ο ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

ΚΑΡΙΕ ΤΖΑΜΙ (Η ΜΟΝΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ)

ΠΟΘΕΝ Η ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΤΗΣ ;

Πόθεν ἡ ἐπωνυμία τῆς περιπύστου ταύτης Μονῆς ; Ἐλέχθη καὶ ἐγράφη ὅτι αὕτη ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Μονὴ τὸ πρὶν εὑρίσκετο ἔξω τῶν Τειχῶν, εἰς τὴν χώραν, καί, ὅταν βραδύτερον ἡ πλευρὰ ἐκείνη τῶν Τειχῶν ἐν τῇ ἀνοικοδομήσει αὐτῆς ἐπεξετάθη πρὸς τὰ ἔξω, ἡ Μονὴ περιελήφθη οὕτω ἐντὸς τῶν Τειχῶν.

Βαθυτέρα ὅμως καὶ εὐτυχεστέρα τοῦ πράγματος ἔρευνα δίδει εἰς ἡμᾶς

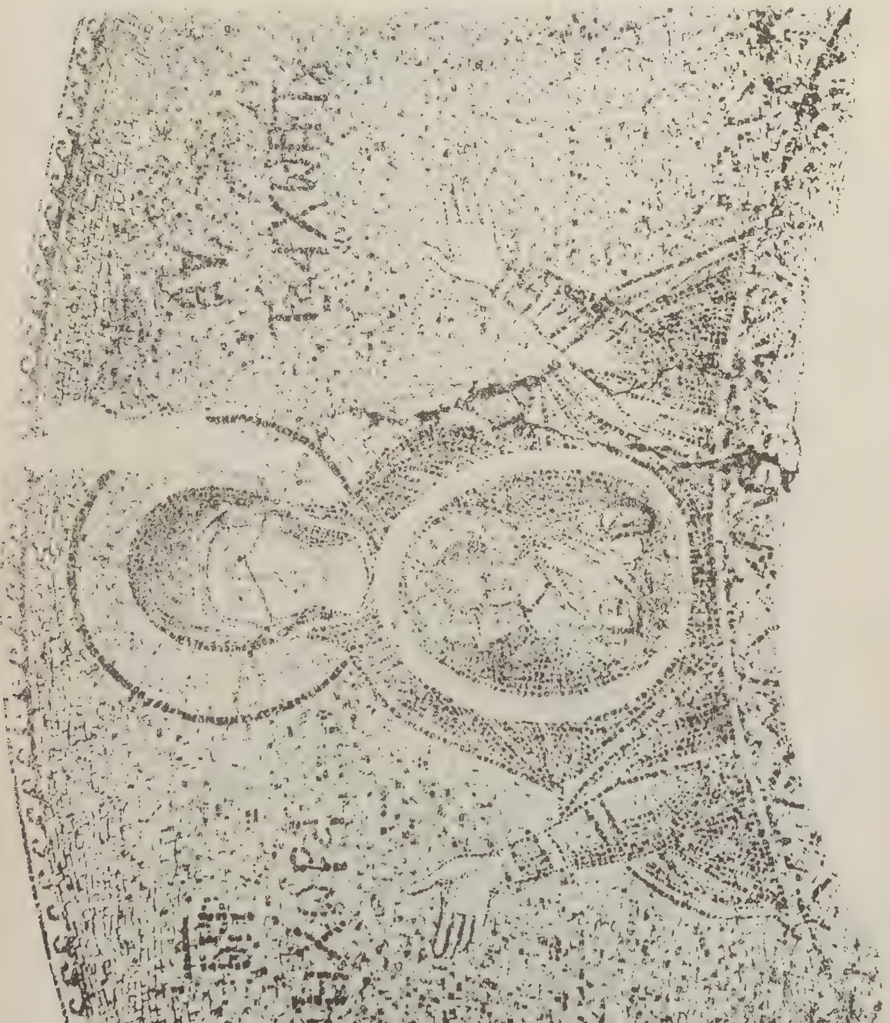

Η ΧΩΡΑ ΤΩΝ ΖΩΝΤΩΝ

Ἐκ τῆς Εἰκονογραφίας τοῦ Καριὲ-τζαμί.

ἀντικειμενικώτερον ἀποτέλεσμα. Ἡ Μονὴ ὀφείλει τὴν προσωνυμίαν της εἰς λόγον ἐσωτερικὸν ἐξόχου ὑποβολῆς καὶ ὡραιότητος καὶ ἀληθείας. Εἰς τὰς ὑπερόχους ἐκ ψηφιδωτῶν Εἰκονογραφίας, τὰς χρονολογουμένας εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ ιδ´ αἰῶνος, τὰς τοσοῦτον θαυμασμὸν προκαλούσας καὶ σφραγιζούσας τὸν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ζωοδότου Χριστοῦ τιμώμενον Ναὸν τῆς Μονῆς ταύτης μὲ τὴν σφραγῖδα τῆς Μεγάλης Τέχνης, ὁ μὲν Χρι-

στὸς φέρει ἐπὶ τῆς κυρίας εἰκόνος αὐτοῦ τὴν προσωνυμίαν: «Ἡ Χώρα τῶν ζώντων», ἡ δὲ Θεοτόκος, ἐκ τοῦ βίου τῆς ὁποίας εἶναι ὁ ἕτερος

Η ΧΩΡΑ ΤΟΥ ΑΧΩΡΗΤΟΥ

Ἐκ τῆς Εἰκονογραφίας τοῦ Καριὲ-τζαμί.

παράλληλος κύκλος τῆς θαυμασίας Εἰκονογραφίας, ἐν τῷ Ναῷ, ἔχουσα πρὸ τῆς γαστρὸς αὐτῆς ἐν ἐγκολπίῳ τὸν Χριστόν, προσωνυμεῖται: «Ἡ Χώρα τοῦ Ἀχωρήτου».

Δὲν λέγει ὁ Ὑμνῳδὸς τὸ ὡραῖον ἐκεῖνο; «Ὁ ἀχώρητος παντὶ πῶς ἐχωρήθη ἐν γαστρί;» Εἶναι λίαν προσφιλὴς εἰς τὴν λαμπρὰν Ἐκκλησιαστικήν μας Ὑμνογραφίαν ἡ χρῆσις τῶν ἀντιθέσεων. Εἶναι δὲ ἀπαραμίλλου κάλλους καὶ δυνάμεως καὶ γοητείας ἡ ὡς ἄνω ἀντίθεσις. Ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἀδυνατοῦν νὰ χωρέσουν οἱ Οὐρανοὶ τὸν ἐχώρεσε μία Κόρη μὲ τὴν ἁγνότητά της. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ χωρέσῃ ὁ ἀνθρώπινος νοῦς, νὰ φαντασθῇ τὸν Θεὸν ἐνσαρκούμενον, ἔγινε πραγματικότης. Ὁ ἄνθρωπος, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ ἁμαρτία καὶ ἡ ἀθλιότης τοῦ κόσμου δὲν ἀφῆκαν τόπον ἀναπαύσεως καὶ ζωῆς ἐπὶ τῆς γῆς, εὗρεν ἐν τῷ Χριστῷ «τῇ Χώρᾳ τῶν ζώντων» τὴν ἀληθινὴν ζωὴν καὶ μακαριότητα.

Ἐν τῷ παρόντι Τεύχει τῆς ***Ὀρθοδοξίας*** καταχωροῦνται αἱ ὡς ἄνω Εἰκόνες τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Θεοτόκου. Πλείονα δὲ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου θὰ γράψωμεν ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ ἡμῶν περὶ τῆς Μονῆς ταύτης ταπεινῇ Μελέτῃ, τὴν ὁποίαν ἀπὸ χρόνου μακροῦ καταρτίζομεν πρὸς δημοσίευσιν.

Φανάριον, 25 Ὀκτωβρίου 1930.

† Ο ΛΑΟΔΙΚΕΙΑΣ ΔΩΡΟΘΕΟΣ

ΑΝΑΚΡΙΒΕΙΑΙ

Ἀσχολούμενοι ἀπὸ πολλοῦ εἰς τήν, κατὰ τὸ δυνατόν, συμπλήρωσιν τῶν *Ἐπισκοπικῶν Καταλόγων* τοῦ ἀειμνήστου Ἀμασείας Ἀλεξούδη, φιλολογοῦμεν πᾶσαν βίβλον καὶ πᾶσαν σχετικὴν δέλτον δυναμένην νὰ περιέλθῃ εἰς χεῖρας ἡμῶν, ἵνα ἐξ αὐτῆς ἀντλήσωμεν πληροφορίας χρησίμους εἰς τὸ ἔργον ἡμῶν, τὸ ὁποῖον εἶναι δυσχερέστατον, ἀπαιτοῦν ὑπομονήν, ἐπιμονήν, προσπάθειαν ἐνδελεχῆ, κρίσιν, σύγκρισιν καὶ ἐξονύχισιν τῶν ἑκάστοτε ἀλληλοσυγκρουομένων πληροφοριῶν τῶν διεφθαρμένων κειμένων καὶ τῶν κακῶς ἀντιγεγραμμένων Ἀρχιερατικῶν ὑπογραφῶν.

Ἤδη διὰ τοῦ Περιοδικοῦ «*ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς*» ἀπηυθύναμεν παράκλησιν πρὸς τοὺς ἐν Χριστῷ ἁγίους ἀδελφούς, ὅπως μᾶς βοηθήσωσιν εἰς τὸ ἔργον ἡμῶν τὸ πολυδαίδαλον. Τὸ αὐτὸ δὲ ἐπαναλαμβάνομεν σήμερον καὶ διὰ τῆς φιλτάτης «*Ὀρθοδοξίας*» σκοποῦντες νὰ διορθώσωμεν ἀνακριβῆ πληροφορίαν τοῦ φιλοπονωτάτου φίλου κ. Ἠλ. Ἀλεξανδρίδου, ὅστις εἰς τὴν Μελέτην του: «Πρόεδρος..... τὸν τόπον ἐπέχων» δημοσιευθεῖσαν ἐν τῇ «*Ὀρθοδοξίᾳ*» ἐν σελίδι 77 [ἔτος 1928] ἀναφέρει τὰ ἑξῆς: «Οἱ μετατιθέμενοι εἰς ἐπαρχίας κατωτέρου θρόνου

προσηγορεύοντο μὲν πρόεδροι τιμῆς ἕνεκεν κατὰ τὰ προεκτεθέντα, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐτηρεῖτο πάντοτε οὔτε εἰς περιωπὴν κανόνος δυνάμεθα νὰ ἀναγάγωμεν. Οὕτω ὁ Προικοννήσου Ἱερεμίας ὁ ἀπὸ πρῴην Ἡρακλείας [1649], ὁ Χίου Μελέτιος ὁ ἀπὸ Νικομηδείας [1788 κτλ»].

Χίου Μελέτιον πρώτην ἤδη φορὰν ἐκ τῆς εἰδήσεως ταύτης μανθάνομεν κατὰ τὸ ἔτος 1788. Ἀλλ' εἶνε τοῦτο ἀληθές;

Τίς οὗτος ὁ Νικομηδείας Μελέτιος, ὅστις τῷ 1788 ἐγένετο Χίου; Νικομηδείας Μελέτιον γινώσκομεν τὸν ἀνήρεμον Μητροπολίτην Προύσης Μελέτιον, ὅστις ἀπὸ τοῦ 1776 γενόμενος Νικομηδείας διετέλεσεν τοιοῦτος μέχρι Φεβρουαρίου 1783, ὅτε καθαιρεθεὶς ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ Βιζύης Γερασίμου τοῦ Κυπρίου, τοῦ κατὰ Μάρτιον 1791 γενομένου Δέρκων καὶ εἶτα Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου· γινώσκομεν ἐπίσης ὅτι ὁ Μελέτιος τὸν Μάρτιον τοῦ 1791 ἀθωωθεὶς ἐπανῆλθεν τὸ β' εἰς Νικομήδειαν, τοῦ Νικομηδείας Γερασίμου, ὡς εἴπομεν, γενομένου Δέρκων, καὶ ὅτι τῇ 14 Νοεμβρίου τοῦ 1791 ὁ Μελέτιος ἀπεβίωσεν ὡς Νικομηδείας. Ταῦτα εἶναι σαφῆ καὶ ἀναντίρρητα ἱστορικῶς μαρτυρούμενα.

Πότε λοιπὸν ὁ Μελέτιος οὗτος ὁ Νικομηδείας ἐγένετο Χίου; Ὁ κ. Ἀλεξανδρίδης γράφει τῷ 1788. Ἀλλ' ἴδωμεν τί γράφει ὁ σύγχρονος χρονογράφος Ἀθανάσιος Κομνηνὸς Ὑψηλάντης: «[Ἐν ἔτει 1789] **ἀπέθανεν** ὁ Χίου· ὁ Πατριάρχης καὶ οἱ ἔγκριτοι Ἀρχιερεῖς ἀπεφάσισαν τὸ νὰ γίνῃ ὁ Ἀρχιδιάκονος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Γαβριὴλ ὁ Κοζώνης, καὶ ἐτελείωσεν ἡ ψηφοφορία· ὅθεν τὴν δευτέραν ἡμέραν χειροτονηθεὶς πρεσβύτερος τὴν τρίτην ἐχειροτονήθη καὶ Ἀρχιερεύς. Ἀλλ' ἐν τούτοις ὁ Χῖος Μεθόδιος, ἀρχιδιάκονός ποτε ***τοῦ πρῴην Νικομηδείας Μελετίου,*** διεγείρας Χίους τινὰς φίλους του ἦλθαν εἰς τὴν Σύνοδον ἔνθεν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ὅπου ἐχειροτονήθη ὁ Γαβριὴλ προβάλλοντες τὸ ὅτι ἔχοντες αὐτοὶ προνόμια κατὰ νόμους τῆς ἐκλογῆς θέλουν ἀρχιερέα τους τὸν Μεθόδιον· ἔγινε οὖν σύγχισις οὐκ ὀλίγη διὰ τὸ ἀδύνατον τοῦ ζητήματος....... Ἀπελπισθεῖσα ἡ Σύνοδος ἀπὸ αὐτοὺς διὰ τὴν κακίαν τους, ἔγραψεν ὁ Πατριάρχης γράμματα Συνοδικὰ τοῖς προὔχοσιν τῆς Χίου παραινῶν τὸ νὰ μὴ καταφρονηθῇ ἡ Ἐκκλησία· δεχθέντες οὖν οἱ ἐκεῖσε τὸν νεοχειροτονηθέντα Ἀρχιερέα τους ἔγραψαν τοῖς ἐνταῦθα νὰ ἡσυχάσουν οἳ καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν Σύνοδον καὶ εἰρήνευσαν, ὡς εἰκός, μὲ τὸν χειροτονηθέντα Μητροπολίτην τους».

Ὥστε κατὰ τὸ ἔτος 1789 Μητροπολίτης Χίου ἦτο ὁ Γαβριὴλ Κοζώνης, τοῦ προκατόχου του ἀποθανόντος» συνεπῶς, κατὰ τὸ 1788 δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ εἶναι Μητροπολίτης Χίου ὁ Νικομηδείας Μελέτιος. Τὸν Γαβριὴλ ἐπίσης ἀναγράφει τὸ ἔτος 1789 καὶ ὁ Θεῖος τοῦ Ἡλία Ἀλεξανδρίδου ὁ ἀείμνηστος Ἀμασείας Ἄνθιμος, εἰς τοὺς ἐπισκοπικοὺς Κα-

ταλόγους του. Τὸν αὐτὸν Γαβριὴλ Κοτσώνην γράφει καὶ ὁ μακαρίτης Γεώργιος Ζολώτας εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Χίου (Βιβλ. Γ΄ Μέρος Β΄ σελ. 45), διαδεχθέντα τὸν κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1788 ἀποθανόντα Χίου Σεραφείμ. Κατὰ ταῦτα ὁ Νικομηδείας Μελέτιος οὐδένα χῶρον ἔχει μεταξὺ τῶν Ἐπισκόπων τῆς Χίου.

Καὶ ἤδη ἂς ἐξηγήσωμεν τὴν πλάνην τοῦ κ. Ἀλεξανδρίδου. Εἰς τοῦ Κομνημοῦ Ὑψηλάντου «Τὰ μετὰ τὴν Ἅλωσιν» (σελ. 630) ἀναγινώσκομεν ὅτι «Τῇ ε΄ Ἰανουαρίου 1783 ἐξωρίσθη ἀπὸ Πόρταν ὁ Νικομηδείας Μελέτιος καὶ ὁ Προύσης Ἄνθιμος καὶ τοὺς ἐπῆγαν Τζαουσάδες εἰς τὰς ἐπαρχίας των», ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Νικομηδείας Μελέτιος καὶ ἐκ τῆς ἐπαρχίας του ἐξηκολούθει νὰ βυσοδομῇ κατὰ τοῦ Πατριάρχου τὸ αὐτὸ ἔτος «ἐξωρίσθη εἰς τὸ Σινᾶ καὶ ἔφθασε Ἰουνίου δ΄ εἰς Ἀλεξάνδρειαν καὶ προσκολληθεὶς τῷ Μαχμοὺτ Βέη παρέβη τὴν βασιλικὴν προσταγὴν καὶ δὲν ἐπῆγεν εἰς τὸ Σινᾶ, ἀλλ' ἔμεινε εἰς τὸ Πολάκο τοῦ Μισιρίου, ὅθεν καθηρέθη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἔγινε Νικομηδείας ὁ Βιζύης (σελ. 631)· διὰ παρακλήσεως ὅμως τοῦ νέου ἡγεμόνος Βλαχίας Μιχαὴλ Σούτζου, οἰκείου τοῦ Μελετίου, ἔφερεν ἡ Σύνοδος τὸν Μελέτιον πρῴην Νικομηδείας νὰ ***κάθηται εἰς τὴν Χίον***. Ἀφοῦ ἦλθεν τοῦ προέβαλον νὰ δώσῃ τὴν παραίτησίν του καὶ νὰ τὸν στείλουν εὐθὺς τὴν ἀθώωσίν του, καὶ νὰ τοῦ διορίσωσιν σιτηρέσιον 4 πουγγία τὸν χρόνο καὶ νὰ τὸν βοηθοῦν τὰ τζιράκια του, ὁ Ἀδριανουπόλεως δηλαδή, Φιλιππουπόλεως καὶ Προύσης. Ἐπραγματεύετο αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις χωρὶς νὰ τελειώσῃ ἐπὶ πολύ» (σελ. 635). Ἐπὶ τέλους τὸν Μάρτιον τοῦ 1784 μετὰ πολλὰ ἔστερξε νὰ δώσῃ παραίτησιν ***ὁ πρώην Νικομηδείας Μελέτιος***. Ἀλλ' ὁ Σπαθάριος Δημήτριος Σοῦτζος, ὡς φιλοτάραχος, καὶ ὁ ἐπ' ἀδελφῇ γαμβρός του Ἰωάννης Σκυλίτζης τὸν ἐμπόδιζον· μὲ τὴν συμβουλήν τους ἐζήτησε πουγγεῖα 15 λόγῳ παραιτήσεως καὶ τὸ νὰ ἔλθῃ νὰ καθίσῃ εἰς τὸ σπίτι του τὸ εἰς τὴν Χάλκην. Ἐπιμένων ἐν τούτοις, διὰ νὰ μὴν τὰ ἐνεργήσῃ κινηθεὶς εἰς αὐτὸ διὰ χειρὸς λαϊκῆς, ἐξωρίσθη καὶ δεύτερον εἰς τὸ Σινᾶ, Ἀπριλίου 23 1784 καταναλωθέντων περὶ ταύτης τῆς ἐξορίας πουγγεῖα ὑπὲρ τὰ 100» (σελ. 635). Ἔκτοτε τὸν πρῴην Νικομηδείας Μελέτιον ἀπαντῶμεν ***ὡς τοιοῦτον*** μέχρι τοῦ 1790, ὅτε (10 Δεκεμβρίου 1790) ἀθωωθεὶς ἐπανέλαβεν τὴν Νικομήδειαν ἀποβιώσας τῇ 14 Νοεμβρίου 1791 (Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια Β΄ 263 καὶ 1 σελ. 260). Ὁ Μελέτιος ὅθεν δὲν διετέλεσεν Μητροπολίτης Χίου, ἀλλ' ἐκάθισεν μόνον ὡς ἐξόριστος εἰς Χίον.

Ταῦτα χάριν τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας.

Ἐν Πάργᾳ τῇ 7 Αὐγούστου 1930.

† ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ ΚΑΙ ΦΙΛΙΑΤΩΝ
ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΩΝ ΣΕΠΤΩΝ ΠΑΘΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

ΤΑΦΗ ΚΑΙ ΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΑΡΩΜΑΤΩΝ

Πρὸς εὐχερεστέραν κατανόησιν τῆς ὑπὸ τὸν αὐτὸν τίτλον πρὸ μηνῶν δημοσιευθείσης Πραγματείας ἡμῶν, κρίνομεν ἐπάναγκες τὴν δημοσίευσιν συμπληρωματικῆς Μελέτης πραγματευομένης τὴν φιλολογικὴν καὶ ἁρμονικὴν ἑρμηνείαν τῶν περὶ ταφῆς καὶ ἑτοιμασίας ἀρωμάτων σχετικῶν Εὐαγγελικῶν ρήσεων.

Α΄

ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΗΝ ΜΑΤΘΑΙΟΝ

Ἡ περὶ ταφῆς ἀφήγησις τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ματθαίου, ἡ εἰς τὸ ΚΖ΄ Κεφάλαιον ἱστορουμένη, ἄρχεται διὰ τῆς ρήσεως : «ὀψίας δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ Ἀριμαθαίας τοὔνομα Ἰωσήφ», περατοῦται δὲ διὰ τῆς ἑτέρας : «τῇ δὲ ἐπαύριον ἥτις ἐστὶ μετὰ τὴν Παρασκευὴν συνήχθησαν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πιλᾶτον λέγοντες» κτλ.

Φρονοῦμεν ὅτι ἄνευ τοῦ ἀκριβοῦς προσδιορισμοῦ τῆς ἐννοίας τῆς λέξεως «**ὀψία**», καθίσταται ἀτελὴς ἡ κατανόησις τοῦ χρόνου τῆς ταφῆς Κυρίου, ἥτις καὶ ἀποτελεῖ τὴν κλεῖδα τοῦ ὅλου ἐπιμάχου ζητήματος. «Πρῶτον περὶ ὀρθότητος ὀνομάτων μαθεῖν δεῖ» διδάσκει ὁ θεῖος Πλάτων. Ἀμφίλογος δὲ διδασκαλία θὰ μετέθετε τὰ γεγονότα τὰ διεξαχθέντα ἐν τῷ ἰδίῳ νυχθημέρῳ ἐν ἑτέρῳ προηγουμένῳ ἢ ἑπομένῳ.

Ἐν τούτοις μακρᾶς καὶ ἀνιαρᾶς ἀποβαινούσης ἐνταῦθα τῆς λεπτομεροῦς ἐξετάσεως πάντων τῶν σχετικῶν γραφικῶν χωρίων, ἔνθα ἀπαντᾷ ἡ λέξις **ὀψία**, ἀρκεσθῶμεν εἰς αὐτὴν τὴν ἔγκυρον ἑρμηνείαν τοῦ ὁρισμοῦ **ὀψίας** ἣν ἀναφέρει ὁ ἴδιος Εὐαγγελιστὴς ὁ τὴν χρῆσιν τοῦ χρονικοῦ ὁρισμοῦ ποιούμενος, καὶ δὴ ἐκ στόματος αὐτοῦ τοῦ Κυρίου γενομένην.

Ὁ οἰκοδεσπότης ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ, πάλιν ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐνάτην καὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἐποίησεν ὡσαύτως. **Ὀψίας** δὲ γενομένης λέγει ὁ Κύριος

τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ, κάλεσον τοὺς ἐργάτας καὶ ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθόν. Λαβόντες δὲ οἱ πρῶτοι δηνάριον, ὡς οἱ τῆς ἑνδεκάτης, ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου λέγοντες· «ὅτι οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας» κτλ. [Ματθ. κ', 1-12].

Ἄρα, ὁ μισθὸς ἐδόθη μετὰ τὴν δωδεκάτην ὥραν, χρόνον ὁριζόμενον διὰ τῆς λέξεως **ὀψία.**

Πλὴν τῆς ἀναντιρρήτου ταύτης ἐσωτερικῆς ἀποδείξεως παραθέσωμεν καὶ τὴν ὡσαύτως ἔγκυρον ἑρμηνείαν τοῦ **ὀψίας** ὑπὸ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας γενομένην εἰς πᾶσαν γλῶσσαν καὶ διάλεκτον.

Ἡ Μ. Ἐκκλησία μεταφράζουσα τὴν σχετικὴν περικοπὴν τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου τῆς λεγομένης Δευτέρας Ἀναστάσεως ἔνθα ἀπαντᾷ ἡ αὐτὴ ῥῆσις [κ. 19] εἰς ἡρωϊκὸν μὲν ἑξάμετρον, λέγει·

«*Εὖτε δὴ ἠέλιος φαέθων ἐπὶ ἕσπερον ἦλθε,*
Καὶ σκιόωντο ἀγυιαί, ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ».

εἰς ἰαμβικὸν δὲ μέτρον.

«*Ὡς οὖν ἐπῆλθεν ἡμέρᾳ κείνῃ κνέφας*». (1)

Κνέφας δὲ σημαίνει τὸ μετὰ τὴν δύσιν ἡλίου σκιόφως (crepusculum).

Ὁ Ἡσύχιος ἑρμηνεύων παράλληλον ῥῆσιν τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου (11, 11) ἐπάγεται. «Φθάσας μέχρι **ὀψίας** βαθείας. **Ὀψίαν** γὰρ τὸ μέχρι πολλοῦ τῆς νυκτὸς παρατεινόμενον μέρος ἔθος ἡμῖν καλεῖν».

Ἐκ τῶν παραταχθεισῶν ἐσωτερικῶν τε καὶ ἐξωτερικῶν ἀποδείξεων (αἱ τελευταῖαι βρίθουσιν ἐν τοῖς λεξικοῖς), ἐξάγεται ὅτι ἡ **ὀψία** σαφέστερον τῆς γραφικῆς **ἑσπέρας** σημαίνει τὴν λῆξιν τοῦ προάγοντος καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἐπιόντος νυχθημέρου, τοῦτο δὲ ἕνεκα τῶν παρ' Ἰουδαίοις δύο ἑσπερινῶν δυναμένων νὰ δώσωσι χώραν εἰς παρερμηνείαν τινά. Ἐν τούτοις ἡ ὑπὸ τῶν Εὐαγγελιστῶν προτίμησις τοῦ ὁρισμοῦ **ὀψίας** ἀντὶ **ἑσπέρας,** ἔσωσεν ἡμᾶς πάσης ἀμφισβητήσεως, καθότι τῷ ὁρισμῷ ἐπακολουθεῖ καὶ ἡ ἑρμηνεία. Ὑπολείπεται δὲ ἡμῖν ὁ προσδιορισμὸς τοῦ νυχθημέρου τῆς ἐν νυκτὶ γενομένης ταφῆς, διασαφηνιζόμενος ὑπὸ τῆς ἑτέρας ῥήσεως τοῦ αὐτοῦ Εὐαγγελιστοῦ. «Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶ μετὰ τὴν Παρασκευήν, συνήχθησαν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πιλᾶτον λέγοντες» κτλ. [Ματθ. κζ' 62].

Ἐὰν ὁ Εὐαγγελιστὴς ἐσκόπει τὴν δήλωσιν τῆς ἡμέρας τῆς ἐπαύριον τῆς ταφῆς, δεδομένου ὅτι αὕτη ἐγένετο ἐν νυκτὶ καὶ δὴ Σαββάτου, κατὰ τοὺς Ἐξηγητάς, ἀήθης καὶ ἄτοπος ἡ παράφρασις **ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶ**

---

1) Πρβλ. Τὸ Ὁμηρικὸν «ἠέλιος κατέδυ καὶ ἐπὶ κνέφας ἦλθε» Ἰλ. α', 472.

μετὰ τὴν Παρασκευήν. Θὰ ἤρκει, νομίζομεν, τὸ «διαγενομένης τῆς νυκτὸς Σαββάτου» ἢ «τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶ Σάββατον», καθόσον τῆς ταφῆς γενομένης ἐν νυχθημέρῳ Σαββάτου, ἡ ἐπαύριον ἀδύνατον νὰ ὀνομασθῇ «ἐπαύριον ἥτις ἐστὶ μετὰ τὴν Παρασκευήν». Τοῦτο δὲ κατὰ τὴν Ἰουδαϊκὴν περὶ ἀρχῆς καὶ τελευτῆς τῆς ἡμέρας ἀντίληψιν, καθόσον καὶ ὁ χρονικὸς προσδιορισμὸς **ὀψίας γενομένης,** διαχωρίζει τὸ νυχθήμερον σταυρώσεως ἀπὸ τοῦ τῆς ταφῆς

Μόνον ἐὰν σταύρωσίς τε καὶ ταφὴ Κυρίου ἐγένοντο ἐν ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ νυχθημέρῳ ἕκτης ἡμέρας, Παρασκευῆς, ἡ ἐπαύριον ὄντως θὰ ἦτο ἡ μετὰ τὴν Παρασκευὴν ἑβδόμη ἡμέρα. Ἐπειδὴ ὅμως διὰ τῆς ρήσεως **ὀψίας** ὁ Εὐαγγελιστὴς κατέταξε τὰ δύο ταῦτα γεγονότα εἰς δύο αὐτοτελῆ νυχθήμερα, ἡ ἐπαύριον θὰ ἀνεφέρετο εἰς τὸ τελευταῖον οὐχὶ δὲ εἰς τὸ προηγούμενον νυχθήμερον τῆς σταυρώσεως, ὅπερ κατὰ λόγον θὰ ἦτο τὸ τῆς Πέμπτης.

[Ἕπεται τὸ τέλος]. Κ. Ι. ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ

ΑΠΟ ΤΑΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΤΟΥ ΠΑΣΚΑΛ

Ὁ ἄνθρωπος εἶναι τόσον μέγας, ὥστε τὸ μεγαλεῖόν του φαίνεται καὶ ἐν τούτῳ ὅτι γνωρίζει τὸν ἑαυτόν του ὡς ἄθλιον. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι πρέπει νὰ εἶναι κανεὶς δυστυχής, διὰ νὰ γνωρίσῃ τὸν ἑαυτόν του ὡς δυστυχῆ· ἀλλὰ πρέπει νὰ εἶναι ἐπίσης μέγας, διὰ νὰ γνωρίσῃ ὅτι εἶναι δυστυχής. Οὕτω ὅλαι αἱ ἀθλιότητές του ἀποδεικνύουσι τὸ μεγαλεῖόν του. Εἶναι ἀθλιότητες μεγάλου Κυρίου, ἀθλιότητες Βασιλέως ἐκθρονισθέντος.

✠

Ὁ Κρόμβελ ἔμελλε νὰ δηώσῃ ὅλον τὸν Χριστιανισμόν : ἡ Βασιλικὴ Οἰκογένεια ἦτο χαμένη, ἡ δὲ ἰδική του πανίσχυρος· χωρὶς ἕνα μικρὸν κόκκον ἄμμου, ὁ ὁποῖος εὑρέθη εἰς τὴν οὐρήθραν του καὶ αὐτὴ ἡ Ρώμη θὰ ἔτρεμεν ὑπ' αὐτόν. Ἀλλ' αὐτὴ ἡ μικρὰ ἄμμος, ἡ ὁποία εἰς ἄλλο μέρος δὲν θὰ ἦτο τίποτε, τοποθετηθεῖσα εἰς τὸ μέρος αὐτὸ προὐξένησεν εἰς αὐτὸν τὸν θάνατον, ἐταπείνωσε τὴν οἰκογένειάν του καὶ ἐπηνώρθωσε τὸν Βασιλέα.

Η ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Ἡ 29η Ὀκτωβρίου λαμπροφορεῖ. Γηθοσύνως δέχεται τὸν χαιρετισμὸν τῆς ἀνακηρύξεως τῆς Τουρκικῆς ἡμῶν Δημοκρατίας. Εἶναι ἡ ἀνακεφαλαίωσις τῶν ὑπερόχων προσπαθειῶν τοῦ Μεγάλου τῆς Χώρας ἀνδρὸς Γαζῆ Μουσταφᾶ Κεμάλ. Αὐτῷ πρέπει πᾶσα τιμή.

Ἡ 29η Ὀκτωβρίου εἶναι ἡ ἠὼς τῆς καλυτέρας Αὔριον. Εἶναι ἡ ἡμέρα τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἐλπίδος τῆς Α. Ἐξοχότητος, ἡ Ὁποία δὲν ἀφῆκε τὸ παρελθὸν νὰ καταπνίξῃ τὸ παρὸν καὶ νὰ ἐξαφανίσῃ τὸ μέλλον.

Ἡ 29η Ὀκτωβρίου εἶναι τὸ ἄνοιγμα τοῦ ἄνθους εἰς τὸν ἥλιον. Τὸ βλέμμα τὸ ὁποῖον ρίπτεται πέραν τοῦ ὁρίζοντος. Ὁ σπόρος τὸν ὁποῖον σπείρει ὁ καλὸς γεωργός. Εἶναι ἡ γενέθλιος ἡμέρα τῆς ἀναγεννωμένης Τουρκίας, τῆς Χώρας ἡ ὁποία θέλει νὰ σταθῇ εἰς τὸ ὕψος τῶν περιστάσεων, νὰ κρατήσῃ τὴν πρωτοτυπίαν της καὶ τὴν ἰδικήν της εὐγένειαν, ἀλλὰ νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν ὁδὸν τοῦ μεγάλου Πολιτισμοῦ.

Ὑπὸ τὴν βαθεῖαν δημιουργικὴν πνοὴν τῆς Α. Ἐξοχότητος καὶ τῶν περὶ Αὐτὴν ἐκλάμπρων Φυσιογνωμιῶν ἐν τῇ ἀναγεννήσει τῆς Χώρας εἴδομεν ἐπιτελεσθέντα μεγάλα Ἔργα.

✠

Ἡ Γυνὴ ἀποκατέστη εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν θέσιν της. Δὲν εἶναι πλέον τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἀνδρός, ἀλλὰ βοηθός, σύντροφος. Ἡ φωνή της εἰς τὴν Οἰκογένειαν καθίσταται πλέον σεβαστή.

Πόσον ὡραῖα διεκήρυξε μίαν ἀλήθειαν ὁ σύγχρονος Ποιητὴς Ζιᾶ Γκλὲκ Ἄλπ! «Ἐφόσον ἡ Κόρη δὲν ἀξίζει παρὰ τὸ ἥμισυ διὰ τὴν κληρονομίαν καὶ τὸ τέταρτον διὰ τὸν Γάμον,

οὔτε ἡ Οἰκογένεια οὔτε ἡ Χώρα θὰ κατορθώσουν νὰ ἀνορθωθοῦν». Καὶ περαιτέρω ὁ ἴδιος προσθέτει: «Ἀπὸ τὴν συμφωνίαν τοῦ Ἀνδρὸς καὶ τῆς Γυναικός, ἀπὸ τὴν ἕνωσιν τῶν δύο ψυχῶν δικαιούμεθα νὰ ἀναμείνωμεν τὴν ἀναδημιουργίαν τῆς Πατρίδος. Ἄλλοτε τὰ δύο φῦλα ὤφειλον χωριστὰ νὰ προσεύχωνται. Τώρα λατρεύουν ὁμοῦ τὸν ἕνα καὶ μόνον Θεόν».

Χάρις εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας αἱ προλήψεις τοῦ παρελθόντος διελύθησαν καὶ τὰ ἐμπόδια ἤρθησαν. Ἡ νὺξ ὑποχωρεῖ. Ἡ πολυγαμία κατηργήθη, ἀπηγορεύθη ὁ Γάμος εἰς μικρὰν ἡλικίαν, ἡ καλύπτρα τοῦ προσώπου ἀπετινάχθη, τὸ φῶς ἐξέλαμψεν, ἡ Γυνὴ ἐχειραφετήθη.

Ἡ Κόρη, κατὰ τὴν ὑψηλὴν κατεύθυνσιν τοῦ Κράτους, πρέπει νὰ δώσῃ σήμερον εἰς τὸν Νέον ὑψηλὰς συγκινήσεις, νὰ τῷ εἴπῃ νὰ ἀφήσῃ τὰς «ἀηδεῖς καὶ ἐφημέρους» ἀπολαύσεις καὶ νὰ ἐπιδοθῇ εἰς ὑψηλοτέρας ἀφοσιώσεις.

Ὁ Γαζῆ Μουσταφᾶ Κεμὰλ δὲν ἔσωσε μόνον τὴν Πατρίδα, ἀλλὰ καὶ τὴν Γυναῖκα, ἡ ὁποία εὑρίσκεται εἰς τὴν βάσιν τοῦ ἀληθινοῦ Πολιτισμοῦ. Τοῦ λοιποῦ καὶ ἡ Γυνὴ ὀφείλει νὰ καταγίνεται μὲ τὰ Γράμματα, καὶ δύναται ὁ Ἀνὴρ νὰ ταξειδεύῃ παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Γυναικός του.

✠

Συνέπεια τῆς ὡς ἄνω ἀναδημιουργίας ὑπῆρξεν ἡ ἀνάγκη νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὴν Χώραν νέος Ἀστικὸς Κώδιξ. Ἡ Τουρκικὴ Δημοκρατία διαπνέεται ἀπὸ τὴν μεγάλην φροντίδα τῆς ἠθικῆς Τάξεως. Χαρακτηριστικὸν ἦτο Ἀνακοινωθέν τι τοῦ Λαϊκοῦ Κοματος κατὰ τὸ 1927: «Ἡ αὐτοκυριαρχία, τὸ αἴσθημα τῆς εὐθύνης καὶ ὁ σεβασμὸς τοῦ πλησίον, εἶναι χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα, μὲ τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ διακρίνωνται ἐλεύθερα ἄτομα, καλούμενα νὰ ρυθμίσωσι τὸν ἴδιον αὐτῶν βίον». Ἀλλαχοῦ συνιστᾶται ἡ ἐργασία, περαιτέρω ἡ οἰκονομία, πολλαχοῦ ἡ ἐνίσχυσις τῆς Οἰκογενείας, πράγματα τὰ ὁποῖα προμνηστεύονται καλυτέραν Αὔριον. «Τὰ μέλλοντα τέ-

κνα τῆς Τουρκικῆς ἡμῶν Δημοκρατίας, διακηρύττει ὁ Μέγας Ἀναμορφωτὴς τῆς Χώρας, θὰ ἔχουν περισσοτέραν ἢ ἡμεῖς ἄνεσιν καὶ εὐδαιμονίαν».

✠

Δι' αὐτὴν ἐμόχθησεν αὐτὸς ὅσον οὐδείς. Δι' αὐτὴν διωχέτευσε τὸν ρουν τῆς Χώρας του εἰς τὴν κοίτην τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πολιτισμοῦ. Ἐπιδιώκει τὴν αὐτοκάθαρσιν τῆς γλώσσης, οὕτως ὥστε νὰ ἀντανακλᾷ αὕτη τὸ πνεῦμα τοῦ Λαοῦ καὶ νὰ ἀποβῇ οἱονεὶ ἡ ψυχή του. Εἰσήγαγε τὸ Λατινικὸν Ἀλφάβητον εἰς τὴν Γραφήν. Ἠθέλησεν ὁ Λαὸς νὰ προσεύχηται εἰς τὴν γλῶσσάν του καὶ νὰ ἐννοῇ τὰς θρησκευτικὰς παραγγελίας. Δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχῃ μεσότοιχον. Πρέπει ὅλα νὰ γίνουν ἁπλᾶ καὶ φαεινά, ὅπως αἱ ἡλιακαὶ ἀκτῖνες. Ἐπέβαλε τὴν πιλοφορίαν, ὥρισε τὸν ὑπάλληλον νὰ ἐμφανίζηται ἀσκεπὴς πρὸ τοῦ ἀνωτέρου του καὶ ἀσκεπὴς νὰ ἐργάζηται εἰς τὸ Γραφεῖόν του, μετερρύθμισε τὸ Ἡμερολόγιον, ἔδωκε βαθεῖαν ὤθησιν εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν, εἰσήγαγε τὴν χρῆσιν ἀνθέων εἰς τὰς κηδείας, ἐν ἑνὶ λόγῳ εἰς κάθε ἐκδήλωσίν Του ὑπάρχει ἡ τάσις τῆς ἀναγεννήσεως.

✠

Ἐξ ὀνόματος τῆς ***Ὀρθοδοξίας*** ἀπευθύνομεν τὸν πλέον ἐγκάρδιον χαιρετισμόν μας εἰς τὴν χαρμόσυνον ταύτην Ἡμέραν. Εὐχόμεθα ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς χαρίσῃ μακρότητα ἡμερῶν εἰς τὴν Α. Ἐξοχότητα τὸν Ἐπιφανῆ Πρόεδρον τῆς Δημοκρατίας καὶ ἐνισχύῃ τοὺς Ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ Συνεργάτας εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν.

Φανάριον,
29/10/30.

† Ο ΛΑΟΔΙΚΕΙΑΣ ΔΩΡΟΘΕΟΣ

*
* *

Ἡ ἑορτὴ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις.— Σεπτῇ κελεύσει τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς ἀνακηρύξεως τῆς Δημοκρατίας, ἐσημαιοστολίσθη καὶ ἐφωταγωγήθη ἡ ἐπίσημος εἴσοδος καὶ ἡ πρόσοψις τοῦ Πατριαρχικοῦ Οἴκου.

Πρὸς τούτοις ἡ Α. Θ. Παναγιότης διεβίβασε τὰ ἀκόλουθα συγχαρητήρια Τηλεγραφήματα :

Φανάριον, 29/10/30.

Τῇ Α. Ἐξοχότητι, τῷ Προέδρῳ τῆς Δημοκρατίας

ΓΑΖῌ ΜΟΥΣΤΑΦᾼ ΚΕΜΑΛ ΠΑΣᾼ

Εἰς Ἄγκυραν.

Ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς Δημοκρατίας, ἥτις ὑπῆρξεν ὁ μοναδικὸς συντελεστὴς τῆς εὐδαιμονίας καὶ ἐξυψώσεως τῆς κοινῆς καὶ τετιμημένης ἡμῶν Πατρίδος, σπεύδω μετὰ χαρᾶς νὰ ἐκφράσω τῇ Ὑμετέρᾳ Ἐξοχότητι, τῷ ἐνδόξῳ Θεμελιωτῇ αὐτῆς, τὰ εἰλικρινῆ μου συγχαρητήρια, ἐν πεποιθήσει ὅτι τὸ περικλεὲς ὄνομα τῆς περινουστάτης Ὑμῶν Ἐξοχότητος, τῆς ἐξασφαλισάσης ἔνδοξον μέλλον εἰς τὴν Δημοκρατίαν καὶ τὴν ἐλευθέραν ἡμῶν Πατρίδα, αἰωνίως θὰ γεραίρηται καὶ θὰ εὐλογῆται, ἀναγραφὲν ἤδη εἰς τὰς Δέλτους τῆς Ἱστορίας.

Ὁ Ρωμαῖος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως

ΦΩΤΙΟΣ

*
* *

Φανάριον, 29/10/30.

Τῇ Α. Ἐξοχότητι τῷ Πρωθυπουργῷ

ΙΣΜΕΤ ΠΑΣᾼ

Εἰς Ἄγκυραν.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἐπετείου ἑορτῆς τῆς ἐνδόξου Δημοκρατίας ἐκφράζω τῇ Ὑμετέρᾳ Ἐξοχότητι τὰ εἰλικρινῆ μου συγχαρητήρια, εὐχόμενος ὅπως διὰ τῆς πεφωτισμένης ὑπ' αὐτῆς διακυβερνήσεως τοῦ Κράτους ἐξακολουθῶσι διαρκῶς εὐτυχοῦντα καὶ εὐημεροῦντα τὰ τέκνα τῆς κοινῆς ἡμῶν Πατρίδος.

Ὁ Ρωμαῖος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως

ΦΩΤΙΟΣ

***

Φανάριον. 29/10/30.

Τῇ Α. Ἐξοχότητι τῷ Προέδρῳ τῆς Μεγάλης Ἐθνοσυνελεύσεως

ΚΙΑΖΗΜ ΠΑΣᾼ

Εἰς Ἄγκυραν.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἐπετείου ἑορτῆς τῆς ἐνδόξου Δημοκρατίας ἐκφράζω τὰ εἰλικρινῆ μου συγχαρητήρια καὶ εὔχομαι ὑπὲρ τῆς αἴγλης καὶ εὐτυχίας τῆς κοινῆς ἡμῶν Πατρίδος.

Ὁ Ρωμαῖος Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως

ΦΩΤΙΟΣ

***

Ἀπὸ μέρους καὶ κατ' ἐντολὴν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος μεταβὰς παρὰ τῷ Ἐξοχωτάτῳ Νομάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως ὁ Πανοσιολογιώτατος Πρωτοσυγκελλεύων κ. Φιλόθεος διεβίβασεν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ τὰς Πατριαρχικὰς προσρήσεις καὶ τὰ συγχαρητήρια.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΙΜΒΡΟΥ

Μὲ βαθεῖαν ἀνακούφισιν καὶ χαρὰν ἡ Ἐκκλησία ἐχαιρέτησε τὴν εἰς τὴν Ἐπαρχίαν αὐτοῦ ἀναχώρησιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἴμβρου καὶ Τενέδου κ. Ἰακώβου. Ἠσθάνθη δὲ τὴν χαρὰν καὶ ἀνακούφισιν ταύτην, διότι εἰς τὸ εὐτυχὲς τοῦτο γεγονὸς ἐνεῖδε πρῶτον μὲν τὴν εἰς αὐτὴν εὐμενῆ διάθεσιν τῆς Σεβαστῆς ἡμῶν Κυβερνήσεως, ἀγαθυνθείσης νὰ ἐφοδιάσῃ τὴν Α. Σεβασμιότητα μὲ τὴν σχετικὴν ἄδειαν, τοῦθ' ὅπερ ἐγκαινιάζει νέαν εὐοίωνον ἐκκλησιαστικὴν περίοδον, ἔπειτα δὲ τὴν ἀνωτάτην ἱκανοποίησιν ποιμνίου καὶ ποιμένος ἀποδοθέντων ἀλλήλοις πρὸς οἰκομὴν ἐν πίστει καὶ εὐλογίαν τοῦ ὀνόματος τοῦ Παναγάθου Θεοῦ.

Ἦτο ἀνέκφραστος ἡ συγκίνησις καὶ ἀπερίγραπτος ὁ ἐνθουσιασμὸς τῆς Α. Σεβασμιότητος, ἀποχαιρετώσης τὴν Α. Θ. Παναγιότητα καὶ τὴν Ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον καὶ οἰκειουμένης τὰς εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ ἐπισήμῳ αὐτῆς εἰς τὴν οἰκείαν Ἐπαρχίαν ἀναχωρήσει. Ἀνεχώρησε τῇ 18 τοῦ παρόντος μηνὸς προπεμφθεῖσα τιμητικῶς ὑπὸ τοῦ Πρωτοσυγκελλεύοντος Πανοσιολογιωτάτου Μεγάλου Ἀρχιμανδρίτου κ. Φιλοθέου ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ ὑπὸ πολλῶν ἐν Χριστῷ Ἀδελφῶν καὶ εἰλικρινῶν φίλων του.

Τὴν Α. Σεβασμιότητα διακρίνει ἀκραιφνὴς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ζῆλος καὶ ἐνθουσιασμὸς πρὸς ὅ,τι καλόν. Ἡ φιλανθρωπία, διενεργουμένη ἀθορύβως καὶ μὲ γενναιοδωρίαν ἀφάνταστον, εἶναι τὸ κύριον γνώρισμά της. Πόσοι μαθηταὶ καὶ φοιτηταὶ δὲν ἔχουσι τὴν ἄμεσον καὶ δυνατὴν οἰκονομικὴν καὶ ἠθικὴν συναντίληψιν τῆς Α. Σεβασμιότητος! Ἔχει ἐπὶ πᾶσι βαθυτάτην τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἱεραρχικῆς ἰδιότητός της. Ἁγνὸς εἰς τὸν βίον του ὁ Μητροπολίτης Ἴμβρου οἰκοδομεῖ τὸν πλησίον του.

Πόσον οἱ Κληρικοὶ εἴμεθα ὑπεύθυνοι καὶ διὰ τὰς ψυχὰς τῶν ἄλλων ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ! Ἔχομεν καθῆκον νὰ μεριμνῶμεν καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ πλησίον. Πρέπει νὰ πτερώσωμεν τὰς ψυχὰς τῶν ἄλλων μὲ τὴν πίστιν καὶ νὰ διδάξωμεν εἰς αὐτοὺς ὅτι ἡ ἀρετὴ εἶναι ἀγὼν κατὰ τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας: «Ἡ ἀρετή μας, Κύριε, εἶναι καμωμένη ἀπὸ ἀντίστασιν».

Εἰς τὸν Μητροπολίτην Ἴμβρου καὶ Τενέδου κ. Ἰάκωβον, κοσμούμενον μὲ τὰς χριστιανικωτέρας ἀρετάς, εὐχόμεθα κατευόδιον.

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΕΚΛΟΓΗΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ

Ἡ Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως εὑρίσκεται ἐν ἀναμονῇ τῆς ἀπαντήσεως τοῦ Τοποτηρητοῦ τοῦ χηρεύοντος Ἀντιοχικοῦ Θρόνου Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Λαοδικείας κ. Ἀρσενίου, διότι εἰς τὴν διαβιβασθεῖσαν αὐτῷ ἐν καιρῷ ἀδελφικὴν σύστασιν περὶ διαιτησίας εἶχεν ἀπαντήσῃ εἰς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὅτι ἐσκόπει νὰ ὑποβάλῃ αὐτὴν εἰς τοὺς ἐκεῖ Ἱεράρχας καὶ ὑπέσχετο ὅτι θὰ ἐτήρει ἐνήμερον τὴν Ἐκκλησίαν Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως τὴν ὁποίαν οὗτοι ἐπὶ τοῦ προκειμένου θὰ ἐλάμβανον.

Ἐλήφθη εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον σοβαρὰ Ἐπιστολὴ τῆς μειοψηφούσης Ἀρχιερατικῆς μερίδος καὶ τῶν Μελῶν τῆς ἐκεῖ Ἐθνοσυνελεύσεως. Ἡ Ἐπιστολὴ αὕτη ὑπογράφεται ὑπὸ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Τριπόλεως κ. Ἀλεξάνδρου, Ἀμίδης καὶ Μεσοποταμίας κ. Μελετίου, Τύρου καὶ Σιδῶνος κ. Θεοδοσίου καὶ Ἡλιουπόλεως κ. Νήφωνος καὶ τῶν Μελῶν τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως. Διὰ τῆς Ἐπιστολῆς ταύτης ἐκτίθεται εἰς ποῖον ἐντάσεως σημεῖον ἔφθασε τὸ ζήτημα τῆς Ἐκλογῆς Πατριάρχου Ἀντιοχείας, ἕνεκα τῆς τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας ταύτης διαιρέσεως πρὸς ἀνάδειξιν κανονικοῦ Πατριάρχου, ἀναλύεται τὸ ὅλον ζήτημα καὶ ὑποβάλλεται ὅτι πᾶσαι αἱ εἰς χρῆσιν τεθεῖσαι πρὸς συνεννόησιν καὶ λύσιν τῆς κρίσεως ἀπόπειραι ἀπεδείχθησαν μάταιαι καὶ ἡ νόσος ἔσεται δυσθεράπευτος, ἐὰν μὴ συνδράμῃ πρὸς ἀποσόβησιν τοῦ κακοῦ ἔνθεν μὲν ἡ ἄνωθεν θεία χάρις, ἔνθεν δὲ ἡ φιλάδελφος καὶ εὐεργετικὴ ἐπέμβασις τῶν ἀδελφῶν Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν. Διὰ τοῦτο ἀποτείνονται πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον μὲ τὴν παράκλησιν ὅπως προνοήσῃ ὑπὲρ τῆς πασχούσης Ἐκκλησίας τῆς Ἀντιοχείας καὶ συνδράμῃ ὅσον τάχιον πρὸς θεραπείαν τοῦ κακοῦ.

Ἐκ τῶν ὡς ἄνω συνάγεται πόσον σκόπιμος καὶ ἁγία ὑπῆρξεν ἡ σκέψις τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, ὅπως πρὶν ἢ προσκληθῇ πρὸς ἀμφοτέρας τὰς ἐν Ἀντιοχείᾳ Ἐκκλησιαστικὰς μερίδας τὴν διαιτησίαν τῶν τριῶν Πατριαρχικῶν Θρόνων τῆς Ἀνατολῆς πρὸς λύσιν τῆς διαφορᾶς αὐτῶν.

Ἐνεκρίθη ὅπως σταλῇ νεωτέρα Πατριαρχικὴ Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Σεβασμιω-

τατον Μητροπολίτην Λαοδικείας κ. Ἀρσένιον, Τοποτηρητὴν τοῦ Ἀντιοχικοῦ Θρόνου, δι' ἧς νὰ συμπληρωθῇ δι' ὅσων σπουδαίων πληροφοριῶν ὑποβάλλει ἡ μειοψηφοῦσα μερὶς καὶ τονισθῇ ὅτι πρὸς αἰσίαν λύσιν τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ ἀνωμάλου καταστάσεως εἶναι ἀπόλυτος ἀνάγκη, ἵνα καὶ ἡ πλειοψηφοῦσα Ἀρχιερατικὴ μερὶς τὸ ταχύτερον δεχθῇ τὴν ὑπὸ τῆς ἄλλης μερίδος ζητηθεῖσαν ἤδη διαιτησίαν.

Η ΣΤΕΨΙΣ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΤΗΣ ΑΒΥΣΣΗΝΙΑΣ ΤΑΦΦΑΡΙ

Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος ἐνέκρινεν ὅπως, προκειμένου ἵνα κατὰ τὴν 2αν προσεχοῦς Νοεμβρίου τελεσθῇ ἡ στέψις τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Ἀβυσσηνίας Τάφφαρι, παρακληθῇ ὁ Παναγιώτατος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ἵνα ἀναθέσῃ τῷ Σεβασμιωτάτῳ Μητροπολίτῃ Ἀξώμης κ. Νικολάῳ ὅπως οὗτος ἀντιπροσωπεύων τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν εἰς τὴν τελετὴν τῆς στέψεως διαβιβάσῃ τῷ στεφομένῳ Αὐτοκράτορι τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Προθύμως ὁ Παναγιώτατος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Μελέτιος ἐδέχθη τὴν παράκλησιν διὰ τηλεγραφήματος αὐτοῦ ἀπαντητικῶς ἀνεκοίνωσεν.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΠΕΡΙ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΟΥ

Ἡ Συνεχιστικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Παγκοσμίου Χριστιανικοῦ Συνεδρίου «περὶ Ζωῆς καὶ Ἔργου» συνεκρότησεν ἐν Cherbres τὴν ἕκτην αὐτῆς Συνέλευσιν μεταξὺ τῆς 28ης Αὐγούστου καὶ 5ης Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. Ἀπὸ μέρους αὐτῆς ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Οὐψάλης κ. Νάθαν διὰ θερμοῦ Γράμματος ἀγγέλλει τῇ Ἐκκλησίᾳ τὰ κατὰ τὴν ἐν λόγῳ Συνέλευσιν. Ἐξαίρει τὴν μεγάλην σπουδαιότητα τῆς κατὰ τὸ 1920 ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀπολυθείσης ἱστορικῆς Ἐγκυκλίου, τῆς ὁποίας τὰς ὑψηλὰς Χριστιανικὰς ἀρχὰς προσεπάθησε νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ Συνέδριον. Διαβιβάζει πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον τὴν βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην συμπάντων τῶν μελῶν τοῦ Συνεδρίου ἐπὶ πᾶσιν ὅσα ἡ ὑπάτη τῆς Ὀρθοδοξίας Ἀρχὴ ἔπραξεν ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ ὑποβάλλων τὰ βαθυσέβαστα συγχαρητήρια αὐτῶν ἐπὶ τῇ εἰς τὸν ἔνδοξον Θρόνον Κωνσταντινουπόλεως ἐκλογῇ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος παρακαλεῖ Αὐτὴν ὅπως συνεχίζουσα τὸ ὑπὸ τῶν προκατόχων Αὐτῆς ἐπιδειχθὲν ὑπὲρ τοῦ Συνεδρίου ἐνδιαφέρον δεχθῇ τὴν Προεδρείαν τοῦ τετάρτου τμήματος τοῦ Συνεδρίου, εἰς τὸ ὁποῖον τοῦτο εἶχε τὴν τιμὴν νὰ ἐκλέξῃ Αὐτήν.

Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος μετὰ προσοχῆς ἤκουσε τὸ ὡς ἄνω Γράμμα, ἐδέχθη τὰ ὑποβαλλόμενα καὶ ἐνέκρινεν ὅπως γένηται τῷ Σεβασμιωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ κ. Νάθαν τὸ κατάλληλον ἀπαντητικὸν Γράμμα.

ΑΣΘΕΝΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΩΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

Ὁ Παναγιώτατος Πατριάρχης πρώην Κωνσταντινουπόλεως κ. Κωνσταντῖνος ἀπὸ ἡμερῶν ἀσθενεῖ σοβαρῶς. Τηλεγραφικῶς ἡ Α. Θ. Παναγιότης διηρώτησε τὰ περὶ τῆς καταστάσεως τῆς ὑγείας αὐτοῦ καὶ ηὐχήθη μετὰ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου περὶ τῆς διασώσεως αὐτοῦ.

ΙΕΡΑ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἴμβρου κ. Ἰακώβου ὑποβαλόντος ἐπὶ τῇ ἀναχωρήσει αὐτοῦ εἰς τὴν ἰδίαν Ἐπαρχίαν παραίτησιν ἀπὸ τῆς Ἐφορείας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ τῆς θέσεως Ἱδρυτοῦ αὐτῆς, ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος διώρισεν εἰς ἀντικατάστασιν αὐτοῦ μέλος τῆς Ἐφορείας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τὸν Σεβαμιώτατον Μητροπολίτην Εἰρηνουπόλεως κ. Κωνσταντῖνον, προκειμένου δὲ περὶ τῆς θέσεως Ἱδρυτοῦ τῆς Σχολῆς ἐπαφῆκε τὴν σχετικὴν σκέψιν καὶ εἰσήγησιν τῇ οἰκείᾳ Ἐφορείᾳ. Αὕτη ἀνέθηκε τὴν σχετικὴν ἐντολὴν τῷ Σεβασμιωτάτῳ Μητροπολίτῃ Μύρων κ. Πολυκάρπῳ.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

Εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἴμβρου κ. Ἰακώβου, μέλος τῆς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ἐπιτροπῆς τῶν Πατριαρχείων ἐξελέγη ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Λαοδικείας κ. Δωρόθεος.

Ο ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΚΥΡΑι ΓΛΩΣΣΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Τὸ ἐν Ἀγκύρᾳ Γλωσσικὸν Συνέδριον σκοποῦν νὰ καταρτίσῃ Μέγα Λεξικὸν ἁπασῶν τῶν ἐν Τουρκίᾳ χρησιμοποιουμένων λέξεων πρὸς ἐπιτυχῆ διεξαγωγὴν τοῦ Ἔργου αὐτοῦ σὺν ἄλλοις ἐζήτησε καὶ τὴν σχετικὴν συνδρομὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ὑπέβαλε πρὸς τοῦτο κατάλογον Γαλλιστὶ λέξεων ἀναφερομένων εἰς τὰ Θρησκευτικὰ καὶ Ἐκκλησιαστικὰ πράγματα, καὶ ἐζήτησε τὰς ἀντιστοίχους Τουρκικὰς λέξεις. Τὸ Πατριαρχεῖον ἀνέθηκε τὴν ἐργασίαν εἰς Ἐπιτροπὴν ἐκ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἡλιουπόλεως κ. Γενναδίου καὶ τῶν Ἐλλογίμων κυρίων Ἰ. Ὡραιοπούλου καὶ Χ. Κόντου, ἥτις μετὰ μελέτην τοῦ ζητήματος ὑπέβαλε τῇ Ἁγίᾳ καὶ Ἱερᾷ Συνόδῳ τὴν ἐργασίαν αὐτῆς. Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος ἀπεδέχθη τὴν ἐργασίαν ταύτην καὶ ἐνέκρινεν ὅπως αὕτη διαβιβασθῇ τῷ διαληφθέντι Γλωσσικῷ Συνεδρίῳ. Ἐξέφρασεν εὐχαριστίας εἰς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ἡλιουπόλεως κ. Γεννάδιον, Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐπὶ τῇ γενομένῃ ἐργασίᾳ καὶ ἀπεφάσισεν ὅπως διὰ Πιττακίων ἐκφρασθῇ ἡ εὐαρέσκεια τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰ Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς κ. κ. Ἰ. Ὡραιόπουλον καὶ Χ. Κόντον.

ΘΑΝΑΤΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΠΡΩΗΝ ΜΟΣΧΟΝΗΣΙΩΝ

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀνεκοινώσατο ἐπὶ Συνόδου κατὰ τὴν Συνεδρίαν τῆς 21ης παρόντος μηνὸς ὅτι ἐλήφθη τηλεγράφημα τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἀγγέλλον τὸν θάνατον τοῦ ἐκεῖ ἐφησυχάζοντος Ἐπισκόπου πρώην Μοσχονησίων **Φωτίου.** «Ὁ ἀδελφός, ἐπήγαγεν ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ἐν τῷ μέτρῳ τῶν δυνάμεων αὐτοῦ ὑπηρέτησε τὸ ἔργον τοῦ Κυρίου καὶ τῆς Ἐκκλησίας· ἂς εὐχηθῶμεν ὅπως ὁ Κύριος ἀναπαύσῃ αὐτὸν ἐν σκηναῖς Ἁγίων». Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος ἐγερθεῖσα ηὐχήθη ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ κοιμηθέντος Ἀρχιερέως.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΧΟΡΟΣΤΑΣΙΑ

Ἐν μέσῳ συρροῆς κόσμου ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐχοροστάτησεν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου αὐθημερὸν ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ τῆς Ξυλοπόρτης.

ΝΕΑ ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ

Εἰσηγήσει τῆς Π. Κ. Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς ἐνεκρίθη ὅπως διὰ τὴν Ἐφημεριακὴν θέσιν τῆς ἐν Πρόποσι Ταταούλων ἱερᾶς Ἐκκλησίας τῆς Εὐαγγελιστρίας χειροτονηθῇ εἰς ἱερέα ὁ Παναγιώτης Χρυσοστόμου, φέρων τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα.

ΕΟΡΤΑΙ, ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνεχάρη διὰ Γραμμάτων τοὺς ἑορτάσαντας Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας Μιτυλήνης κ. Ἰάκωβον, Μηθύμνης κ. Διονύσιον, Ἴμβρου καὶ Τενέδου κ. Ἰάκωβον καὶ Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Γερβάσιον.

Τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἐπεσκέφθησαν κατὰ τὸν μῆνα Ὀκτώβριον:

1.—Ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ ἐν Ἀγκύρᾳ Πρεσβευτὴς κ. Σπ. Πολυχρονιάδης μετὰ τῆς Κυρίας Πρεσβείρας καὶ τῆς πενθερᾶς του Κυρίας Νικολάεβιτς.

2.— Ὁ Διευθύνων τὸ ἐνταῦθα Ἑλληνικὸν Προξενεῖον κ. Ἀ. Δαλιέτος.

3.—Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντιπροσωπείας παρὰ τῇ Μικτῇ Ἐπιτροπῇ ἐπὶ τῆς Ἀνταλλαγῆς κ. Ἀριστείδης Φωκᾶς.

4.—Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Ἀντιπροσωπείας ἐν τῇ Μικτῇ Ὑποεπιτροπῇ ἐπὶ τῆς Ἀνταλλαγῆς κ. Ἀντώνιος Σιώτης.

5.—Ἡ πρώην Ρωσσὶς Πρέσβειρα χήρα Κυρία Βέρα Ν. Τσαρίκωφ.

6.—Ὁ Σύμβουλος τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ Ἑλβετικῆς Πρεσβείας κ. Alfred Brüchner μετὰ τῆς μνηστῆς του Δεσποινίδος Δώρας Τ. Σγουρδαίου ἐν συνοδείᾳ τοῦ κ. Τ. Σγουρδαίου καὶ τοῦ κ. Ν. Ἠλιάσκου.

7.—Ὁ Ἀκόλουθος τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ Γιουγοσλαβικῆς Πρεσβείας κ. Vladimir Stcherbina ἐξ ὀνόματος τοῦ Γιουγοσλάβου Πρέσβεως.

8.—Ὁ Πρωθιερεὺς τῆς ἐνταῦθα Ἀγγλικανικῆς Παροικίας Αἰδεσιμολογιώτατος G. F. Pollard.

9. Ὁ Ἀρχιδιάκονος τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις Ἀγγλικανοῦ Ἐπισκόπου Stewart.

10.—Ὁ Δανὸς Καθηγητὴς ἐν τῷ ἐν Κοπεγχάγῃ Πανεπιστημίῳ κ. Carsten Höeg.

11.—Ὁ κ. Ἀλέξανδρος Παντζείρης.

12.—Ὁ Διευθυντὴς τῆς Τραπέζης Χρυσοβελώνη κ. Δ. Βοσνιᾶκος ἐν συνοδείᾳ τοῦ Ὑποδιευθυντοῦ τῆς ἰδίας Τραπέζης κ. Κ. Χρυσοχέρη.

13.—Ὁ κ. Β. Βεκιαρέλλης, Δημοσιογράφος.

14. — Ἡ Ὁμὰς τῶν Ποδοσφαιριστῶν τοῦ ἐν Ἑλλάδι Ἀθλητικοῦ Συλλόγου «Ἄρεως».

Τύποις «Φαζιλὲτ» Τάσσου Βακαλοπούλου